

**ALŪKSNES UN APES
NOVADU BIBLIOTĒKU
GADA DARBA PĀRSKATS**

2020

ALŪKSNE, 2020

Satura rādītājs

Pārskata perioda kopsavilkums	3
1. Vispārīgs Alūksnes reģiona bibliotēku raksturojums	5
2. Finansiālais nodrošinājums.....	7
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	10
4. Personāls	17
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	24
6. Krājums	32
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	40
8. Novadpētniecība	62
9. Projekti.....	75
10. Publicitāte	77
11. Sadarbības tīkla raksturojums.....	86
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs.....	90
Pielikums - Jautājumi un atbildes Digitālās nedēļas attālinātajam konkursam	94

Pārskata perioda kopsavilkums

• Darba prioritātes

- **Novadpētniecības darbs**, akcentējot Alūksnes pilsētas simtgadi, kopš tā ieguvusi pilsētas tiesības: izstāde “Alūksnes 100 grāmatās”, “Alūksne apaļos skaitļos”, radošo darbu izstādes “Alūksniešu vaļasprieki”- 67.lpp., foto akcija “Iemūžināsim dienu pēc 100 gadiem”, alūksniešu atmiņu stāstu video fiksēšana “Alūksnieši stāsta...”- 73.lpp, 3 video stāsti par uzņēmīgiem alūksniešiem ciklā “Savējie iedvesmo”- par jaundibinātiem uzņēmumiem “Alūksnes Alus”, “TīriJums” un biedrību “Remis” -66.lpp, klātienes tikšanās ciklā “Alūksnei-100. Cilvēki, Fakti. Notikumi” – 67.lpp., tematiskās stunda skolēniem “Alūksnei-100” un viktorīna “Alūksne senāk un tagad”) Skat. nodaļu *Novadpētniecība*
- **Lasīšanas veicināšanas aktivitātes bērniem un pusaudžiem** - 21 bibliotēkas iesaistīšanās lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija”, projekta “Rakstnieks + grāmata + lasītājs = lasītprieks!” ietvaros nodarbības kopā ar grāmatu autoriem Mārtiņu Zuti, Agnesi Vanagu, Aneti Felkeri, Agnesi Aizpurieti Alūksnē- 50.lpp., tikšanās ar Andru Manfeldi Kolbergi, Inesi Valteri- Trapenē u.c.; veiksmīga sadarbība ar lasītveicināšanā ar Alūksnes novada vidusskolas 1.klases pedagoģi – grāmatu prezentācija bibliotēkā un skolā (48.lpp.);
- **Bibliotēku krājumu kvalitātes uzlabošana**
- **Bibliotēku pakalpojumu un tajās pieejamo resursu popularizēšana**- informatīvā telts Alūksnes pilsētas svētkos- 80.lpp., tikšanās ar 13 lasītāju iecienītiem grāmatu autoriem Alūksnē un pagastos- 79.lpp., Digitālās nedēļas aktivitātes, virtuāls treniņš informācijas meklēšanā “Atrast pavasari”- 38.lpp., jautājumi pielikumā, spēle “Pastaiga ar grāmatu” 39.lpp. ;
- Profesionālais atbalsts un izaicinājumi bibliotēku darbiniekiem, kuriem, reorganizāciju dēļ, mainījušies darba pienākumi, apvienojot bibliotēkas vadītāja darba pienākumus ar kultūras darba organizatora pienākumiem un darbu vēstures krātuvēs (23.lpp);
- Droša darba organizācija bibliotēkās vīrusa Covid-19 izraisītās pandēmijas apstākļos.

• Jauni pakalpojumi

- **Tiešsaistes izglītojošu lekciju piedāvājums** - “Droša pārtika- enerģija dzīvei”, “Par zaļu zaļāks ir Zero Waste”, “LEADER projekti- kopā radīti”, 28.lpp.;
- **Ekskursijas un gida pakalpojumi** vēstures krātuvēs Zeltiņos, Bejā un Vecclaicenē, 25.lpp.;
- **Pārgājieni** pa pagasta kultūras un vēstures objektiem- Ilzenē “Izzini Ilzeni” un Bejā;
- **Audiogrāmatu** piedāvājums no Latvijas Neredzīgo bibliotēkas arī 3 pagastu bibliotēkās, sadarbībā ar nodibinājumu “Alūksnes un Apes fonds” uzsākta ziedojumu vākšana atskaņotāju iegādei audiogrāmatu atskaņošanai;
- **Alūksniešu atmiņu stāsti fiksēti video** – fiksētas Alūksnes pilsētas mēru, laikraksta “Malienas Ziņas” žurnālistu, dzimtsarakstu nodaļas darbinieku, milicijas/policijas darbinieku un alūksniešu, kas pieredzējuši karu, atmiņas; 73.lpp.;
- **Tiešraižu translēšana** uz lielā ekrāna Alūksnes pilsētas bibliotēkā- sarunu fesivāls LAMPA, akcijas "Darīt digitāli - Tavs jaunais dzīvesveids!" tiešraides;
- **Ekskursijas** iedzīvotājiem uz uzņēmumiem (Alūksnē realizēta viena- uz SIA “Linden” apģērbu ražotni, Mārkalnē- uz pagastā esošo bruģa ražotni, Covid-19 ierobežojumu dēļ atceltas citas plānotās ekskursijas);
- nodrošināta iespēja attālinātās piekļuves datus saņemt elektroniski ne tikai jau reģistrētiem bibliotēkas lietotājiem, bet arī [reģistrāciju veikt attālināti](#), lai pēc tam e-pastā saņemtu autorizācijas datus reģiona bibliotēku kopkatalogam un reģistrācijai 3td e-grāmatu bibliotēkā, piekļuvi Letonika.lv datubāzei.

- **Nozīmīgi/jauni projekti**

- **Valsts Kultūrkapitāla fonds** atbalstījis Alūksnes pilsētas bibliotēkas projektu “Galvenajā lomā- rakstnieks-5”, “Rakstnieks + grāmata + lasītājs = lasītsprieks!” un Jaunalūksnes bibliotēkas projektu “Mirkļis kopā ar autoru” (skat. nodaļā *Projekti* 76.lpp.)

- **Darbs Covid-19 apstākļos un ārkārtējās situācijas laikā**

Strādājot vīrusa Covid-19 izraisītā pandēmijas apstākļos, tika ievēroti visi normatīvie akti un Kultūras ministrijas rekomendācijas. Galvenais- lai droši darba apstākļi darbiniekiem un apmeklētājiem. Bibliotēkas ir slēgtas laikā no 14.03.- 12.05.2020. un no 20.12.2020.- 11.01.2021., tiek nodrošināti tikai attālinātie pakalpojumi. Pārējā laikā bibliotēkas nodrošināja tikai grāmatu un citu izdevumu apmaiņu, slēgtas bija lasītavas, netika nodrošināti datorpakalpojumi, nenotika bibliotēku organizētās klātienēs aktivitātes, kas ikdienā ir svarīga bibliotēku darba daļa. Bibliotēku darbinieki novērojuši tendenci- lietotājs bibliotēku cenšas apmeklēt retāk, bet vienā apmeklējuma reizē paņem lasīšanai vairāk grāmatu eksemplāru, kas, protams, ir saprotami, jo iedzīvotāji, lai pasargātos no vīrusa izraisītās slimības, cenšas ierobežot dažādu institūciju apmeklējumus.

Bibliotēku darbiniekiem izsniegti individuālās aizsardzības līdzekļi- maskas, sejas vizieri un cimdi, pieejami roku dezinfekcijas līdzekļi. Grāmatas un citi izdevumi tiek ievietoti karantīnā uz 72 h. Pastiprināti tiek veikta telpu un virsmu dezinfekcija. Organizējot bibliotēku darbu, tika sekots līdzi epidemioloģiskajai situācijai konkrētajā pašvaldībā un atbilstoši, sadarbībā ar pašvaldību, lemts par izmaiņām bibliotēku darba organizācijā. Tā, piemēram, strauji pasliktinoties epidemioloģiskajai situācijai Apes novadā, pašvaldība lēma par bibliotēku slēgšanu uz laiku, nodrošinot tikai attālinātos pakalpojumus, arī Alūksnes pilsētas bibliotēka, kur apmeklējums intensīvāks, nolēma apmeklētājus brīvprātīgi nelaist, bet izsniegt grāmatas 1.stāva foajē.

Protams, atbilstoši situācijai, tika mainīti bibliotēkas darba plāni, klātienēs pasākumi, ja iespējams, pārorientēti un realizēti virtuālajā vidē, pagarināti VKKF projektu realizācijas termiņi.

Bibliotēku darbinieki iegūst jaunas prasmes jaunu saziņas rīku izmantošanā- platformas Zoom, MS Teams, Vebex. Profesionālās pilnveides semināri notiek virtuāli. Visa minētā situācija liek darbiniekiem straujāk mainīties un pielāgoties šai neparastajai situācijai, bet ne visiem tas izdodas, darbiniekiem rodas papildus stress, tie vairāk slimo.

Par 21,5% samazinājušies bibliotēku ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem, kas saistīts ar ierobežojumiem bibliotēku darbībā Covid-19 izraisītās pandēmijas dēļ.

Nemot vērā ietilgušo vīrusa Covid-19 izraisīto pandēmiju un prognozējot pašvaldības budžeta ieņēmumu samazinājumu, Alūksnes novada pašvaldība 2020.gada vidū izdeva rīkojumu par katra pirkuma saskaņošanu ar pašvaldības izpilddirektoru un ekonomistu, kā rezultātā- tika pieļauti tikai kārtējie iestādes uzturēšanai paredzētie izdevumi un neatliekamo preču iegāde.

Laikā, kad bibliotēkas slēgtas, darbinieki vairāk uzmanību veltīja bibliotēku krājumiem, kopā ar Alūksnes novada pašvaldības darbiniekiem piedalījās eglīšu stādīšanā, Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbinieki Alūksnes Lielajos kapos sakopa kultūras darbinieku atdusas vietas u.c.

Problēmas, to risinājumi

2021.gads finansiālajā jomā saspringts Alūksnes novada bibliotēkām, samazinoties ieņēmumiem pašvaldības budžetā- iestādēm un to struktūrvienībām, tai skaitā- bibliotēkām- budžets samazināts par 10- 15%. Ļoti taupīgi un izvirzot prioritātes, jārīkojas ar finansējumu, lai neciestu bibliotēku sniegtie pakalpojumi.

Lietotājiem ar 01.01.2020. būs ierobežots bibliotēku pieejamības laiks, jo 6 bibliotēkas strādās uz 0,8 slodzi, 4 – apvienos bibliotekāra un kultūra darba organizatora amatus, 3 apvienos bibliotekāro un novadpētniecības istabu darbu, 2- 1 darbinieks apkalpos lasītājus 2 vietās.

1. Vispārīgs Alūksnes reģiona bibliotēku raksturojums

• Īss situācijas apraksts

Alūksnes reģionā ietilpst 2 novadi- **Alūksnes novads un Apes novads**.

Pārskata periodā par publisko bibliotēku lietotājiem Alūksnes reģionā kopumā iesaistīti 29,8% iedzīvotāju, Alūksnes novadā tie ir 29,2 %, Apes novadā- 32,7 % iedzīvotāju.

Iedzīvotāju skaits atskaites gada laikā abos novados samazinājies tikai par 1,8% jeb 343 iedzīvotājiem, kas ir par 43 % mazāk kā 2019.gadā, kad šis skaits bija 602. Bibliotēkās reģistrēto lietotāju skaits samazinājies par 10%.

Alūksnes novadā bibliotēkāros un informacionālos pakalpojumus nodrošina:

- Alūksnes pilsētas bibliotēka kā reģiona galvenā bibliotēka (Alūksnē- 7271 iedzīvotājiem);
- 16 pagastu bibliotēkas (laukos 1 bibliotēka uz 518 iedzīvotājiem);
- 10 vispārizglītojošo skolu bibliotēkas;
- 1 augstskolas filiāles bibliotēka- LU Alūksnes filiāle.

Alūksnes pilsētas bibliotēka ir Alūksnes novada pašvaldības iestāde, pagastu bibliotēkas- pagastu pārvalžu struktūrvienības.

Apes novadā bibliotēkāros un informacionālos pakalpojumus nodrošina:

- Apes bibliotēka apkalpo pilsētas un tai pieguļošā Apes pagasta 1340 iedzīvotājus;
- 3 pagastu bibliotēkas (laukos 1 bibliotēka uz 706 iedzīvotājiem);
- 4 vispārizglītojošo skolu bibliotēkas.

• **Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā**

Par izmaiņām **Alūksnes novada bibliotēku** darbībā ar 01.01.2020. sīkāk var lasīt Alūksnes reģiona bibliotēku 2019. gada darba pārskatā.

Īsumā:

- likvidēta Alsviķu pagasta Strautiņu bibliotēka, par tās mantas, tiesību un saistību pārņēmēju kļūst otra pagasta bibliotēka- Alsviķu bibliotēka, kura nodrošina bibliotēkas pakalpojumus likvidētās Strautiņu bibliotēkas telpās Strautiņos (2 dienas nedēļā) un Alsviķu bibliotēkā (3 dienas nedēļā);
- 6 pagastu bibliotēkās (Jaunalūksnes, Jaunlaicenes, Liepnas, Mālpupes, Māriņkalna, Pededzes pagastos) bibliotēkas vadītāja darba slodze samazināta no 1 uz 0,8;
- 3 pagastu bibliotēkās (Beja, Veclaicene, Zeltiņi) strukturālas izmaiņas- bibliotēkām kā struktūrvienības tiek pievienotas vēstures krātuves, papildināti bibliotēku vadītāju amata pienākumi;
- Jaunannas bibliotēkas vadītāja kļūst par Jaunannas un Kalncempju bibliotēku vadītāju un nodrošina pakalpojumu sniegšanu 2 bibliotēkās Jaunannā- 4 dienas nedēļā un Kalncempjos- 1 dienu nedēļā (šajā pagastā reāli dzīvo ~85 iedzīvotāji, pārējā laikā iespēju robežās apkalpošanu nodrošināja pagasta pārvaldes vadītāja);

Apes novada publiskās bibliotēkas, kas iepriekš darbojas kā Apes novada pašvaldības iestādes, no 2020.gada februāra, pašvaldībai izveidojot Apes novada pašvaldības iestādi "Apes kultūras un tūrisma centrs", bibliotēkas kļūst par šīs iestādes struktūrvienībām. Pozitīvais – ir uzlabojusies bibliotēku un kultūras iestāžu sadarbība un darba koordinācija pašvaldības iekšienē.

• **Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā definētajiem virzieniem un uzdevumiem**

Svarīgākais, kas pārskata periodā paveikts no Alūksnes pilsētas bibliotēkas attīstības plānā 2017.- 2021. definētajiem uzdevumiem:

- uzlabojot bibliotēkas vidi, veikta pieaugušo lietotāju zonas apgaismojuma uzlabošana, nomainot gaismas ķermeņus uz LED gaismas paneļiem, kā arī funkcionāli pārkārtota bērnu apkalpošanas zona;
- bibliotēka ieguvusi dzimtsarakstu nodaļas telpas;
- turpināts uzlabot krājuma kvalitāti, izslēdzot no tā 1835 vienības;

- piedaloties projektu konkursos, bibliotēka piesaistījusi papildus finansējumu bibliotēkas pakalpojumu dažādošanai (VKKF projekti, EDIC projekts, pašvaldības projektu konkurss);
 - aktīvi turpina darboties Bibliotēkas Draugu klubīnš, kura biedri gan iniciē paši, gan aktīvi piedalās un ir atbalsts bibliotēkas organizētajās aktivitātēs;
 - dalība lasītveicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija”, “Skaļās lasīšanas sacensība” u.c. lasītveicināšanas aktivitātēs;
 - novadpētniecībā- uzsākta iedzīvotāju atmiņu fiksēšana (projekts “Alūksnieši stāsta”, video stāstu kolekcija “Savējie iedvesmo”), papildināta novadnieku datu bāze;
 - aktivizēts bibliotēkas darbs sociālajos tīklos (virtuālie konkursi, bibliotēkas resursu popularizēšana u.c.) un norit darbs pie jaunas bibliotēkas mājas lapas;
 - aktivizēts darbs ar Sociālo lietu pārvaldi, lai uzlabotu bibliotēkas pakalpojumu pieejamību ar sociālo darbinieku starpniecību u.c.;
 - turpināts darbs, lai popularizētu bibliotēkas pakalpojumus un tajā pieejamos resursus- informatīvā telts Alūksnes pilsētas svētkos, tikšanās ar 9 lasītāju iecienītiem grāmatu autoriem, Dzejas dienas, Bibliotēku nedēļa, Digitālās nedēļas aktivitātes, virtuāls treniņš informācijas meklēšanā “Atrast pavasari”, spēle “Pastaiga ar grāmatu” u.c.;
 - veidota mērķtiecīga sadarbība ar citām pilsētas iestādēm, organizācijām, NVO;
 - pilnveidotas visu darbinieku profesionālās zināšanas un prasmes, reģiona bibliotēku darbiniekiem noorganizēti 3 profesionālās pilnveides semināri u.c.
- **Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā**
Alūksnes pilsētas bibliotēka nodrošina brīvu piekļuvi kvalitatīvai informācijai un tehnoloģijām, garantē profesionālu bibliotēkas darbinieku palīdzību, ar savām aktivitātēm veicina iedzīvotāju digitālo iekļaušanos un mūžizglītību, atbalsta un sekmē lasītprasmes uzlabošanu un veicināšanu. Organizējot un iesaistoties citu iniciētajās aktivitātēs, pievērsusi uzmanību videi draudzīgam, bezatkritumu dzīvesveidam (tiešsaistes lekcija “Par zaļu zaļāks ir Zero Waste”, bērniem- “Dabā ejot, ko atnesi, to aiznes”), iesaistījusies akcijā “Silto džemperu diena”, aicinot taupīt enerģiju, atsaucoties PII “Sprīdītis” uzaicinājumam iesaistījamies ekoakcijā “Apmeklē dižkoku”- “Labie darbi planētai”.
 - **Bibliotēku akreditācija**
Alūksnes reģiona bibliotēku akreditācija pārskata periodā nav notikusi.

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore

2. Finansiālais nodrošinājums

Alūksnes un Apes novadu pašvaldību bibliotēku **pamatbudžetus** veido Alūksnes un Apes novada **pašvaldību finansējums- 99%** no kopējā bibliotēku finansiālā nodrošinājuma.

Atskaides periodā par 21,5% samazinājušies bibliotēku ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem, kas saistīts ar ierobežojumiem bibliotēku darbībā Covid-19 izraisītās pandēmijas dēļ. **Maksas pakalpojumi** sastāda tikai 0,4 % no visa bibliotēku finansējuma un pēdējos gados šis skaitlis būtiski nemainās. Galvenie maksas pakalpojumi bibliotēkās ir- melnbalto un krāsaino kopiju un izdruku izgatavošana, dokumentu skenēšana, atsevišķās bibliotēkās- laminēšanas un dokumentu iesiešanas pakalpojumi. 2020.gadā ievērojami palielinājušies Zeltiņu bibliotēkas maksas pakalpojumu ieņēmumi, jo bibliotēka piedāvā vēstures krātuves ekspozīciju apskati un vada ekskursijas.

Valsts Kultūrkapitāla fonda (VKKF) finansējumu saņēmusi Alūksnes pilsētas bibliotēka- 1 projekta realizācijai 480 eiro un Jaunalūksnes bibliotēka- 1 projekta realizācijai 360 eiro.

Atskaides periodā **Alūksnes novada pašvaldības finansējums** ir pieaudzis 10 bibliotēkām, nedaudz samazinājies vai palicis nemainīgs 7 bibliotēkām. **Apes novada pašvaldības finansējums** palielinājies Vidagas bibliotēkai, nedaudz samazinājies- pārējām 3 novada bibliotēkām.

Tabula "Alūksnes un Apes novadu bibliotēku finansiālais nodrošinājums"

	2018.	2019.	2020.	+/- salīdzinot ar iepriekšējo gadu (%)	
Kopā (EUR)	413498	563138	459704	+36,2	-18,4
Pašvaldības finansējums	407970	552868	455441	+35,5	-17,6
Citi ieņēmumi:	5228	10270	4263	+96,4	-58,5
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>	2197	2177	1709	-0,9	-21,5
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>					
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>	1260	1080	840	-14,3	-22,2
<i>t. sk. citi piešķirumi</i>	1771	2753	1714	+55,5	-37,7

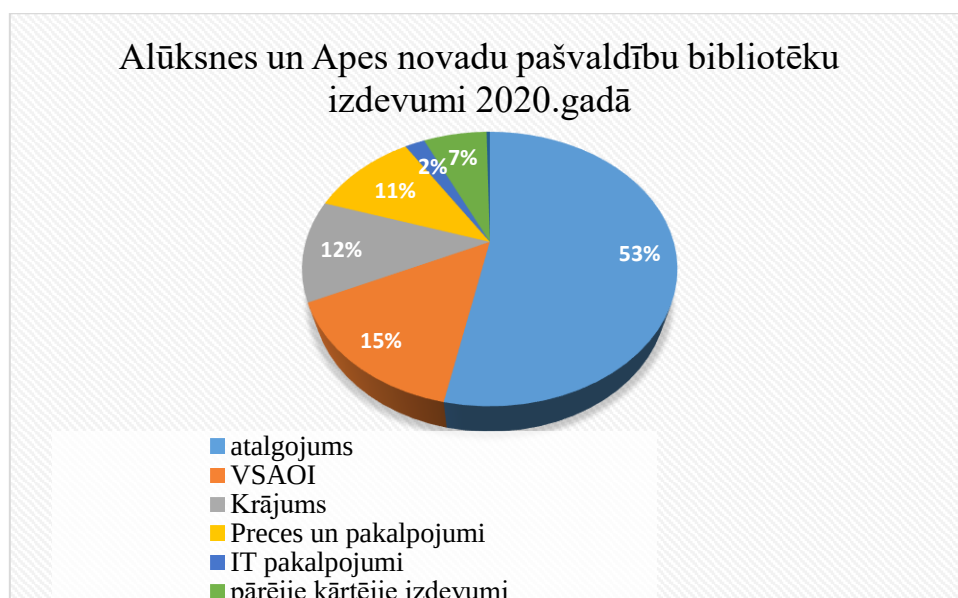
Tabula "Alūksnes un Apes novadu bibliotēku izdevumi"

	2018.	2019.	2020.	+/- salīdzinot ar iepriekšējo gadu (%)	
Izdevumi kopā (EUR)	411502	559346	439532	+35,9	-21,4
Darbinieku atalgojums (bruto)	222774	234071	234002	+5,1	-0,03
Krājuma komplektēšana	52590	52265	52557	-0,6	+0,6

99,7% no bibliotēkām piešķirtā finansējuma ir **kārtējie izdevumi**, kapitālie izdevumi- ļoti nenozīmīgi tikai 1468 eiro, par kuriem iegādāti datori Alūksnes novada Bejas un Apes novada Vidagas bibliotēkās, tie sastāda 0,3% no kopējiem izdevumiem. Alūksnes novada atsevišķām bibliotēkām budžetos uz gada beigām veidojies arī pārpalikums, kurš, saskaņā ar pašvaldības pieņemtajiem noteikumiem, tiek pievienots iestādes 2021.gada budžetam. Šāda sistēma veicina bibliotēkām rūpīgi sekot izdevumiem, plānot tos un, lieki netērējot, radušos pārpalikumu nākamajā gadā izlietot bibliotēkas materiālās bāzes uzlabošanai.

Lai arī bibliotēku finansējums 2020.gadā ir samazinājies, tas ir lielāks kā 2018.gadā un ir stabils, nodrošina pamatfunkciju veikšanu, bet nepietiekošs attīstībai.

Ņemot vērā ietilgušo vīrusa Covid-19 izraisīto pandēmiju un prognozējot pašvaldības budžeta ieņēmumu samazinājumu, Alūksnes novada pašvaldība 2020.gadā izdeva rīkojumu par katra pirkuma saskaņošanu ar pašvaldības izpilddirektoru un ekonomistu, kā rezultātā- tika pieļauti tikai kārtējie iestādes uzturēšanai paredzētie izdevumi un neatliekamo preču iegāde.



Kā redzams- vislielākā daļa finansējuma izlietota darbinieku darba algām un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām- reģionā kopā 68%, Alūksnes pilsētas bibliotēkā- pat 83%. No 01.01.2020. palielināts bibliotēku darbinieku **atalgojums** par pilnu slodzi Alūksnes novada pagastu bibliotēkās- 705 eiro pirms nodokļu nomaksas (vidējā alga novadā 2019.gadā- 518 eiro), Alūksnes pilsētas bibliotēkā vidējai atalgojums bibliotēkā darba speciālistiem no 577 eiro 2019.gadā palielināts uz 739 eiro 2020.gadā. Atalgojums bibliotēku darbiniekiem Apes novadā- 630 eiro par pilnu darba slodzi. Atalgojuma pieaugums darbiniekiem Alūksnes novadā veikts uz darbinieku skaita samazināšanas rēķina.

Finansējums krājuma komplektēšanai pēdējos 3 gados būtiski nav mainījies, ir stabils. Tā kā Apes novadā finansējums bibliotēku krājumam piesaistīts iedzīvotāju skaitam, kam ir tendence samazināties, tad arī finansējums krājuma komplektēšanai- samazinās.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas kā reģiona galvenās bibliotēkas ieņēmumus veido Alūksnes novada pašvaldības asignējumi, kas sastāda 97,9 % no kopējā finansējuma, kā arī Apes novada pašvaldības finansējums par reģiona galvenās bibliotēkas funkciju realizēšanu Apes novadā- 1714 eiro (428,50 eiro uz 1 Apes novada bibliotēku), kā arī no ieņēmumiem par sniegtajiem maksas pakalpojumiem- 564 eiro un VKKF finansējums projekta realizācijai- 480 EUR.

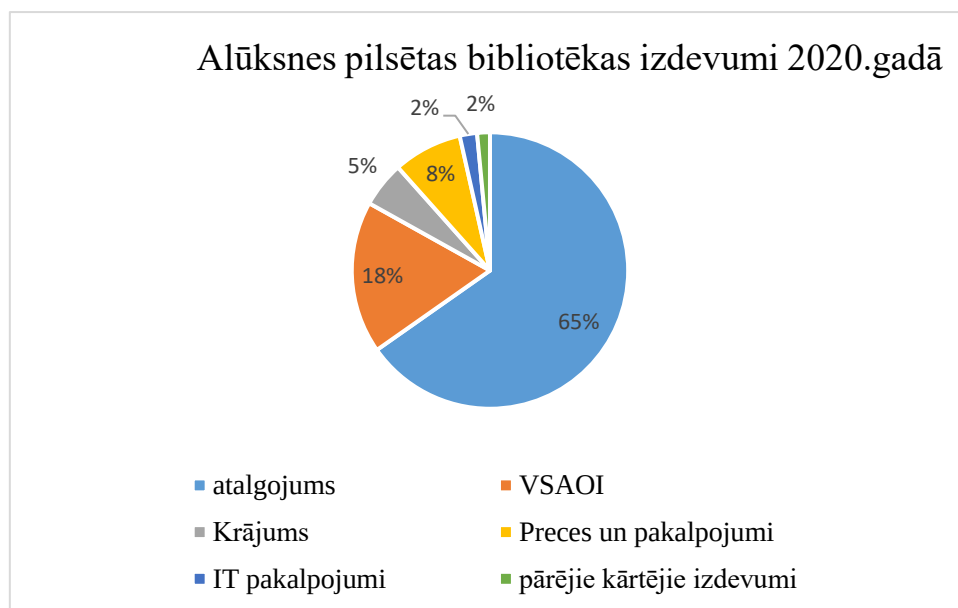
Alūksnes pilsētas bibliotēkai piešķirtais pašvaldības finansējums 2020.gadam samazinājies par 1,6 %, bet kopumā pēdējos 3 gados tas ir stabils, bet ne attīstību veicinošs.

Tabula “Alūksnes pilsētas bibliotēkas finansiālais nodrošinājums”

	2018.	2019.	2020.	+/- salīdzinot ar iepriekšējo gadu (%)	
Kopā (EUR)	128176	136659	133653	+6,6	-2,2
Pašvaldības finansējums	124020	133016	130895	+7,2	-1,6
Citi ieņēmumi:	4156	3643	2758	-12,3	-24,3
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>	1125	697	564	-38	-19,1
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>	1260	1080	480	-14,3	-55,6
<i>t. sk. citi piešķirumi</i>	1771	1866	1714	+5,4	-8,1

Tabula “Alūksnes pilsētas bibliotēkas izdevumi”

	2018.	2019.	2020.	+/- salīdzinot ar iepriekšējo gadu (%)	
Izdevumi kopā (EUR)	130370	133114	137519	+2,10	+3,3
Darbinieku atalgojums (bruto)	82096	84087	89740	+2,4	+6,7
Krājuma komplektēšana	8604	8389	7319	-2,5	-12,7



Secinājumi:

- Vīrusa Covid-19 izraisītās pandēmijas dēļ, kad bibliotēkas strādāja ierobežotas pieejamības apstākļos, par 21% samazinājušies bibliotēku ieņēmumi par sniegtajiem maksas pakalpojumiem;
- Pašvaldību finansējums- stabils, nodrošina bibliotēku pamatfunkciju veikšanu, bet ir ierobežots bibliotēkas pakalpojumu un infrastruktūras attīstībai. 2021.gada budžetu samazinājums Alūksnes novadā- par 10-15%;
- Finansējums krājuma komplektēšanai stabils (+0,6%);
- Palielinājies darbinieku atalgojums, Alūksnes novadā- uz štatu samazināšanas rēķina;
- Samazinoties lasītāju skaitam un bibliotēku fiziskajam apmeklējumam, pieauguši kārtējie izdevumi uz 1 bibliotēkas lietotāju un tie reģionā ir 77,31 eiro (+10,51), uz 1 fizisko apmeklējumu- 6,37 eiro (+1,53).

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

- Telpu un ēku remontdarbi

Tabula "Alūksnes un Apes novadu bibliotēku ēkās un telpās veiktie remontdarbi"

Bibliotēka/ ēka	Veiktie remontdarbi
Alūksnes pilsētas bibliotēka	Uzlabots apgaismojums lietotāju apkalpošanas zonā, nomainot dienasgaismas lampas pret LED apgaismojuma paneļiem – 802 eiro. Ēkas pamatu remonts un ūdens novadreņu iestrāde- 697 eiro
Apes bibliotēka	Veikta bibliotēkas telpu funkcionāla pārkārtošana- plašākā telpā iekārtojot bērnu literatūras nodaļu, bet interneta pieejas punktu izvietojot citur, jo mazinājusies tā noslodze. Minētajās telpās veikts kosmētiskais remonts- atjaunots sienu krāsojums, nomainīts grīdas segums - 1087 eiro.
Jaunannas bibliotēka	Veikts gaitēņa un vējtvera remonts, nomainītas durvis
Liepnas bibliotēka	Atjaunots sliekšnis bibliotēkas ieejai un ieejai datoru telpā, virs bibliotēkas ieejas ūdens saremontēta noteku sistēma – 203 eiro
Malienas bibliotēka	Veikts telpu kosmētiskais remonts - 3902 eiro
Māriņkalna bibliotēka	Veikts telpu kosmētiskais remonts - 991 eiro
Pededzes bibliotēka	Veikts lasītavas telpas remonts - 2980 eiro
Trapenes bibliotēka	Veikts kosmētiskais remonts vienai no bojātām bibliotēkas sienām. Restaurēta, uzlabota apmeklētāju lete, pie bibliotēkas atjaunotas puķu dobes ar jauniem košumkrūmu stādiem, rododendriem u.c.
Veclaicenes bibliotēka	Veikts vienkāršots kosmētiskais remonts bibliotēkas lietotāju apkalpošanas telpā.
Vidagas bibliotēka	Veikts sanitārā mezgla remonts – 285 eiro



Apes bibliotēkā iekārtota jauna lasīšanas zona bērniem



Pārceļoties uz citām telpām, Pededzes bibliotēkā izremontēta lasītava



Jaunannas bibliotēkai izremontēts gaitenis un nomainītas durvis



Malienas bibliotēka pēc kosmētiskā remonta

- **Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām**

Atskaites periodā savu atrašanās vietu mainījušas 4 bibliotēkas.

Pagasta pārvaldes ēkā esošā **Māriņkalna bibliotēka** tika pārcelta no Ziemera pagasta pārvaldes ēkas 2.stāva uz 1.stāvu, tādējādi nodrošinot apmeklētājiem ērtākas piekļuves iespējas bibliotēkai. Šī iespēja radās, jo 2020.gadā saskaņā ar funkciju audita rezultātiem pagastu pārvaldēs notika štatu samazināšana, kā rezultātā- pagasta pārvaldei atbrīvojās telpas, kuras, lai arī ne plašākas, bet ir piemērotākas bibliotēkai, jo atrodas 1.stāvā.



Māriņkalna bibliotēka tagad izvietota pagasta pārvaldes ēkas 1.stāvā

Līdzīgi arī **Pededzes** pagastā- samazinot darbinieku skaitu pagasta pārvaldē, bibliotēka no blakus esošā tautas nama telpām tika pārcelta uz brīvajām pagasta pārvaldes telpām. Tā kā bibliotēkas vadītājam jānodrošina pārvaldes vadītājas aizvietošana atvaļinājuma un citas prombūtnes laikā, kā arī lai nodrošinātu pilnu darba slodzi, pagasta bibliotēkas vadītāja atbild par pagasta pārvaldes arhīvu (0,2 slodzes), tad šāds risinājums ir izdevīgs gan darbiniekiem, gan apmeklētājiem, jo tagad bibliotēka atrodas blakus pagasta pārvaldei. Bibliotēka, tāpat kā līdz šim, atrodas ēkas 2.stāvā, telpu kopējā platība šobrīd ir 82 m², tā aizņem 3 telpas, no kurām vienā ir pieejama daiļliteratūra, bērnu literatūra un datori, otra telpa ir lasītava, kurā bez preses izdevumiem izvietota arī nozaru literatūra. Trešajā telpā izveidota krātuve, kur novietota maz pieprasītā literatūra.



Pededzes bibliotēkas jaunā mājvieta- abonements un jaunizveidotā krātuve

Otrs iemesls, kādēļ tika pārvietotas bibliotēkas, ir pašvaldības uzstādījums- racionālāk izmantot finanšu un materiālos resursus, optimizēt to izlietojumu. Tādējādi- Ilzenes un Mārupes pagastu pārvaldēm tika dots uzdevums- atbrīvot daļēji noslogotās pašvaldības ēkas un meklēt risinājumus izvietot pagasta pārvaldes pārziņā esošās struktūrvienības vienkopus citās pašvaldības ēkās. Labāko risinājumu meklējumos iesaistījās un sadarbojās gan pagasta pārvaldes vadītāji, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore, pašvaldības izpilddirektore un īpašumu nodaļas vadītājs. Rezultātā- **Ilzenes bibliotēka** un feldšerpunkts, kas atradās likvidētās skolas ēkā, tika pārcelti uz sporta, kultūras, interešu izglītības un mūžizglītības centru “Dailes”, kurā jau atrodas pagasta pārvalde, ir kultūras pasākumu un sporta zāle. Bibliotēka iegūst plašākas telpas 137 m², bet tās pilnvērtīgi netiek pielāgotas bibliotēkas vajadzībām, jo ir ierobežots finansējums. Diemžēl, otrais stāvs, kur atrodas bibliotēka, tagad nav pieejams apmeklētājiem ar kustību traucējumiem, bet ir nodrošināta iespēja izsaukt darbinieku un saņemt pakalpojumus pirmā stāva vestibīlā. Jāpiebilst, ka šajā gadījumā šis risinājums ir pozitīvs arī tādēļ, ka no 2020.gada janvāra Ilzenes bibliotēkas vadītāja pilda arī kultūras darba organizatora pienākumus un tagad viņas darba vieta ir vienā ēkā.



Ilzenes bibliotēkas jaunā mājvieta
sporta, kultūras, interešu izglītības un mūžizglītības centrā “Dailes”

Līdzīga situācija arī Alūksnes novada Mārupes pagastā. **Mārupes pagasta bibliotēka** pārvietota uz bijušā sociālā centra telpām, atbrīvojot Mārupes muižas ēku, par kuras izmantojamību nākotnē lems pašvaldība. Blakus bibliotēkai turpina darboties sociālā istaba, kas varētu veicināt arī bibliotēkas apmeklējumu. Raksts laikrakstā “Alūksnes un Malienas Ziņas”.

Atskaites gadā, kad Alūksnes novada pašvaldībā iestāžu funkciju audita rezultātā tika veikta optimizācija, kā atsevišķas struktūrvienības tika likvidētas- vēstures krātuves Vecclaicē, Bejā un Zeltiņos, pievienojot tās bibliotēkām. Līdz ar to- Vecclaicenes bibliotēkas telpu kopplatība ir palielinājusies par 58 m², kuros izvietota novadpētniecības ekspozīcija. Zeltiņu bibliotēkas darbs tagad noris divās ēkās: bibliotēkā, kura atrodas adresē “Tērces”-10, un vēstures krātuvē, kura atrodas adresē “Skola”. Vēstures krātuves kopplatība 151m.

Arī Bejas bibliotēkas saimniecībā klāt nākušas telpas ar vēstures krājuma un eksponātu materiāliem, bez telpām, kas atrodas bibliotēkas ēkā, ir vēl divas klētiņas – jaunā un vecā, kurās izvietotas patstāvīgas novadpētniecības ekspozīcijas.

2020.gada janvārī Alūksnes pilsētas bibliotēkas ēkā Lielā ezera ielā 24 esošā novada pašvaldības dzimtsarakstu nodaļa pārcēlusies uz pašvaldības administratīvo ēku Dārza ielā 11, esošās telpas nododot Alūksnes pilsētas bibliotēkai. Ņemot vērā minēto telpu stāvokli (tajās nepieciešams remonts un pielāgošana bibliotēkas vajadzībām), bibliotēka savai darbībai uz patreizējo brīdi var izmantot tikai pasākumu zāli (46 m²). Kopā ar pašvaldību tiks meklēts risinājums un finansējums esošo telpu remontam un pārbūvei.

- **Jaunu ēku būvniecība**

Jaunu ēku būvniecība pārskata periodā nav veikta.

- **Iekārtas, aprīkojums, IKT nodrošinājums**

Darbinieku datortehnikas stāvoklis bibliotēkās vērtējams kā apmierinošs- 47% lietotāju datoru un 64% no darbinieku datoriem ir iegādāti pēdējos 5 gados.

Bibliotēkās lietotāji vēl joprojām izmanto *Trešā Tēva dēla* projekta datortehniku (31 % no lietotāju datoriem), iespēju robežās tiek uzlabota to darbība. Ņemot vērā, ka pieprasījums pēc datoru izmantošanas bibliotēkās sarūk, datoru skaits lietotājiem tiek samazināts (-17 datori salīdzinot ar 2019.gadu).

Nepietiekamā pašvaldības finansējuma dēļ 2020.gadā reģionā tikai 2 bibliotēkās iegādāti jauni datori- Apes novada Vidagas bibliotēka iegādājusies portatīvo datoru Lenova par summu 746 eiro un jauns dators darbiniekam iegādāts arī Bejas bibliotēkā par 721 eiro.

Tabula "Alūksnes un Apes novadu bibliotēku datortehnikas vērtējums"

	Darbiniekiem (kopējais skaits)	Lietotājiem (kopējais skaits)	Vērtējums							
			Iegādāti līdz 2009.gadam		Iegādāti no 2010. līdz 2014.gadam		Iegādāti 2015.- 2019. gadā		Iegādāti 2020.gadā	
			Darbiniekiem	Lietotājiem	Darbiniekiem	Lietotājiem	Darbiniekiem	Lietotājiem	Darbiniekiem	Lietotājiem
Datori	42	96		30	15	21	26	44	1	1
Printeri	11		5		6					
Kopēšanas iekārtas	2		2							
Skeneri	1						1			
Multifunkc. iekārtas	34		3		11		20			

2020.gada oktobrī ir veiksmīgi pabeigti vienotā bibliotēku datu pārraides tīkla (3TD tīkla) modernizācijas darbi, kā rezultātā visām bibliotēkām ir uzlabots tīkla pieslēgums ar datu pārraides ātrumu vismaz 20/5 Mbps vietējās nozīmes bibliotēkās un vismaz 100 Mbps Alūksnes pilsētas bibliotēkā kā reģiona galvenajā bibliotēkā. Šis ātrums arī reāli bibliotēkās ir pieejams, ko apliecina periodiskie datu tīkla darbības ātruma mērījumi. Uzlabotais tīkla darbības ātrums ir liels ieguvums visām bibliotēkām, bet jāturpina meklēt iespējas iegādāties jaunu datortehniku, jo novecojusī datortehnika nespēj pilnvērtīgi apstrādāt šādu datu plūsmu, līdz ar ko- interneta ātruma pieaugums netiek pilnībā izmantots.

Sadarbība ar bibliotēku vienoto palīdzības dienestu ir ļoti laba, ar viņu starpniecību īsā laikā tiek atrisinātas visas ar tīkla darbību saistītās problēmas. Tehniskas dabas jautājumos, kas saistītas ar datortehnikas un lokālā tīkla darbību, atbalsts ir pašvaldību IT speciālisti.

Lai arī bibliotēkām pieejamais finansējums jauna parīkojuma, mēbeļu iegādei ir diezgan ierobežots, tomēr bibliotēkas lēnām, bet mērķtiecīgi cenšas uzlabot savu aprīkojumu. Tā kā reorganizāciju dēļ Alūksnes novada pašvaldībā tika samazināts personāla skaits, tad, likvidējot

atsevišķas darba vietas pagastu pārvaldēs, ar to mēbelēm bibliotēkas varēja uzlabot, piemēram, savu krātuvju aprīkojumu (Pededzē, Alsviķos u.c.)

Tabula “Alūksnes un Apes novadu bibliotēku materiāli tehniskās bāzes uzlabošana”

Bibliotēka	Iegādātas preces
Alūksnes pilsētas bibliotēka	Viedtālrunis – 253 eiro 3 apkalpošanas vietām iegādāti aizsargstikli, lai ierobežotu un aizsargātu darbiniekus no iespējas inficēties ar vīrusu Covid-19 – 129 eiro
Alsviķu bibliotēka	Tāfele informācijai, datoriem austiņas, plaukti bērnu literatūrai un jaunajām grāmatām – 156 eiro
Annas bibliotēka	9 prātu attīstošas spēles 140 eiro vērtībā
Apes bibliotēka	televizors LG- 449 EUR 2 jauni grāmatu plaukti, bērnu galds ar diviem krēsliņiem, stūra atpūtas krēslu komplekts, rakstāmgalds, žurnālu galdiņš, tāfele zīmēšanai, apmeklētāju krēsli – 1740 eiro
Gaujienas bibliotēka	bezvadu mūzikas atskaņotājs ar mikrofonu – 185 eiro
Ilzenes bibliotēka	2 sēžammaisi - 116 eiro, lielformāta grīdas spēle “Cirks” (3x3 m)- 145 eiro
Jaunannas bibliotēka	Plaukts preses izdevumu izvietošanai- 475 eiro, dīvāns - 230 eiro
Jaunlaicenes bibliotēka	biroja krēsls darbiniekam - 90 eiro
Mārkalnes bibliotēka	Plaukts preses izvietošanai - 65 eiro
Pededzes bibliotēka	2 sēžammaisi un 3 pufi - 173 eiro, logam aizkars - 107 eiro
Trapenes bibliotēka	Mūzikas centrs- 199 eiro, grāmatu kaste lielformāta bērnu grāmatām - 136 eiro
Vidagas bibliotēka	Plaukts izstādēm - 470 eiro, žalūzija - 180 eiro



Jaunannas bibliotēkā iegādāts jauns plaukts preses izdevumu izvietošanai un labiekārtota lasīšanas zona bērniem



Pededzes bibliotēkā labiekārtota zona bērniem

Bibliotēku darbinieki rūpējas, lai arī bibliotēku apkārtnē jebkurā gadalaikā izskatītos skaistīrūpējoties par stādījumiem un svētku noformējumu.



Bejas bibliotēka gaida savus apmeklētājus vienmēr krāšņi saposusies

2021.gadā Alūksnes novada pašvaldības iestāžu un struktūrvienību, tai skaitā- bibliotēku, budžeti samazināti vidēji par 10-15 %, tādēļ materiāli tehniskajā jomā pārmaiņas nav gaidāmas. Tikai nedaudzu bibliotēku budžetos ieplānoti līdzekļi jauna aprīkojuma iegādei: Alsviķu bibliotēka plāno iegādāties printeri, Malienas bibliotēka- grāmatu plauktus, 2 pufus un mantu kasti bērnu zonai, Mālupe- plauktu žurnālu izvietojšanai.

Nelieli kosmētiskie remontu 2021.gadā plānoti Apes novada bibliotēkās- Gaujienā (apgaismojuma nomainīšana), Trapenē (grīdas seguma nomainīšana), Alūksnes novada bibliotēkās- Veclaicenē (vēstures krātuves telpas kosmētiskais remonts, apgaismojuma uzlabošana), Mārkalnē (apgaismojums, grīdas segums), Alsviķu bibliotēkas Strautiņu nodaļā nepieciešama stikla siena, lai nodalītu krātuvi no citām koplietošanas telpām, Alsviķos- uzlabot grīdas segumu.

- **Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā**

Ierobežotais pašvaldības finansējums liedz pilnībā sakārtot un modernizēt bibliotēkas atbilstoši to funkcijām, telpu remontu, aprīkojuma nomainīšanu notiek pakāpeniski- ilgā laika posmā (kamēr kaut ko uzlabojam, mainām, tikmēr cits aprīkojums jau novecojis vai bojāts), nepietiek finansējuma, lai uzaicinātu dizaina speciālistu, kas ieteiktu labākos risinājumus esošo telpu funkcionalitātes uzlabošanai un dizaina risinājumu izstrādei.

2020.gads un darbs pandēmijas apstākļos atklāja, ka daudzās bibliotēkās attālinātās saziņas nodrošināšanai nav pienācīga aprīkojuma- austiņu, mikrofonu, kvalitatīvu kameru, tās jācenšas iegādāties 2021.gadā. Vairākās bibliotēkās ir veci mobilie tālruņi, jācenšas tos nomainīt ar

viedtālruniem, kas ļauj uzlabot virtuālās saziņas iespējas ar apmeklētājiem (WhatsApp, Messenger, video zvani u.c.).

Pededzes bibliotēkā domās par tehniskiem risinājumiem WiFi zonas paplašināšanai.

Joprojām ļoti aktuāls un neatrisināts jautājums ir Alūksnes pilsētas bibliotēkas telpas, kas neatbilst mūsdienu bibliotēkas funkcijām, ir grūti pieejamas stāvo kāpņu dēļ. Strādājot pie jaunā Alūksnes novada attīstības plāna, kā viena no prioritātēm iekļauta arī Alūksnes pilsētas bibliotēkas nodrošināšana ar mūsdienīgām, bibliotēkas funkcijām atbilstošām telpām.

Secinājumi:

- Ierobežotā finansējuma dēļ bibliotēkās tiek veikti tikai nelieli kosmētiskie remontu, minimālā apjomā atjaunots aprīkojums;
- 2021.gada Alūksnes novada pašvaldības bibliotēku budžetu 10-15% samazinājums;
- Lai taupītu un racionālāk izmantotu pašvaldības finanšu un materiālos resursus, optimizētu to izlietojumu, Alūksnes novada pašvaldībā uz citām telpām (ēkām) tiek pārceltas 2 bibliotēkas;
- Bibliotēkās tiek samazināts lietotājiem paredzēto datorvienību skaits, pārsvarā- norakstot 3td projekta datorus;
- Nepieciešama datortehnikas atjaunošana, viedtālrunu iegāde bibliotēkām kvalitatīvu pakalpojumu nodrošināšanai, jāatjauno aprīkojums (webkamas, austiņas u.c.), kas nepieciešams kvalitatīvai video saziņai tiešsaistē;
- Jāturpina darbs pie risinājumu meklēšanas Alūksnes pilsētas bibliotēkas telpu jautājumā.

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore

4. Personāls

• Personāla raksturojums

Būtiskas izmaiņas Alūksnes novada bibliotēku personāla sastāvā notikušas ar 01.01.2020. pēc pašvaldībā veiktā funkciju audita un štatu optimizācijas (skat. Alūksnes reģiona bibliotēku 2019.gada darba pārskatu).

Ar 01.01.2020. Alūksnes novada 16 pagastu bibliotēkās kopumā strādā 15 bibliotekārā darba speciālisti, no kuriem 6 – nepilnu darba slodzi (0,8)- Jaunalūksnē, Jaunlaicē, Liepnā, Mālpē, Māriņkalnā, Pededzē. 4 bibliotēku vadītājiem- Annā, Ilzenē, Malienā un Mārkalnē- papildus darbam bibliotēkā jāveic arī pagasta kultūras darba organizatora pienākumi, bet 3 bibliotēku vadītājiem- Bejā, Veclaicē un Zeltiņos- jāatbild par pagastu vēstures krātuvēm (tās pievienotas bibliotēkām kā to struktūrvienības), tādējādi darbiniekiem saglabājot pilnu darba slodzi. Jaunannas bibliotēkas vadītāja kļūst par Jaunannas un Kalncempju bibliotēku vadītāju, nodrošinot bibliotēku pakalpojumus abos pagastos. Tā kā ar 01.01.2020. tiek likvidēta Alsviķu pagasta Strautiņu bibliotēka, izveidojot Alsviķu bibliotēkas Strautiņu nodaļu, kur pakalpojumus nodrošina Alsviķu bibliotēkas vadītāja.

No 01.01.2020. darbu Alūksnes novada bibliotēkās Veclaicē, Jaunalūksnē un Pededzē uzsākušas 3 jaunas darbinieces, kuru iepriekšējā darba pieredze un iegūtā izglītība nav saistīta ar bibliotēku nozari, bet iegūta augstākā izglītība citā jomā. Pededzes un Veclaicē bibliotēkās uz šiem amatiem konkurss rīkots netika, bet darbinieki tika izraudzīti jau no esošajiem attiecīgās pagasta pārvaldes darbiniekiem, kuri pēc iestāžu funkciju audita un reorganizācijas bija zaudējuši darbu (likvidēta vēstures krātuve un pagasta pārvaldes sekretāra amats). Jaunalūksnes bibliotēkā teicami darbu uzsākusi jauna darbiniece, kas jau pirmajā darba gadā sevi pierādījusi kā aktīvu un radošu speciālisti. [Raksts laikrakstā “Alūksnes un Malienas Ziņas”](#)

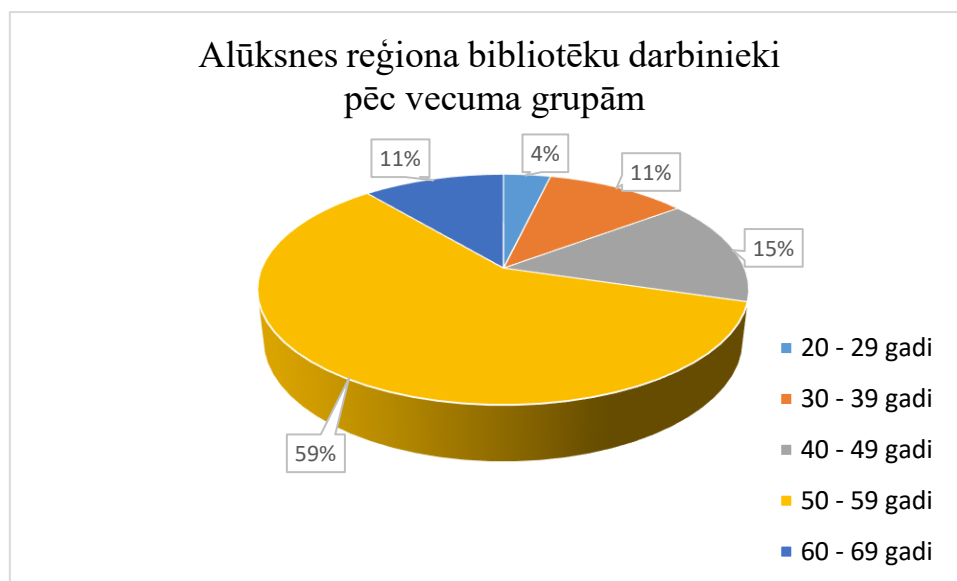
Alūksnes pilsētas bibliotēkā strādā 7 bibliotekārā darba speciālisti, tai skaitā- direktore, kas ir nepietiekami, lai labā kvalitātē un pilnvērtīgi veiktu reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas. Uz 01.01.2021. ir vakanta galvenā bibliotekāra- metodiķa amata vieta, bet samazinātā finansējuma dēļ 2021.gadā šo amata vietu nav iespējams aizpildīt. Bibliotēkā uz 0,8 slodzēm strādā IT administrators, tehniskie darbinieki (apkopēja, saimniecības pārzinis/sētnieks)- 1,55 slodzes. Bibliotekārie darbinieki ar augstāko vai vidējo izglītību specialitātē- 4, augstākā izglītība citā jomā- 2, vidējā speciālā izglītība citā jomā- 1. Bibliotekāro speciālistu vidējais atalgojums Alūksnes pilsētas bibliotēkā 2020.gadā- 739 eiro pirms nodokļu nomaksas, kas ir vidēji par 28% lielāks kā 2019.gadā, bet pagastu bibliotēkās- 705 eiro par pilnu darba slodzi, kas ir par 36 % lielāks kā atalgojums 2019.gadā.

Apes novadā katrā pagasta bibliotēkā- Gaujienā, Trapenē un Vidagā- strādā pa vienam darbiniekam, bet Apes bibliotēkā- 2 darbinieki, no kuriem 1 uz 0,5 darba slodzēm. Ar 01.02.2020. Apes novada bibliotēkas strādā jaunizveidotās Apes novada pašvaldības iestādes “Apes kultūras un tūrisma centrs” pakļautībā. Atalgojums pieaudzis vidēji par 3%.

Reģiona 27 bibliotekāro darbinieku sadalījums pēc izglītības: 48% jeb 13 darbiniekiem ir izglītība bibliotēku darba jomā, 9 darbiniekiem (33%)- augstākā izglītība citā jomā, 5 darbiniekiem (19%) -vispārējā vidējā vai vidējā profesionālā citā jomā.

- Ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri) specialitātē- 1,
- Ar bakalaura grādu specialitātē- 1,
- 1.līmeņa profesionālā augstākā jeb koledžas izglītība specialitātē – 3,
- Ar III profesionālo kvalifikācijas līmeni – 8,
- Ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri) citās jomās– 5,
- Ar bakalaura grādu citā jomā- 2,
- Ar augstāko izglītību (līdz 1993.gadam) citās jomās-1,
- 1.līmeņa profesionālā augstākā jeb koledžas izglītība citās jomās – 1,
- Ar profesionālo vidējo citā jomā vai vispārējo vidējo – 5.

Mālpes pagasta bibliotēkas vadītāja apguvusi zināšanas 960 h tālākizglītības programmā “Bibliotēku zinības” ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu un ieguvusi III profesionālo kvalifikāciju.



Personāla novecošanās nav jauna problēma, bet pastāv, lai arī pakāpeniski bibliotēkās notiek paaudžu maiņa, tomēr- 70% no bibliotēku speciālistiem ir vecumā 50+.

- **Nozīmīgākie apbalvojumi un pateicības**

Pārskata periodā bibliotēku darbinieki nozīmīgus apbalvojumus nav saņēmuši, vairāku bibliotēku darbiniekiem- dažādas pateicības par atbalstu un dalību citu iestāžu, organizāciju veidotajos pasākumos un aktivitātēs.

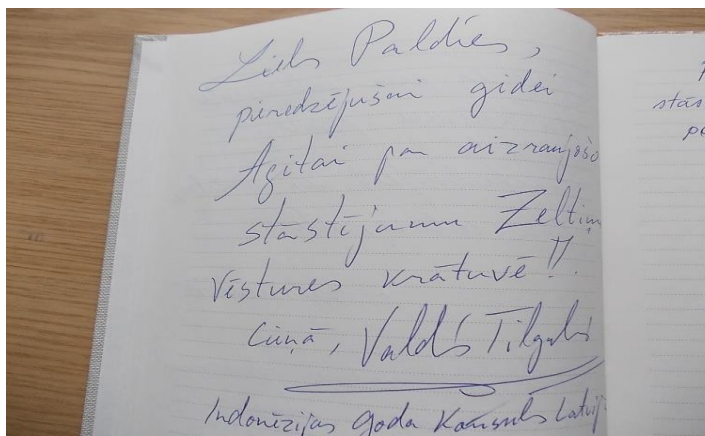
Kā savā pārskatā raksta Bejas bibliotēkas vadītāja- “vislielākais prieks par pateicības vārdiem, ko atstāj apmeklētāji”:

- “Liels paldies par jauko uzņemšanu, ievadīšanu Bejas vēsturē un notikumos! Un lielākais paldies par abiem zīļu vainagiem! Projekta “Zīļu vainagi Vidzemē” meitene; Aivita Heniņa un Ingrīda Smuškova, b-ba “Latvietes pūrs”. 02.07.2020.”
- “Skaistā 1.augusta dienā ir prieks būt viesmīlīgajā, mierpilnajā Bejā! Paldies par sirsnīgu uzņemšanu un izzinošu stāstījumu. Rīgas un Saldus apvienotā ceļotāju grupa. 01.08.2020.”
- “Lai skaistums vienmēr Jūs ceļ jauniem lidojumiem! Mīlestībā un pateicībā Artis Gāga. 18.08.2020.”
- “Bejas bibliotēkas lasītāja esmu jau 50 gadus. Pēdējos gados mūsu bibliotēka ir skaisti izremontēta un iekārtota. Iestādes ārpusē ir skaisti puķu un krūmu stādījumi. Mudīte prot talantīgi atlasīt interesantas un vērtīgas grāmatas. Bibliotēkā ir plašs žurnālu un avīžu klāsts. Mūsu ciematā viss ir iznīcināts. Nav veikala un pasta. Es uzskatu, ka mūsu bibliotēka ir pēdējais gaismas stariņš mūsu ciematā. 30.11.2020. Velga.” (Velga Kubuliņa).

Vidagas bibliotēkas vadītāja Aira Mūrniece: “Atsauksmes par pasākumiem un pateicības internetā sociālajos tīklos no lasītājiem ir regulāri, pēc katra pasākuma.”:

- “Vakars ļoti jauks. Paldies Aira un Santa. Lai nepietrūkst jaunas idejas, jaunas iedvesmas. Jūsu organizētie pasākumi sniedz baudu. Gaidīsim nākošo...”;
- “Vakars bija burvīgs. Burvīga Vilmāra muzikālā uzstāšanās- līdz dvēseles dziļumiem. Jaukās stāstnieces Zanes atklātais un iedvesmojošais stāstījums. Kā vienmēr krāšņa vakara vadītāja Santa, gan viss interjers. Tad vēl arī ideju pilnā Aira! Un tas vēl nebija viss... Paldies Kristai, viņas kūkas-tāaaads baudījums garšas kārpīņām! Ar moto-dari to, ko mīli un mīli to, ko dari viss izdodās vienmēr. Iedvesma ilgam laikam...”

Zeltiņu bibliotēkas vadītāja Agita Žīgure: “Šis gads darbā vēstures krātuvē pagāja ar drebošu sirdi, īpaši uzņemot pirmās ekskursantu grupas. Taču, lasot atsauksmes viesu grāmatā, sapratu, ka tieku pozitīvi novērtēta.”



- Finansējums personāla attīstībai**

Pārskata periodā visi bibliotēku darbinieki aktīvi izmantojuši iespēju pilnveidot savas profesionālās zināšanas, pārsvarā tiešsaistē piedaloties formālās un neformālās izglītības pasākumos, ko plaši piedāvāja dažādas organizācijas un iestādes.

Tabula “Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi”

N. p.k	Norises laiks	Norises vieta	Organizētāji	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits
1.	28.01.2020.	Tiešsaistē	VARAM, SIA “Baltijas Datoru akadēmija”	Vebinārs “Mana Latvija.lv. Dari digitāli!” Programmas ietvaros veiktā aktivitātes, rezultāti, plānotais	1 h
2.	05.02.2020.	Alūksne	Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļa	Īsais kurss pasākumu scenārija veidošanas pamatos	3 h
3.	10.02.2020.	Ape	Apes novada pašvaldība	Seminārs “Dizaina domāšana kā sistemātiska un uz cilvēku orientēta pieeja.”	8 h
4.	04.03.2020.	Cēsis	SIA “Baltijas Datoru akadēmija”	Mācību kursi “Digitālā saziņa ar valsti: dzīves situācijās noderīgi e-risinājumi”	8 h
5.	13.03.2020.	Ape	Apes novada pašvaldība	Seminārs “Publiskais tēls dzīvē un sociālajos tīklos”	4 h
6.	20.03.2020.	Alūksne	Latvijas Universitāte	LU 78.starpt.zinātnieskās konferences Alūksnes filiāles sekcijas “Kompetenču pieeja izglītībā”	2 h
7.	23-27.03. 2020.	Tiešsaistē	LIKTA un sadarbības partneri	Digitālās nedēļas tiešraides-attālinātie pakalpojumi, e-kultūras resursi, e-paraksts, rīki attālinātam darbam, digitālā darba drošība u.c.	10 h
8.	15.04.2020.	tiešsaiste	Runas Skola	Seminārs "6 efektīvi veidi kā izvairīties no teksta aizmiršanas jeb BLACKOUTIEM"	4 h

9.	18.04.2020.	tiešsaiste	Apes novada pašvaldība	Mācības "Pasākumu organizēšana"	8 h
10.	23.04.2020.	Tiešsaistē	LBB, LNB	Latvijas bibliotekāru 13.kongress "Iedvesmo, iesaisti, iespējo, vieno!"	4 h
11.	30.04.2020.	tiešsaiste	Runas Skola	Viestura Meikšana lekcija par publisko runu	2 h
12.	11.05.- 22.05.2020.	tiešsaistē	Iniciatore- Eiropas Parlamenta deputāte Dace Melbārde, nodrošina- Latvijas Nacionālais kultūras centrs, Eiropas konservatīvo un reformistu grupa, atbalsta Kultūras ministrija.	Neformālās izglītības tiešsaistes kursu programma "Kultūras un cilvēciskais pieskāriens tiešsaistē: jaunas iespējas uzrunāt un iesaistīt plašu auditoriju kultūras un izglītības projektos" - apgūtas jaunas prasmes un zināšanas par tiešsaistes komunikāciju un kultūras pakalpojumu veidošanu digitālā vidē.	20 h
13.	15.05.2020.	tiešsaiste	Valsts administrācijas skola	Kā uzmundrināt un motivēt darba, krīzes apstākļos? Darbinieku noskaņojums un tā novērtēšana	2 h
14.	21.05.2020.	tiešsaiste	Gulbenes novada bibliotēkas RMC	Dezinformācija un mediju vide	4 h
15.	22.05.2020.	tiešsaiste	Valsts administrācijas skola	Attālinātā darba vadība. Kā nodrošināt mērķu un uzdevumu izpildi, vadot attālināti?	2 h
16.	18.- 22. 05.2020.	tiešsaiste	LIKTA	Akcija #Domā digitāli	10 h
17.	9., 16., 19., 30.jūnijs	tiešsaistē	Biedrība "Alūksnes nevalstisko organizāciju atbalsta centrs"	Mācību cikls "Līderība rosīgām kopienām"	12 h
18.	26.06.2020.	Litenes tautas nams	Biedrība "Alūksnes nevalstisko organizāciju atbalsta centrs"	Seminārs "Radoši finansējuma piesaistes veidi NVO sektorā".	3 h
19.	07., 14., 21., 28.07., 01., 15.09. 2020.	tiešsaiste	LNB Uzziņu un informācijas centrs	Mācību stundas tiešsaistē e-resursu izmantošanā, meklētājs PRIMO, Digitālās bibliotēkas kolekcijās, kā atrast zinātniski pārbaudītu informāciju tiešsaistes	6 h

				abonētajās datubāzēs u.c. (lektore-Ginta Zalcmane)	
20.	02-04. 09.2020.	tiešsaiste	Fonds atvērtai sabiedrībai DOTS	Sarunu festivāls "Lampa" – izglītojošas diskusijas tiešsaistē	24 h
21.	04.09.2020.	tiešsaistē	Eiropas Parlaments, LNB	Bibliotēkāju un senioru medijpratības stiprināšanas projekta "Ceļazīmes mediju lietošanā" atklāšanas seminārs	2 h
22.	21.09.2020.	tiešsaistē	LNB	Seminārs "Ievads medijpratībā."	3,5 h
23.	23.09.2020.	tiešsaiste	LBB, LNB, UNESCO LNK	Vidzemes reģionālais seminārs "Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība: mēs būvējam šo pasauli paši"	4 h
24.	29.09.2020.	Smiltenes novads	Apes novada pašvaldība	Pieredzes brauciens uz Smiltenes novada kultūras iestādēm, bibliotēkām.	12 h
25.	08.10.-12.11. 2020.	tiešsaiste	Kultūras ministrija, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Datorzinību centrs	Bibliotēku un muzeju speciālistu darbinieku digitālo prasmju attīstībai mācības- semināri "Digitālo vizuālo materiālu izveide", "Kvalitatīvs attēls un tā apstrāde"	48 h
26.	09.10.2020.	tiešsaiste	LBB, LNB, UNESCO LNK	Latgales reģionālais seminārs "Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība: mēs būvējam šo pasauli paši"	4 h
27.	14. – 16.10. 2020.	Alūksne	Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļa	Lekciju un praktisku nodarbību kurss "Kultūras procesa inventarizācija novadā un restarts pēc krīzes. Personīgais pieskāriens" (lektors K. Anitens)	18 h
28.	15.10.2020.	tiešsaiste	LNB Bibliogrāfijas institūts	Seminārs "Analītisko ierakstu veidošana saskaņā ar RDA"	4 h
29.	19.-23.10. 2020.	tiešsaiste	SIA "Tieto Latvia"	BIS ALISE kurss (pamatkursi, katalogizācija un komplektēšana, Informācijas meklēšana un cirkulācija)	24 h Piedzē b-kāre
30.	19.- 23.10.2020.	tiešsaiste	VARAM ar sadarbības partneriem	Akcija "Diena bez rindām" ar vadmotīvu "Darīt digitāli – Tavš jaunais dzīvesveids!" – tiešsaistes semināri, kuros prezentē digitālos risinājumus, ko piedāvā dažādas valsts pārvaldes un pašvaldību iestādes.	10 h

31.	28.10.2020.	tiešsaiste	LNB	Seminārs "Kritiskā domāšana mediju telpā"	4 h
32.	12.11.2020.	tiešsaiste	Izglītības un zinātnes ministrija, EPALE	Seminārs "EPALE Vidzemē: Metodes pieaugušo izglītotāju darbā"	7 h
33.	16.11.2020.	tiešsaiste	Kultūras ministrija, Radošās Eiropas birojs Latvijā	Vebinārs "Starptautiskā finansējuma iespējas kultūras un radošo nozaru projektu īstenošanai"	3 h
34.	20.11.2020.	tiešsaiste	Eiropas Parlaments, LNB	Seminārs bibliotekāriem par mediju lietošanu un kultūras mantojumu "Ceļazīmes mediju lietošanā"	2 h
35.	20.11.2020.	tiešsaiste	Gulbenes novada bibliotēka	Lekcija "Kā atpazīt izdegšanu un saglabāt līdzsvaru ikdienā?"	3 h
36.	24.11.2020.	tiešsaiste	LBB, Madonas novada bibliotēka	Starptautiskā Baltijas jauno bibliotēku un informācijas speciālistu konferencē "4CanGurus 2020"!	4 h
37.	26.-27.11. 2020.	tiešsaiste	LKA Latvijas Kultūras koledža	Konference "Quo Vadis? Iespējas un izaicinājumi 21.gs. kultūrtelpā"	11 h
38.	04.12.2020.	tiešsaiste	Gulbenes bibliotēkas RMC	Seminārs "Bibliotēku interešu pārstāvēniecība"	5 h
39.	10.12.2020.	tiešsaistē	KISC	Pasākums "Mūsdienīga un inovatīva saziņa ar valsts pārvaldi"- par valsts pārvaldes valodas tehnoloģiju platformu Hugo.lv, virtuālajiem asistentiem u.c.	1 h

Lauku bibliotēku darbinieki ļoti pozitīvi novērtēja šo Covid-19 vīrusa laika iespēju- pilnveidot savas zināšanas tiešsaistē- savā darba vietā, kas ierobežotā finansējuma dēļ bija ļoti svarīgi- netika tērēts finansējums transportam un komandējuma izdevumiem, jāpiebilst, ka arī profesionālās pilnveides pasākumu piedāvājums bija ļoti plašs. Bet, kā raksta Bejas bibliotēkas vadītāja Mudīte Rusakova: "Lai arī daudzi tiešsaistes vebināri bija saistoši un interesanti, tomēr klātbūtnes efektu, cilvēcisku satikšanos un diskusiju tie nespēj aizstāt".

Jaunalūksnes bibliotēkas vadītāja Justīne Kļava: "Ir ļoti daudz vērtīgu un noderīgu tiešsaistes mācību un semināru, kuros gribas piedalīties un 2020.gadā tā arī notika, tikai problēma radās iedziļinoties seminārā un vienlaicīgi apkalpojot apmeklētāju. Protams, apmeklētājs pirmajā vietā, līdz ar to, mācību seminārs nav dzirdēts. Problēmas risinājums – slēgt bibliotēkas durvis, ar norādi, ka vadītāja atrodas seminārā. Bet ar to radīsies otra problēma – neapmierināti apmeklētāji."

2020.gadā Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļa apmaksāja mācības kultūras un bibliotēku darbiniekiem (500 eiro)- 3 dienu lekciju un praktisku nodarbību kurss "Kultūras procesa inventarizācija novadā un restarts pēc krīzes. Personīgais pieskāriens", autors un lektors Mg.Oec., Mg.Art. Kārlis Anitens. Apes novada pašvaldība apmaksāja vairākas apmācības saviem kultūras darbiniekiem, kā arī pieredzes apmaiņas braucienu uz Smiltenes novada kultūras iestādēm.

Atzinīgi darbinieku novērtētas ir Gulbenes novada bibliotēkas reģionālā mācību centra piedāvātās mācības, kā arī LNB un LBB organizētie profesionālās pilnveides pasākumi.

Mārupes pagasta bibliotēkas vadītāja apguvusi zināšanas 960 h tālākizglītības programmā “Bibliotēku zinības” ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu un ieguvusi III profesionālo kvalifikāciju.

• **Problēmas un to risinājumi personāla jomā**

2020.gads bija izaicinājumiem pilns tām 4 Alūksnes novada pašvaldības pagastu bibliotēku darbiniecēm (Annas, Ilzenes, Malienas un Mārkalnes pagastos), kuras ar 1.janvāri pēc pašvaldībā veiktās štatu optimizācijas, papildus saviem tiešajiem pienākumiem bibliotēkā, sāka veikt arī kultūras darba organizatora pienākumus. Lai arī 2020.gads Covid-19 izraisītās krīzes dēļ kultūras pasākumu jomā nebija tik aktīvs, tomēr darbiniecēm nācās saskarties ar pilnīgi jauniem pienākumiem - atbalsts amatiermākslas kolektīviem, plašāku aktivitāšu organizēšana, atbildēšana par pagastos esošajām brīvdabas estrādēm, ieejas biļešu uzskaitē utt. Kā atzīst pašas darbinieces- lai kvalitatīvi paveiktu visus viņām uzticētos pienākumus- pietrūkst laika. Tāpat- esot pagastā vienam - kultūras darbiniekam un bibliotēkām vienā personā- pietrūkst radošās domu apmaiņas un palīdzīgas rokas, jo arī pagastu pārvaldēs darbinieku skaits ir samazināts līdz minimumam. Nozīmīgs ir Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļas vadītājas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts kultūras darbā.

Bet- kā gada pārskatā par jaunajiem pienākumiem raksta Annas bibliotēkas vadītāja- kultūras darba organizatore Ina Balaņuka: “Problēmu pašlaik neredzu, vienīgi ieguvumi. Darbs bibliotēkā ietver arī kultūras pasākumu organizēšanu – tikšanās ar rakstniekiem, dzejniekiem u.c., Dzejas dienas, pasākumi bērniem lasīšanas veicināšanai u.tml., tādēļ tikai jādara un ieguvēji ir apmeklētāji – izglītot, izklaidēt, informēt, viens otru papildina”.

Līdzīgi arī Bejas, Vecclaicenes un Zeltiņu pagastu bibliotēkārēm, lai nodrošinātu noslodzi pilnai darba slodzei, papildus bibliotēkāra darba pienākumiem bija jāuzņemas arī pienākumi- darbs pagastu vēstures krātuvēs. Ja Bejas un Vecclaicenes bibliotēkām vēstures krātuves atrodas blakus – vienā ēkā un darba organizācija problēmas nerada, tad problemātiskāk tas ir Zeltiņu bibliotēkas vadītājai, kad vēstures krātuve atrodas bijušajā skolas ēkā, kas no bibliotēkas atrodas ~ 1 km attālumā, tādēļ darba laiks bibliotēkā un vēstures krātuvē ir nodalīts un reāli bibliotēkā apmeklētāji tiek apkalpoti tikai 3 dienas. Bibliotēku darbinieces apguvušas jaunas prasmes ekskursiju vadīšanā gan vēstures krātuvju ekspozīcijās, gan pa ievērojamām pagasta vietām un objektiem. Svarīgs metodiskais atbalsts bibliotēkārēm darbam ar vēstures krātuves un novadpētniecības materiāliem ir Alūksnes muzejs.

Jāpiemin, ka šādi apvienotie amati prasa no darbiniekiem teicamas darba plānošanas un organizācijas prasmes, papildus profesionālās zināšanas, bet, diemžēl, tā mazajos pagastos ir realitāte, lai darbiniekam nodrošinātu adekvātu noslodzi pilnai slodzei. Vai veiktā optimizācija attaisnosies, nesamazinot un nepadarot sliktākus pakalpojumus iedzīvotājiem, to rādīs laiks.

Tā kā arī 2020.gadā vairāki bibliotēku darbinieki darba nespējas dēļ atradās ilgstošā prombūtnē, bet viņi prombūtnes laikā netiek aizvietoti, tādējādi iedzīvotājiem liedzot piekļuvi bibliotēkas pakalpojumiem, tad tomēr jācenšas meklēt iespēja kaut daļēji aizvietot prombūtnē esošo darbinieku. Tā, piemēram, jau notiek Jaunalūksnes pagastā, kur gan atrodas 2 bibliotēkas, tādēļ viena bibliotēkas darbiniece var aizvietot otru.

Secinājumi:

- Plašs tiešsaistes profesionālās pilnveides pasākumu piedāvājums, tai skaitā- bezmaksas, kā rezultātā- minimāli tērēts finansējums apmācībām, kas bija nozīmīgi pārskata periodā;
- Jauni izaicinājumi un darba pienākumi daļai Alūksnes novada bibliotēku darbinieku, apvienojot amatus- bibliotēkas vadītājs- kultūras darba organizators vai veicot pienākumus vēstures krātuvēs;
- No katra paša iniciatīvas un ieinteresētības atkarīgs, kā tiek izmantotas iespējas pilnveidoties;
- Nozīmīgākās un svarīgākās pateicības un atzinības vārdi- no apmeklētājiem!

Sagatavoja: Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

- Galvenie rādītāji

Tabula "Alūksnes un Apes novadu bibliotēku pamatrādītāji"

	2018.	2019.	2020.	% salīdzinot ar iepr. gadu	
Lietotāju skaits	6572	6527	5666	- 0,7%	-13,2%
<i>t. sk. bērni</i>	1936	1903	1650	-1,7%	-13,3%
Bibliotēkas apmeklējums	90 133	91 148	68 708	+1,1%	-24,6%
<i>t. sk. bērni</i>	26 637	22 406	14 244	-15,9%	-36,4%
Virtuālais apmeklējums	46 294*	39 741*	28 830**	-75,4%	-27,5%
Izsniegums kopā	153 131	154 308	142 329	+0,8%	-7,8%
<i>t. sk. grāmatas</i>	76774	71 497	74 204	-6,9%	+3,8%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	76 185	82 651	67 951	+8,5%	-17,8%
<i>t. sk. bērniem</i>	26 961	15 833	11 999	-41,3%	-24,2%
Bibliotekārais aptvērums % Alūksnes reģionā*	33,6%	33,7%	29,8%	+	-
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.*</i>	61%	43,7%	53,5%	-	+
Iedzīvotāju skaits	19 570	19 359	19 016	-1,1%	-1,8%

* Tai skaitā arī sociālo tīklu apmeklējumi

** bez sociālo tīklu apmeklējuma

Tabula "Alūksnes pilsētas bibliotēkas pamatrādītāji"

	2018.	2019.	2020.	% salīdzinot ar iepr. gadu	
Lietotāju skaits	1960	1904	1705	-2,86%	-10,4%
<i>t. sk. bērni</i>	715	665	610	-6,99%	-8,3%
Bibliotēkas apmeklējums	27 323	24 278	22 539	-11,14%	-7,2%
<i>t. sk. bērni</i>	8414	7818	5937	-7,08%	-24%
Virtuālais apmeklējums	34 515*	30 047*	28 830	-12,95%	-4%
Izsniegums kopā	39 877	40 267	43 582	+0,98%	+8,2%
<i>t. sk. grāmatas</i>	26 064	23 917	28 714	-8,24%	+20,1%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	13 652	16 196	14 722	+18,63%	-9,1%
<i>t. sk. bērniem</i>	7775	4955	5101	-36,27%	+3%
Bibliotekārais aptvērums % Alūksnē	26%	26%	23,4%		-
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	59%	55%	51%	-	-
Iedzīvotāju skaits	7451	7374	7271	-1,03%	-1,4%

* Tai skaitā arī sociālo tīklu apmeklējumi

** bez sociālo tīklu apmeklējuma

Kā savā darba pārskatā raksta Jaunalūksnes bibliotēkas vadītāja Justīne Kļava: "2020. gadu ir grūti objektīvi salīdzināt ar 2019. gadu, jo ārkārtas situācija valstī Covid-19 pandēmijas dēļ veica zināmas korekcijas arī bibliotēku darbībā, no 12 gada mēnešiem bibliotēkas bija slēgtas apmeklētājiem gandrīz 3 mēnešus. Bet, ņemot vērā šo situāciju, Jaunalūksnes bibliotēkas apmeklējums ir palielinājies par 0,2% un kopējais izsniegums arī ir palielinājies par 2,1%.

Visu gadu centos strādāt individuāli ar katru apmeklētāju, iepazīnu lasīšanas paradumus, lai nākošajā reizē jau varētu piedāvāt tieši konkrētam lasītājam interesējošu lasāmvielu (*paskaidrojums-Justīne bibliotēkā strādā pirmo gadu*). Kā arī individuāli sazinājos ar lasītājiem, e-pastos sūtīju ziņas par jaunumiem bibliotēkā, par izstādēm, par konkursiem, e-pastu saziņu izmantoju arī, lai atgādinātu par laikā nenodotiem žurnāliem un grāmatām. Lasītājiem, kam nav e-pasts, izmantoju privāto telefonu un nosūtīju īsziņas, lai paziņotu jaunumus par bibliotēkas darbu, par jaunākajiem izdevumiem bibliotēkā."

Nenoliedzami 2020.gads arī bibliotēku darbā, vīrusa Covid-19 izraisītās pandēmijas dēļ, ir bijis savādāks, iemācījis mums daudz ko jaunu. Protams, negatīvi tas atsaucies uz bibliotēku statistikas rādītājiem- vairākus mēnešus bibliotēkas bija slēgtas- no 13.03. - 12.05.2020., 20.12.2020.-

11.01.2021., sniedzot tikai attālinātos pakalpojumus. Pārējā laikā bibliotēkas nodrošināja tikai grāmatu un citu izdevumu apmaiņu, slēgtas bija lasītavas, netika nodrošināti datorpakalpojumi, nenotika bibliotēku organizētās klātienēs aktivitātes, kas ikdienā ir svarīga bibliotēku darba daļa. Bibliotēku darbinieki novērojuši tendenci- lietotājs bibliotēku cenšas apmeklēt retāk, bet vienā apmeklējuma reizē paņem lasīšanai vairāk grāmatu eksemplāru, kas, protams, ir saprotami, jo iedzīvotāji, lai pasargātos no vīrusa izraisītās slimības, cenšas ierobežot dažādu institūciju apmeklējumus.

Zeltiņu bibliotēkas vadītāja: “Ietekmi uz apmeklējumu radīja Covid-19 un dalītais darba laiks- darbs bibliotēkā un darbs vēstures krātuvē, kas atrodas citā ēkā.”.

Tomēr prieks, ka, **lai arī samazinājies apmeklējums un bibliotēkās reģistrēto lietotāju skaits, par 3,8% kopumā reģiona bibliotēkās pieaudzis grāmatu izsniegums, Alūksnes pilsētas bibliotēkā izsniegums kopumā pieaudzis par 8%, bet grāmatām pat par 20%.** Samazinājies periodisko izdevumu izsnieguma rādītājs, bet tas ir saprotami, jo katrs izdevums pēc tā atgriešanas bibliotēkā tika ievietots karantīnā uz 72 h, kas kavēja to apriti, kas īpaši svarīgi ir periodiskajiem izdevumiem, kas abonēti tikai 1 eksemplārā un izmantošanā ir svarīga to aktualitāte.

Zināma ietekme uz bibliotēku darba rādītāju samazinājumu ir arī tam, ka Alūksnes novadā visas pagastu bibliotēkas apmeklētājiem atvērtas mazāku laiku, jo samazinātas bibliotēku darbinieku darba slodzes (no 1 uz 0,8) vai darbinieks veic arī vēl kultūras darba organizatora un vēstures krātuves darbinieka darba pienākumus. Skat. nodaļā *Personāls*.

- **Pakalpojumu attīstība, jauninājumi**

2020.gads ar Covid-19 ierobežojumiem bibliotēkām licis aktīvāk darboties virtuālajā vidē un ārpus bibliotēkas telpām- brīvā dabā.

Tā, piemēram, Jaunalūksnes pagasta **Bejas bibliotēkas** vadītāja kopā ar tautas nama vadītāju izveidojušas un piedāvā interesentiem **tūrisma maršrutu** pa Jaunalūksnes pagasta dabas un vēstures objektiem, kurus iepriekš apseko kopā ar pagasta pārvaldes vadītāju, lai apzinātu, kādi sakopšanas un uzlabošanas darbi pie maršrutā iekļautajiem objektiem ir nepieciešami, kopīgi tiek arī talkots, lai sakoptu maršrutā iekļautos objektus.

Pārgājienus pa Veclaicenes skaistajām vietām piedāvā ar **Veclaicenes** bibliotēkas vadītāja.

Ilzenes bibliotēkas vadītāja- kultūras darba organizatore kopā ar sadarbības partneriem sagatavojusi un realizējusi rudens **pārgājienu- velobraucieni “Izzini Ilzeni”**, Pededzes bibliotēka-individuālās **foto orientēšanas sacensības** Pededzē.

Arī Zeltiņu bibliotēkas vadītāja pārskata periodā kļuvusi par labu **gidu un ekskursiju vadītāju** Zeltiņu vēstures krātuvē, kura tagad ir iekļauta bibliotēkas struktūrā- kā liecina apmeklētāju atsauksmes- bibliotēkas vadītāja ir veiksmīgi sagatavojusi ekskursijas un piedāvā saistošu stāstījumu šādās vēstures krātuves ekspozīcijās: "Ziemeļu zvaigzne"- veltīta novadniekam, aktierim Edgaram Liepiņam, "Nesenā pagātne"- veltīta padomju laika sadzīvei un armijas raķešu bāzei, "Novadnieku istaba", "Mana skola Zeltiņos".

Līdztekus Alūksnes pilsētas bibliotēkai, pārskata periodā sadarbības līgumus ar Latvijas Neredzīgās bibliotēkas Balvu filiāli noslēgušas arī Jaunalūksnes, Mārkalnes un Pededzes bibliotēkas, sniedzot iespēju lasītājiem, kuriem nepieciešama pielāgota literatūra audio formātā, saņemt to savā bibliotēkā. Tā kā vairāki vecāka gadagājuma lasītāji atzinās, ka ir nepieciešamība klausīties **audiogrāmatas**, bet diemžēl mājās nav attiecīgas ierīces, tad pēc Alūksnes pilsētas bibliotēkas iniciatīvas un ciešā sadarbībā- nodibinājums “Alūksnes un Apes novada fonds” uzsāka **ziedojumu vākšanu**, lai varētu iegādāties MP3 atskaņotājus un nodot tos cilvēkiem, kuriem tie nepieciešami. Aicinājām iedzīvotājus atbalstīt, ziedojot šo atskaņotāju iegādei, lai kopā varam palīdzēt cilvēkiem ar redzes, uztveres vai fiziskiem traucējumiem ielūkoties grāmatu pasaulē! 2021.gada februārī jau iegādāti 3 šādi atskaņotāji par kopējo summu 102 eiro.

Lai uzrunātu savus lasītājus ar sociālo tīklu starpniecību, no jauna savu lapu Facebook tīklā izveidojusi Bejas bibliotēka. Aktīvi šajā sociālajā tīklā turpina darboties arī Alūksnes pilsētas un Jaunalūksnes bibliotēkas.

Īpašie apstākļi, kas bibliotēkās aizliedza organizēt klātienēs pasākumus, lika bibliotēkām pārcelties virtuālajā vidē. Tā, piemēram, Alūksnes pilsētas bibliotēka ikvienam interesantam

noorganizējusi 3 izglītojošus **tiešsaistes seminārus**- “LEADER projekti- kopā radīti”, “Droša pārtika- enerģija dzīvei”, “Par zaļu zaļāks ir Zero Waste” (sīkāk lasīt sadaļā *Bibliotēkas izglītojošā darbība*), izveidojusi un Youtube publicējusi 3 video sižetus ciklā “Savējie iedvesmo” par uzņēmīgiem un darbīgiem alūksniešiem, sagatavojusi 5 DVD ar atmiņu stāstiem ciklā “Alūksnieši stāsta” (skat. sadaļā *Novadpētniecība*).

Covid-19 un ārkārtējā situācija valstī radīja apstākļus, kurās bibliotēkām vairāk nekā citkārt bija jāskaidro un jāpopularizē bibliotēkas pakalpojumi un iespējas, ko saviem lietotājiem piedāvāt attālināti, tai skaitā- datu bāzu pieejamību. Tika nodrošināta iespēja attālinātās piekļuves datus saņemt elektroniski ne tikai jau reģistrētiem bibliotēkas lietotājiem, bet arī **reģistrāciju veikt attālināti**, lai pēc tam e-pastā saņemtu autorizācijas datus reģiona bibliotēku kopkatalogam un reģistrācijai 3td e-grāmatu bibliotēkā, piekļuvi Letonika.lv datubāzei.

Īpaši pieprasīts pakalpojums pārskata periodā- elektroniskā dokumentu piegāde no bibliotēku krājumos esošajiem izdevumiem, papildinot to ar bibliotēku piedāvājumu- **atlasīt resursus un informāciju pēc lietotāja pieprasītās tēmas**. Īpaši populārs šis pakalpojums bija laikā, kad bibliotēkas slēgtas. **Piemērs**

Bibliotēkas aktīvāk popularizējušas iespēju- grāmatu **piegādi uz mājām** tiem cilvēkiem, kas nespēj apmeklēt bibliotēku, rezultātā pieaudzis mājās apkāpoto iedzīvotāju skaits. Trapenes bibliotēka grāmatu piegādē uz mājām iesaistījusi brīvprātīgos. Neiedomājama ir bibliotēkas darbinieku izdoma, kā ierobežojumu apstākļos nogādāt grāmatas saviem lietotājiem- ar pastnieka, sociālā darbinieka, kaimiņa starpniecību, atstājot veikalā, pastā, noliekot mājas pagalmā vai žurnālus- pastkastītē... Jāsaka gan, ka tas ir iespējams tikai laukos, mazos pagastos, kur viens otru pazīst un uzticas!

Liepnas bibliotēkas vadītāja, lai nezaudētu saikni ar saviem uzticamākajiem lasītājiem, **ierunājot tekstu, apsveikumu tālrunī, nosūta tos saviem lasītājiem** vārda, dzimšanas dienās vai gadskārtu svētkos.

Virtuālās izstādes, konkursi, akcijas nu jau ir daudzu bibliotēku neatņemama darba daļa, bet, diemžēl, ne visu bibliotēku: Jaunalūksnes bibliotēkas **Adventes kalendārs**, Bejas bibliotēkas **grāmatu muguriņu dzeja**, Alūksnes pilsētas bibliotēkas **konkurss par skandināvu detektīvliteratūru** u.c.

Veclaicenes bibliotēka, lai kaut nedaudz aizstātu trūkstošos kultūras pasākumus, izveidoja individuāli apmeklējamas **izstādes ar līdzdarbošanos**- “Prieks būt blakus, Igaunija!”, “Veclaicenie- stiprs savā vietā” un “Mani labie vārdi Veclaicenei”.

- **E-grāmatu bibliotēka**

Pakalpojums „3td e-GRĀMATU bibliotēka” ir lieliska iespēja, kura jāturpina popularizēt, īpaši šajā jomā jāpiestrādā lauku bibliotēku vadītājiem! Un, lai arī daudzi lasītāji atsakās un dod priekšroku grāmatai papīra formātā, aizbildinoties ar to, ka, atrodoties darbā, jau visu dienu skatās datorekrānā, palēnām, bet stabili E-grāmatu bibliotēka iekaro jaunāko lasītāju sirdis!

2020.gadā Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore viesojās Alūksnes novada sociālo darbinieku seminārā, kurā darbiniekiem prezentēja E-grāmatu bibliotēku un stāstīja par tās priekšrocībām.

Tabula “E-grāmatu bibliotēkas statistikas dati”

	E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits	E-grāmatu bibliotēkas izsniegums
2019.	104	304
2020.	100	468

Pēc KISC informācijas Alūksnes reģiona bibliotēku E-grāmatu bibliotēkas izmantošanas statistika vērtējama kā apmierinoša (pieaugums ir zemāks kā kopējais par visām ALISE instancēm) un ieņemam 21.vietu (lasītāji) un 26. vietu (izsniegumi) starp visām 34 ALISE instancēm.

- **Sabiedrības, lasītāju viedokļa izziņāšana par bibliotēkas darba kvalitāti, jaunu lasītāju piesaiste**

Pārskata periodā Alūksnes reģiona bibliotēkās nav notikusi plašāka lasītāju aptauja vai anketēšana. Lasītāju viedokļa izziņāšana tiek veikta ikdienā, klātienē un neklātienē sarunās ar apmeklētājiem vai fiksējot komentārus, vēlmes, kas izteiktas sociālajos tīklos.

Jaunu lasītāju iesaistē 2020.gadā palīdzēja Alūksnes pilsētas bibliotēkas izveidotās attālinātās reģistrēšanās iespējas un autorizācijas datu saņemšana, lai pieslēgtos 3td e-grāmatu bibliotēkai vai izmantotu attālināti datu bāzi Letonika.

- **Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums**

Alūksnes reģionā bibliotēkām nav ārējo apkalpošanas punktu.

- **Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām**

Fiziskās pieejamības ziņā vissāpīgākais jautājums joprojām ir Alūksnes pilsētas bibliotēkai – stāvās trepes uz 2.stāvu, kur atrodas pieaugušo apkalpošanas zona- abonements, lasītava, datoru- rada problēmas gan cilvēkiem ar kustību traucējumiem, gan senioriem, arī- jaunajām māmiņām ar mazuļiem. 2020.gada janvārī telpas atbrīvoja Alūksnes pilsētas bibliotēkas ēkā esošā dzimtsarakstu nodaļa, tagad bibliotēka ir rīcībā 1.stāvā esošā zāle dažādu aktivitāšu organizēšanai, bet pārējās telpas bez pielāgošanas bibliotēkas vajadzībām un liela remonta bibliotēka izmantot nevar. Pie bibliotēkas ārdurvīm ir ierīkots zvans, tādējādi, nepieciešamības gadījumā, bibliotēkas darbinieks palīdz cilvēkam ratiņkrēslā atvērt durvis un iekļūt ēkas 1.stāvā.

Pārskata periodā fiziskā pieejamība uzlabota Māriņkalna bibliotēkai, jo tā no pagasta pārvaldes ēkas 2.stāva, kur tā atradās, pārcelta uz 1.stāvu. Savukārt Ilzenes bibliotēka no bijušās skolas ēkas telpām, kuras atradās 1.stāvā un bija ērti pieejama, pārcelta uz kultūra centra “Dailes” telpām un tagad atrodas 2.stāvā un ir grūtāk pieejama.

Pārējās bibliotēkās situācija fiziskās pieejamības ziņā pārskata periodā nav mainījusies.

Lai arī 2020.gads ļoti ierobežoja, bet bibliotēkām notika sadarbība ar sociālās aprūpes centriem, nodrošinot tiem grāmatu piegādi un apmaiņu: Trapenes bibliotēkai ar sociālās aprūpes centru “Trapene”, Mārupes bibliotēkai- ar sociālās aprūpes centru “Pīlādži”, Alūksnes pilsētas bibliotēkai- ar sociālās aprūpes centru “Alūksne”.

Pateicoties sadarbībai ar Latvijas Neredzīgās bibliotēkas Balvu filiāli, audiogrāmatas saviem lasītājiem piedāvā ne tikai Alūksnes pilsētas bibliotēka, bet tagad arī Jaunalūksnes, Mārkalnes un Pededzes bibliotēkas.

Tā kā pavisam netālu Alūksnes pilsētas bibliotēkai atrodas pašvaldības dienas aprūpes centrs “Saules stars”, tad viņi labprāt kolektīvi apmeklē gan bibliotēku, lai iepazītos ar jaunākajām grāmatām, gan piedalās bibliotēkas pasākumos, vienmēr nāk aplūkot bibliotēkā izliktās radošo darbu izstādes. Viņiem vienkāršotā valodā tiek sagatavoti stāstījumi par grāmatām, bibliotēku, ieteikta vieglāk uztverama literatūra.

- **Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām, tematiskie pasākumi**

Par bibliotēku organizētajiem tematiskajiem pasākumiem lasīt pārskata nodaļā *Publicitāte* apakšnodaļā *Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi*.

Pārskata periodā darbu ar konkrētām mērķgrupām kavēja vīrusa Covid-19 izraisītie ierobežojumi- bibliotēkas tikai vasaras mēnešos, kas nav aktīvākais norišu organizēšanas laiks, ņemot vērā distancēšanās noteikumus, varēja organizēt nelielas aktivitātes. Tā kā viena no aktīvākajām lauku bibliotēku organizēto aktivitāšu mērķgrupām ir seniori, tad arī pasākumu pārnese uz virtuālo vidi nebija efektīva, jo ļoti neliels skaits no senioriem mājās izmanto tehnoloģijas, bet iespēja bibliotēkā visiem kopā būt bija liegta.

Bejas bibliotēkā regulāri 1-2 reizes mēnesī, nu jau 12 gadus, kopā sanāk seniori un citi interesenti, lai tiktos ar interesantiem cilvēkiem, apspriestu izlasītās grāmatas, diskutētu par dažādām aktuālām tēmām, kopīgi svinētu svētkus. Tā kā 2020.gadā tās bija tikai 3 tikšanās, tad bibliotēkas vadītāju dara bažīgu, vai pēc tik ilgas prombūtnes vairs atjaunosies ierastās tikšanās reizes.

Kad atļāva situācija, aktīvi ar senioriem turpināja strādāt Alsviķu bibliotēkas vadītāja, organizējot datorapmācības senioriem, šoreiz ne ierasti- Alsviķos, bet gan bibliotēkas Strautiņu nodaļā (bijušajā Strautiņu bibliotēkā, kur iepriekš strādāja cita darbiniece).

Alsviķos bibliotēkas vadītāja turpināja kopā pulcināt senioru grupu “Par prieku sev un citiem”- pasākumi notikuši 23 reizes, kopā 82 stundas. Alsviķu bibliotēkas vadītāja: ”Katrā tikšanās reizē 1 stundu veltījām jaunu zināšanu apguvei, 1 stunda dažādu video, filmu, foto skatīšanās un aktuālo jautājumu pārrunāšana, 1 stunda pavadīta dažādu spēļu spēlēšanai katram pēc saviem ieskatiem. Bibliotēka sarīkoja 4 jauno grāmatu apskatus, vecāku žūrijas grāmatu prezentāciju un noslēguma pasākums ar pārspriedumu par izlasīto- grāmatu vērtējums. Bibliotēka saviem čaklākajiem apmeklētājiem piedāvāja tikšanos ar rakstnieci Ingunu Baueri, kuru rīkoja Alūksnes pilsētas bibliotēka un Alsviķu bibliotēkā tikšanās ar dzejnieci Baibu Cīruli, kā arī izbraukuma pasākums uz Alsviķu bibliotēkas Strautiņu nodaļu.”

Alūksnes pilsētas bibliotēkā darbu turpināja vēstures interesentu grupa, jāpiemin, ka šīs grupas dalībnieki paši aktīvi līdzdarbojas minēto pasākumu sagatavošanā.

Uzziņu un informācijas darbs

Aizvadītajā periodā nekādas īpašas izmaiņas uzziņu un informācijas darbā nav notikušas, vienīgi- strādājot apstākļos, kad bibliotēkas gandrīz 3 mēnešus bija slēgtas, **pieaudzis tieši attālināto uzziņu un konsultāciju apjoms**. Attālinātie pakalpojumi tika nodrošināti visu laiku, arī tad, kad bibliotēkas fiziskam apmeklējumam bija slēgtas.

Konsultācijas par bibliotēkas pakalpojumiem un resursiem, datora un interneta izmantošanu, e-pakalpojumiem pieejamas vienmēr un tiek nodrošinātas individuāli pēc pieprasījuma. Pārskata gadā īpaša uzmanība pievērsta 3td e-grāmatu bibliotēkas popularizēšanai, informējot par piedāvājumu un izsniedzot nepieciešamos autorizācijas datus. Gan esošie, gan jauni lietotāji tiek informēti arī par bibliotēkas kataloga izmantošanu un citiem attālināti pieejamiem pakalpojumiem.

Uzziņu darbs visbiežāk saistīts ar e-pakalpojumiem – darbs ar dažādu pakalpojuma sniedzēju un valsts, pašvaldības iestāžu līgumiem, iesniegumiem, to aizpildīšana, skenēšana, nosūtīšana, bankas datu izdrukas, dokumentu formatēšana, e-pasta lietošana, nepieciešamās tīmekļa vietnes vai informācijas atrašana, daudz konsultācijas veltītas kodu kalkulatoru un Smart-ID aplikācijas izmantošanai. Jaunums- konsultācijas par pensiju 2.līmeņa mantošanas iespējām un pieteikuma nosūtīšana, uzziņas par Covid analīžu nodošanas kārtību, COVIDpass aizpildīšanu u.c.

Saistībā ar Alūksnes pilsētas simtgadi, jūtams pieaugums uzziņām, saistītām ar novadpētniecību- par pilsētas vēsturi, cilvēkiem, notikumiem.

• Bibliotēkas izglītojošā darbība

Alūksnes pilsētas bibliotēkā nav mācību centra un personāla resursi ir visai ierobežoti, tādēļ netiek realizētas licencētas mācību programmas, bet notiek atsevišķu izglītojošu aktivitāšu- lekciju, semināru, praktisku apmācību organizēšana.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā savus pakalpojumus piedāvā un informāciju par ar Eiropas Savienību saistītiem jautājumiem sniedz **Europe Direct informācijas centra Gulbenē Alūksnes informācijas punkts**. Pateicoties Eiropas Komisijas atbalstam un dalībai projektā, 2020. gadā EDIC Gulbenē Alūksnes informācijas punkts un Alūksnes pilsētas bibliotēka noorganizējusi sekojošas izglītojošas aktivitātes: 3 tiešsaistes izglītojošas lekcijas :

- "Droša pārtika - enerģija dzīvei" tika organizēta, jo mēs visi zinām, ka Latvijā, Eiropā un pasaulē aizvien vairāk tiek aktualizēts jautājums par drošu pārtiku. Globalizācijas ietekmē pārtikas industrija piedzīvo straujas pārmaiņas, produktu sastāvos un marķējumos parādās iepriekš nepazīti nosaukumi, tādēļ ikvienam no mums ir svarīgi zināt un būt informētiem par veselīgu uzturu, par to, ko mēs ēdam un kā izvairīties no kaitīgas pārtikas. Lekcijā uzzinājām, kas ir droša pārtika, kas regulē pārtikas drošumu, kas ir veselīgs uzturs, kā ēšanas paradumi ietekmē mūsu veselību, kam jāpievērš uzmanība pārtikas produktu sastāvos, kas ir ģenētiski modificēta pārtika u.c.
- “Par zaļu zaļāks ir Zero Waste”, kur ikviens interesents tika iepazīstināts ar Zero Waste kustību, šī dzīvesveida filozofiju, atziņām, liekot pārdomāt savu patēriņu un mēģināt radīt pēc iespējas mazāk atkritumu. Ar idejām un ieteikumiem šajā tiešsaistes sarunā- ideju laboratorijā dalījās Zero Waste kustības aktīvistes māsas Agate un Sigita Mūrnieces no

Zeltiņu pagasta, liekot ikvienam aizdomāties, kā, mainot savus ikdienas ieradumus, mēs būtiski varam samazināt poligonā nonākošo atkritumu kalnus.

- “LEADER projekti- kopā radīti”- biedrības „Alūksnes lauku partnerība” valdes priekšsēdētāja Santu Harjo- Ozoliņu iepazīstināja ar ES finansējuma atbalstu LEADER programmā realizētajiem projektiem Alūksnes un Apes novados, klausītāji uzzināja, ar kādiem izaicinājumiem tad saskaras projektu realizētāji un mēs ceram, ka šie veiksmīgi realizētie projekti kalpoja kā piemērs un iedrošinājums realizēt savas ieceres un idejas kopīgai attīstībai!

Tā kā maijā ikgadējā Eiropas diena Covid-19 dēļ notikt nevarēja, to organizējām septembrī, kad tiek svinēta Eiropas Valodu diena. 28.septembrī visas dienas garumā apmeklētājiem tika piedāvātas dažādas aktivitātes, piemēram, izstāde “Eiropas valodas”, konkurss “Atpazīsti valodas” un krustvārdu mīkla “Eiropas Savienības valodas”, iepazīties ar prezentāciju Eiropas Zaļais kurss- Eiropas izaugsmes stratēģija, piedalīties interaktīvā spēlē “Virtuālā iespēju telpa” un izpildīt erudīcijas testu “Mana Eiropa. Mana nākotne”, ko piedāvā ES Māja, kā arī iepazīties ar ES mācību materiālu kopa zināšanu pilnveidei par Eiropas Savienību *Vitamīns*. Bērni un vecāki varēja piedalīties tiešsaistes spēlē “Iepazīsim Eiropu”, “Veidosim Alūksnes un ES ABC”, “Atpazīsim valstis”, Eiropas un Alūksnes puzzle likšana u.c.

EDIC Gulbenē Alūksnes informācijas punkts organizējis izglītojošu aktivitāti skolēniem “Dabā ejot, ko atnesi, to aiznes!”, kurā kopā ar rakstnieci, žurnālisti, zaļā dzīvesveida entuziasti Agnesi Vanagu skolēni ielūkojās plastmasas maisiņu *dzīvesstāstā* un to ceļojumā vidē, varēja minēt krustvārdu mīklu un uzzināt, kā pareizi šķirot atkritumus.

Jaunalūksnes bibliotēka sadarbībā ar Alūksnes NVO atbalsta centru noorganizējusi izglītojošu nodarbību “Pašizziņas nozīme kvalitatīvu attiecību veidošanā”, bet Mārkalnes bibliotēka nodarbību- “Kopienas izaugsmei” un “Pensiju sistēma”.

- **Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem**

Alūksnes novadā tiek izdots pašvaldības informatīvais izdevums “Alūksnes Novada Vēstis”, Apes novadā – “Apes Novada Ziņas”, tie lasāmi gan elektroniskā formātā novadu mājaslapās, gan tiek izplatīti drukātā formā un pieejami bibliotēkās. Turpināta informatīvo izdevuma tekošo numuru pievienošana LNB digitālo objektu uzglabāšanas un piekļuves sistēmā DOM.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā drukātā veidā pieejami arī Alūksnes novada domes sēžu protokoli, bukleti, informatīvas lapas, iespējams aizpildīt anketas pašvaldības organizētajās iedzīvotāju aptaujās. Pašvaldības dokumentu datu bāze pārskata gadā papildināta ar 443 ierakstiem – Alūksnes novada pašvaldības pieņemtajiem lēmumiem, anotācijas laukā pievienojot to pilno tekstu. Sniegtas uzziņas par pašvaldības iestāžu kontaktinformāciju, darba laikiem, izmaiņām sniegtajos pakalpojumos saistībā ar ārkārtas situāciju.

- **Elektroniskais katalogs kā pakalpojums**

Tabula “BIS ALISE izmantošana”

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autorizēti lietotāji 2020.	Pasūtīts (Web) eks. 2020.	Pagarināšanas pieprasījumi (Web)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana			
Alūksnes reģiona publiskās b-kas	21	21	X	X	X	569	318	879

Alūksnes reģiona bibliotēku kopkatalogu veido 26 bibliotēkas: 1 Alūksnes pilsētas bibliotēka, 16 Alūksnes novada pašvaldības publiskās bibliotēkas, 4 Apes novada pašvaldības publiskās bibliotēkas, 5 skolu bibliotēkas- Alūksnes pilsētas sākumskolas bibliotēka, Ernsta Glikas Alūksnes Valsts

ģimnāzijas bibliotēka un Alūksnes novada vidusskolas bibliotēka, Dāvja Ozoliņa Apes vidusskola, darbu ar IS Alise 2020.gadā uzsāka Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskola.

Tabula "Autorizētie lietotāji"

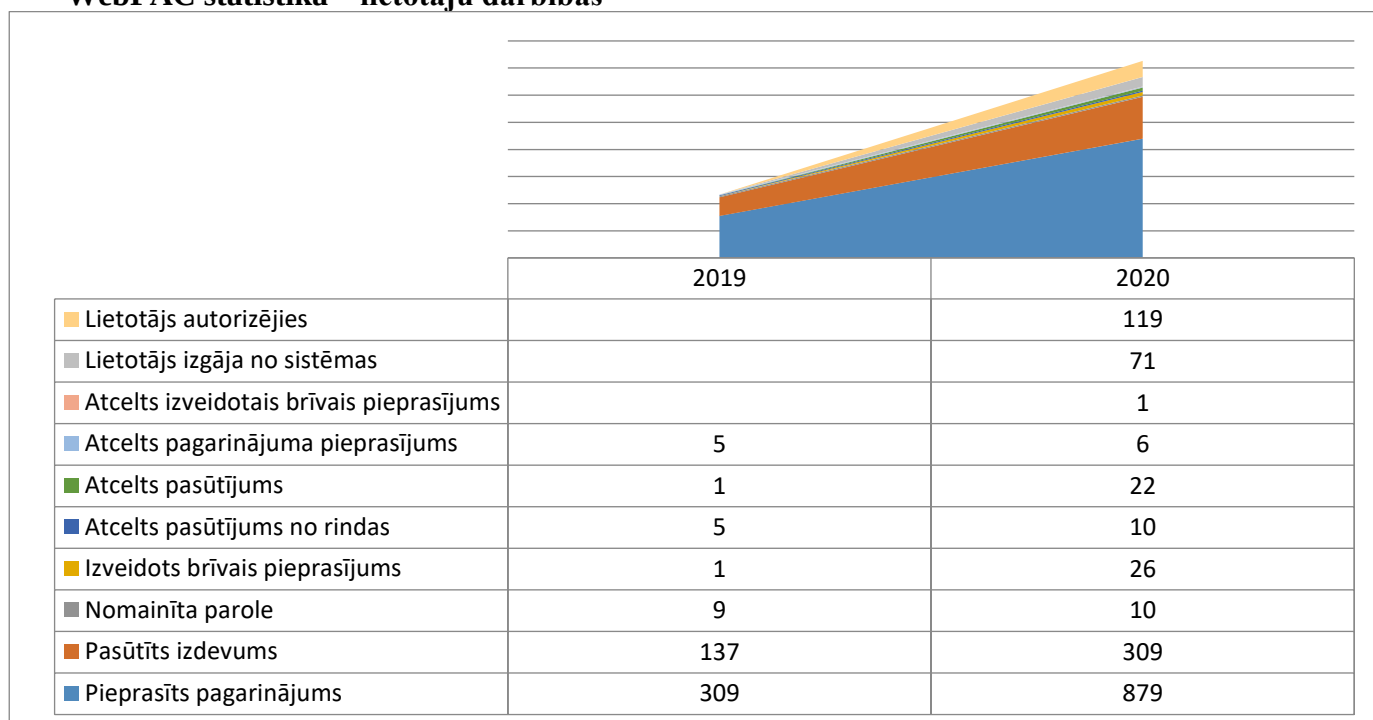
Autorizēti lietotāji (2018.)	Autorizēti lietotāji (2019.)	Autorizēti lietotāji (2020.)	% salīdzinot ar iep. gadu	
432	499	569	+15,5%	+14%

Autorizācijas datus lielākoties izsniedz Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbinieki, pagastu bibliotēku vadītāji ir diezgan kūtri šajā darbā, aizbaidinoties, ka laukos dzīvo pārsvarā vecākā gada gājuma cilvēki, kuriem autorizācijas dati nav nepieciešami, jo viņi neizmanto internetu. Autorizācijas izsniegšanas datu sekmējusi to sasaiste ar 3td e-grāmatu bibliotēkas izmantošanas iespējām.

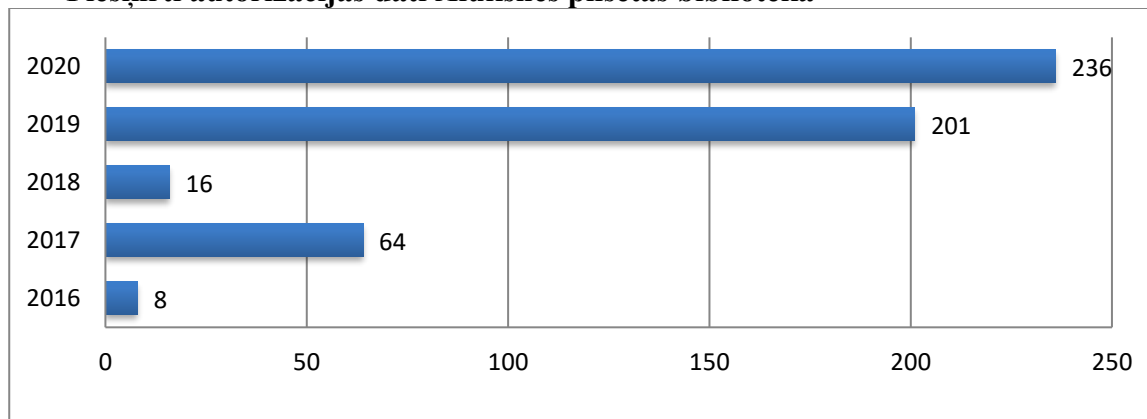
Rindas pieteikumu skaits, izmantojot Web- 1062, pagarināšanas pieprasījumu skaits 879, pasūtīto eksemplāru skaits tikai 318 (izdevumu- 309), lai arī tas audzis par 130%.

2020. gadā ir bijuši 137 574 kopkataloga virtuālie apmeklējumi, no tiem - 1391 autentificēti. Publiskai pieejai ir izvietots QR kods elektroniskā kopkataloga apmeklēšanai mobilajās ierīcēs.

• WebPAC statistika – lietotāju darbības



• Piešķirti autorizācijas dati Alūksnes pilsētas bibliotēkā



• Digitalizācija

Alūksnes pilsētas bibliotēka veic tikai to dokumentu digitalizāciju, kas saistīti ar Alūksnes un Apes novadu, ar tiem saistītiem notikumiem un cilvēkiem utt. Seno fotogrāfiju, kas saistītas ar pagasta

dzīvi, digitalizācijā iesaistījušās arī Annas, Liepnas un Veclaicenes bibliotēkas. Sīkāk lasīt darba pārskata nodaļā *Novadpētniecība*.

- **Iekšzemes un starptautiskais SBA**

Tabula "SBA rādītāji"

SBA	2018.	2019.	2020.	+/-	%
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	701	818	1386	+16,7 %	+69,4%
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	703	796	1371	+13,2 %	+72,2%

Apsveicami, ka bibliotēkas gadu no gada aktīvāk izmanto un novērtē SBA priekšrocības, atskaites periodā Alūksnes reģiona bibliotēkās no citām bibliotēkām saņemto dokumentu skaits palielinājies par 69,4%, bet izsniegto- par 72,2%. SBA izmantošanu veicinājis arī ierobežotais finansējums krājuma komplektēšanai. Visbiežāk, protams, bibliotēkas izmanto Alūksnes pilsētas bibliotēkas un citu reģiona bibliotēku krājumus. No LNB tiek pasūtītas specifiskas grāmatas, kad tās nav pieejamas sava reģiona bibliotēkās.

- **Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā**

Alūksnes novada bibliotēkās samazinājies bibliotēkas pakalpojumu izmantošanas laiks, jo 6 bibliotēkās darba slodze samazināta no 1 uz 0,8, pārsvarā visas šīs bibliotēkas atvērtas lietotājiem 4 dienas nedēļā pa 8 h, Mārupes bibliotēka- 5 dienas nedēļā, bet strādājot nepilnu darba dienu, kas ir izdevīgāk apmeklētājam. 4 bibliotēkās, kurās bibliotēkas vadītājs kļuvis par bibliotēkas vadītāju-kultūras darba organizatoru, tādējādi uzņemoties arī kultūras darbu organizēšanas pienākumus, lai arī darbinieks reāli atrodas bibliotēkā un var piedāvāt pakalpojumus 8 h dienā, tomēr ar kultūras darbu saistītos jautājumos darbinieks ir biežāk prom neplānotās prombūtnēs.

Alsviķu bibliotēka strādā uz 1 pilnu slodzi, nodrošinot pakalpojumu sniegšanu 2 vietās- Alsviķos un Strautiņos;

Jaunannas bibliotēkas vadītāja (pilna slodze) nodrošina pakalpojumu sniegšanu 2 bibliotēkās Jaunannā- 4 dienas nedēļā un Kalncempjos- 1 dienu nedēļā (šajā pagastā reāli dzīvo ~85 iedzīvotāji, pārējā laikā iespēju robežās apkalpošanu nodrošinās pagasta pārvaldes vadītāja);

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore

6. Krājums

- Krājuma komplektēšanas politika un organizācija**

Atskaites periodā **izmaiņas nav notikušas**. Reģiona bibliotēkas krājumu komplektēšanu īsteno, balstoties uz krājumu attīstības plāniem un ņemot vērā - lasītāju pieprasījumus, pašvaldības finansējuma iespējas un izdevēju, grāmatu piegādātāju piedāvājumus.

Prioritātes darbā ar krājumu 2020.gadā:

- krājuma komplektēšanas finansiālā nodrošinājuma saglabāšana un palielināšana (finansējums krājumam 2020.gadā, neskatoties uz diezgan sarežģīto finansiālo situāciju- reģionā saglabāts, tas pieaudzis par 0,6%, bet Alūksnes pilsētas bibliotēkā- samazinājies par 12,7%);
 - krājumu saturiskās un fiziskās kvalitātes uzlabošana, krājuma apgrozījuma palielināšana (no krājumiem izslēgts par 10% vairāk izdevumu, salīdzinot ar 2019.gadu; krājuma apgrozījums reģionā - nav palielinājies, jo bibliotēkas slēgtas 2,5 mēnešus- samazinājies izsniegums);
 - aktivizēt SBA izmantošanu un bibliotēku sadarbību krājumu komplektēšanā, nodrošinot pēc iespējas kvalitatīvāku bibliotēku lietotāju informacionālo apkalpošanu (+71% salīdzinot ar 2019.gadu);
 - latviešu oriģinālliteratūras, bērnu literatūras un novadpētniecības izdevumu pēc iespējas pilnīgāka komplektēšana;
 - popularizēt 3td e-grāmatu bibliotēkas piedāvājumu, lai veicinātu tās izmantošanu (2020.gadā 100 jauni lasītāji, izsniegums- 468);
 - dažādot bibliotekāro stundu piedāvājumu, atklājot un popularizējot bibliotēku krājumus;
 - paplašināt audiogrāmatu piedāvājumu, sadarbojoties ar Latvijas Neredzīgo bibliotēku (jauni sadarbības līgumi Jaunalūksnes, Mārkalnes, Pededzes bibliotēkām);
 - turpināt popularizēt elektroniskā kataloga iespējas attālināto pakalpojumu izmantošanā, bibliotēkās pieejamo datu bāzu izmantošanu.
- Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums**

**Tabula "Alūksnes un Apes novadu bibliotēku
krājumu komplektēšanas finansiālais nodrošinājums"**

	2018.	2019.	2020.	+/-	%
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	52 590	52 265	52557	-0,62%	+0,6%
<i>t. sk. grāmatām</i>	36 491	36 500	36088	+0,02%	-1,1%
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	7133	6237	7301	-12,5%	+17%
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	16 099	15765	16469	-2,07%	+4,5%
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pašvaldībā	2,69	3,29	2,76	+22,3%	-16%
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	52 590	52 265	52557	-0,62%	+0,6%

**Tabula "Alūksnes pilsētas bibliotēkas
krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums"**

	2018.	2019.	2020.	+/-	%
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	8604	8389	7319	-2,5	-12,7
<i>t. sk. grāmatām</i>	5927	5741	4725	-3	-17,7
<i>audiovizuālajiem izd.</i>	0	0	0		
<i>bērnu grāmatām</i>	1969	1504	1258	-23,6	-16,4
<i>periodiskajiem izdevumiem</i>	2677	2648	2594	-1,1	-2
Finansējums krājumam uz 1 iedzīvotāju Alūksnē	1,15	1,14	1,00	-0,8	-12,3
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	8604	8389	7319	-2,5	-12,7

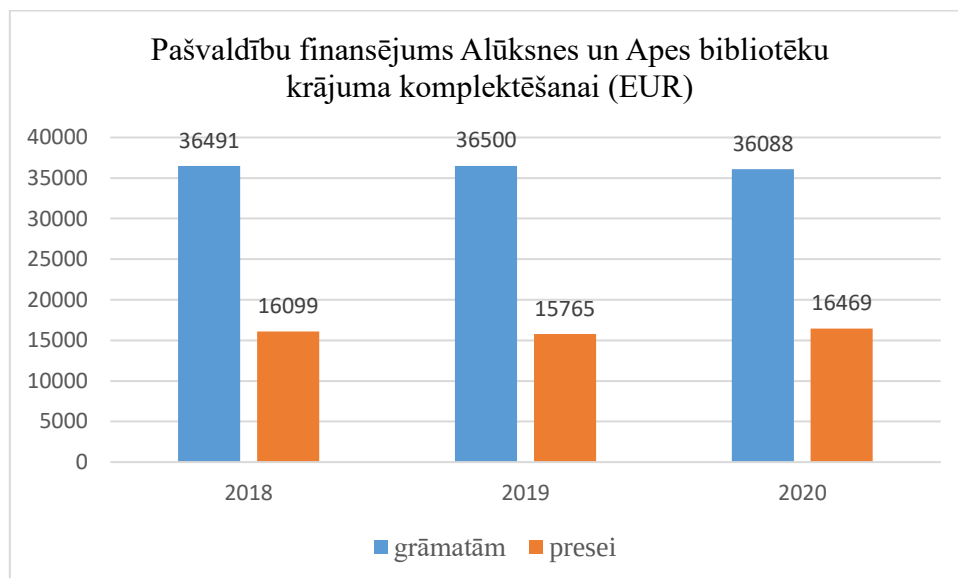
Pašvaldību finansējums bibliotēku krājumu komplektēšanai ir stabils (+0,6 % salīdzinot ar 2019.gadu).

Finansējuma piešķirums starp novadiem ir visai atšķirīgs. **Alūksnes novada pašvaldība** krājuma komplektēšanai uz 1 iedzīvotāju piešķirusi EUR 2,44 (-0,01 eiro, salīdzinot ar 2019.gadu), **Apes novada pašvaldība**- EUR 4,20 (+0,40 eiro, salīdzinot ar 2019.gadu).

Alūksnes pilsētas bibliotēkai finansējums krājuma komplektēšanai uz 1 iedzīvotāju ir viszemākais- EUR 1,00 (-0,14 eiro). Bibliotēkām piešķirtie finanšu līdzekļi krājuma komplektēšanai atbilst Ministru kabineta noteikumu Nr.415 „Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma normatīvi” ieteikumiem un sastādīja kopumā reģionā EUR 2,76 uz vienu iedzīvotāju (+0,06 eiro salīdzinot ar 2019.gadu).

Finansējums bērnu grāmatām (pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem) no kopējā grāmatu iegādei atvēlētā finansējuma 2020.gadā sastāda 20,2% (+3,2%) un tas ir visai pieticīgs rādītājs. Alūksnes pilsētas bibliotēkā- 26,6%, kas ir apmierinošs rādītājs. Bibliotēkas, kuru apkalpojamajās teritorijās nav skolu, visai maz iepērk grāmatas bērniem.

Grāmatu iegādei bibliotēkas tērējušas 68,7% no kopējā krājuma papildināšanai piešķirtā finansējuma, preses izdevumu abonēšanai- 31,3%, kas ir labs proporcionālais finansējuma dalījums par prioritāti izvirzot grāmatu krājuma papildināšanu. Alūksnes pilsētas bibliotēkā- grāmatām: 64,6%, presei- 35,4%.



Ierobežotais finansējums krājumam ir motivējis bibliotēku darbiniekus aktīvāk izmantot SBA iespējas. 2020.gadā SBA izmantošana pieaugusi par 71%.

- **Rekatalogizācija**

Alūksnes un Apes novadu publisko bibliotēku krājumu rekatalogizācija pabeigta 2014.gadā. No 5 izglītības iestāžu bibliotēkām, kas strādā ar IS Alise, pilnībā krājums elektroniskajā katalogā atspoguļots Alūksnes pilsētas sākumskolas bibliotēkai.

Rekatalogizācijas režīmā strādā:

- Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas bibliotēka- no 18303 krājuma vienībām katalogā - 9944 jeb 54 % (+1107);
- Alūksnes novada vidusskolas bibliotēka –no 9556 krājuma vienībām katalogā- 2243 jeb 23,5% (+1133);
- Dāvja Ozoliņa Apes vidusskola- no 15295 krājuma vienībām katalogā - 2129 jeb 14 % (+329);
- Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskolas bibliotēka darbu ar IS Alise uzsāka 2020.gadā un katalogam pievienoti 1789 eks.

- **Krājumu pārbaude**

Krājuma pārbaudes Alūksnes reģiona bibliotēkās 2020.gadā netika veiktas.

Laikā no 2014. līdz 2019.gadam automatizētās krājumu inventarizācijas veiktas visās reģiona publiskajās bibliotēkās.

- Krājuma rādītāji**

Tabula "Alūksnes un Apes novadu bibliotēku krājumu rādītāji"

	2018.	2019.	2020.	+ / - salīdzinot ar iepriekšējo gadu	%
Jaunieguvumi kopā	14 501	15 360	14 271	+5,9	-7,1
<i>t. sk. grāmatas</i>	4858	5318	5202	+9,5	-2,2
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1116	1052	1754	-5,7	+66,7
<i>t. sk. bērniem</i>	1211	1393	1344	+15	-3,5
Izslēgtie dokumenti	14 326	16 801	16 791	+17,3	-0,06
Krājuma kopskaits	177 275	174 772	169 531	-1,4	-3
Grāmatu krājuma apgrozība	0,5	0,5	0,54		+
Periodisko izdevumu apgrozība	2,1	2,4	2,1	+	-

Tabula "Alūksnes pilsētas bibliotēkas krājuma rādītāji"

	2018.	2019.	2020.	+ / - salīdzinot ar iepriekšējo gadu	%
Jaunieguvumi kopā	2425	2214	1942	-8,7%	-12,3
<i>t. sk. grāmatas</i>	961	795	717	-17,3%	-9,8
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	96	104	133	+8,3%	+27,9
<i>t. sk. bērniem</i>	329	267	166	-18,9%	-37,8
Izslēgtie dokumenti	1863	2659	1835	+42,7%	-31
Krājuma kopskaits	40 561	40 116	40 223	1,1%	+0,3
Grāmatu krājuma apgrozība	0,8	0,7	0,9	-	+
Periodisko izdevumu apgrozība	2	2,5	2,1	+	-

Uz 2021.gada 1.janvāri Alūksnes un Apes novadu bibliotēku krājums ir 169 531 vienības dažādu resursu, pārskata periodā tas samazinājies par 5241 vienību. Bibliotēku krājumus sastāda 80,1% grāmatas jeb 137 104 (-2785) vienības no kopējā krājuma. Uz vienu reģiona iedzīvotāju tas ir 9 vienības resursu, t.sk grāmatas- 7,2 vienības, uz vienu bibliotēkas lietotāju – 30 vienības, t.sk.- 24,2 grāmatas (5666 lietotāji). Bibliotēku krājumos 94% ir izdevumi latviešu valodā. Šie rādītāji būtiski gadu no gada nemainās.

2020.gadā krājumā saņemtas 14271 vienība jaunieguvumu, kas ir par 7% mazāk kā pērn. Grāmatu- jaunieguvumu skaits reģiona bibliotēkās- 5202 vienības, kas ir par 2% mazāk kā 2019.gadā.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas krājums 2020.gadā papildinājies ar 1942 vienībām (-272), tai skaitā ar 717 eks. grāmatu (-78), kas ir gandrīz par 10% mazāk kā 2019.gadā, jo grāmatu cenu pieaugums ir lielāks kā piešķirtais finansējums. 82% no Alūksnes pilsētas bibliotēkas krājuma sastāda grāmatas, 17%- periodiskie izdevumi un tikai 1%- audiovizuālie dokumenti.

Kopumā reģiona bibliotēkās samazinājies bibliotēkās saņemto bezatlīdzības izdevumu skaits, jo rūpīgi tiek izvērtēta izdevumu kvalitāte un nepieciešamība. Tā, piemēram, Alūksnes pilsētas bibliotēka pārskata periodā bez atlīdzības saņēmusi 227 eksemplārus, pārsvarā no fiziskām personām. Vērtīgi izdevumi saņemti no Norvēģijas Karalistes vēstniecības, Latvijas Okupācijas muzeja, Latvijas Republikas Patentu valdes u.c.

Atzinīgi vērtējams, ka pieaudzis jaunieguvumu skaits- latviešu daiļliteratūra (+66%), bet par 3% samazinājies iepirkto bērnu grāmatu skaits.

Lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija-2020" ietvaros, pateicoties LNB Bērnu literatūras centram, 20 Alūksnes reģiona bibliotēkās, tai skaitā- izglītības iestāžu bibliotēkās, kopā saņēma 168 eksemplārus (+83 eks., salīdzinot ar 2019.gadu) grāmatu par 1341,10 (+663,77) eiro.

Alūksnes un Apes novadu bibliotēkas Kultūras ministrijas atbalstītajā un Latvijas Nacionālās bibliotēkas īstenotajā projektā „Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” kopumā saņēmušas 882 eksemplārus grāmatu par summu 8087, 32 eiro, kas ir ļoti nozīmīgs papildinājums bibliotēku krājumiem. Liels paldies LNB Bibliotēku attīstības centra kolēģēm par nenovērtējamo darbu, kas tika ieguldīts tik vērienīga projekta realizācijā! Bibliotēku darbinieki atzinīgi novērtējuši iespēju izvēlēties savām bibliotēkām nepieciešamās grāmatas no izveidotā saraksta. No kopējā grāmatu skaita vairāk kā pusi bibliotēkas izvēlējušās- oriģinālliteratūru priekšroku dodot daiļliteratūrai, bērnu grāmatām, memuāru un dokumentālajai literatūrai, populārzinātniskajai un uzzīņu literatūrai.

2020. gadā Alūksnes pilsētas bibliotēkas krājums papildināts ar saturiski bagātām 12 DVD filmām par Alūksni, tās apkārtni, vēsturiski nozīmīgiem notikumiem, piemēram, “Brīvības cīņām Alūksnes pusē- 95”, ”Iepazīsim arhīvus”, “VEF-50”, ”Jaunā tilta celtniecība Alūksnē 2015.gadā”, ”Alūksnes pilsētas svētki 2016.gads”, “Smeldzīgais stāsts” u.c. Filmas bibliotēkai dāvinājis Bibliotēkas Draugu klubiņa biedrs, alūksnietis, video operators- amatieris Vilnis Blūms.

2020.gadā Alūksnes pilsētas bibliotēkā abonēti 85 periodiskie izdevumi dažādām lasītāju gaumēm, pagastu bibliotēkās abonēto preses izdevumu skaits- dažāds- vidēji robežās no 9 - 18 izdevumiem.

Kā viena no bibliotēku darba prioritātēm ir krājumu saturiskās un fiziskās kvalitātes saglabāšana un uzlabošana. Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2020.gadā- izslēgto izdevumu skaits pārsniedz jaunieguvumu skaitu. Tā kā Covid-19 izplatības dēļ, bibliotēkas vairāk kā 2 mēnešus bija slēgtas- bibliotēku darbinieki vairāk laika varēja atvēlēt krājumam, atlasot mazizmantotos, noliektos izdevumus, tos norakstot vai pārvietojot uz krātuvēm. Tomēr joprojām zemā grāmatu krājumu apgrozība bibliotēkās (vidēji- 0,54) liecina, ka darbs pie krājumu kvalitātes uzlabošanas un krājuma popularizēšanas jāuzlabo. Preses izdevumu apgrozījums- 2,1, kas arī nav apmierinošs.

No bibliotēku krājumiem izslēgtas (mazpieprasītie, novecojušie pēc satura, noliektie, liekie eksemplāri, pazudušie nenoskaidrotos brīvpieejas apstākļos u.c.) 18471 vienība jeb 11% no kopējā krājuma.

Lai papildinātu pagastu bibliotēku krājumus un izmantotu liekos (dubletes) bērnu grāmatu izdevumus, divām pagastu bibliotēkām – Pededzes un Veclaicenes bibliotēkām fondu apmaiņas kārtībā no Alūksnes pilsētas bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas nodota 61 grāmata.

• **Datubāzes**

Projekta “Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkām” ietvaros joprojām pieejamas divas autorizētās tiešsaistes datu bāzes - Lursoft Laikrakstu bibliotēka www.news.lv un Letonika www.letonika.lv.

Lai gan reģionā kopumā datu bāzes Letonika izmantošana samazinājusies (-10%), jāatzīmē, ka ievērojami pieaudzis attālināti veikto sesiju un skatījumu skaits. Izmantojot bibliotēku izsniegtos autorizācijas datus, 2019. gadā veikti 148 skatījumi (89 sesijas), savukārt 2020. gadā – 1016 skatījumi (501 sesija). Alūksnes pilsētas bibliotēkā Letonika.lv izmantojums klātienē samazinājies, tomēr pieaugums datubāzes izmantošanai attālināti galarezultātā tomēr apliecina – pārskata gadā tā izmantota aktīvāk nekā 2019. gadā (+27%).

News.lv datu bāzes izmantojums reģionā palielinājies (+10%), neskatoties uz to, ka vairākas pagasta bibliotēkas norāda - bijušas problēmas ar piekļuvi šai datu bāzei. Alūksnes pilsētas bibliotēkā laikrakstu bibliotēka tiek izmantota gan informācijas meklēšanai, gan lai sekotu līdzi publikācijām, kas saistītas ar Alūksnes un Apes novadiem, šeit lieti noder News.lv preses aģenta kartiņas. Tomēr skaitļi liecina, ka pārskata gadā tās izmantojums samazinājies par 19%.

Kopumā jāsecina, ka reģiona bibliotēkās datu bāzu Letonika.lv un News.lv izmantojums krasi atšķiras. Vairākās pagastu bibliotēkās joprojām zemi rādītāji vai to nav vispār, kamēr citās tās izmantotas aktīvi. Visvairāk šīs datubāzes izmantotas Jaunlaicenes pagasta bibliotēkā – pāri par 1000 skatījumu katrā no tām.

Tabula "Alūksnes un Apes novadu bibliotēkās pieejamo datubāzu izmantojums"

Datubāze	2018.	2019.	2020.	+/- %	
Letonika	5148	3990	3603	-22,5	-10
News	2120	2612	2874	+23,2	+10

Tabula "Alūksnes pilsētas bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums"

Datubāze	2018.	2019.	2020.	+/- %	
Letonika	2854	900	1139	-68	+27
News	1102	1094	887	-0,73	-19

Kā ik katru gadu, papildinātas IS Alise veidotās datu bāzes:

- Alūksnes un Apes novadu bibliotēku elektroniskais katalogs ar kopējo ierakstu skaitu 45248 (+898);
- Novadpētniecības datu bāze, ierakstu skaits – 17364 (+993);
- Pašvaldības dokumentu datu bāze, ierakstu skaits – 4432 (+443);
- Autoritatīvo ierakstu datubāze 16904

• Krājuma un datubāzu popularizēšana

Visbiežāk izmantotais literatūras krājuma popularizēšanas veids bibliotēkās joprojām ir izstādes. Aizvadītajā gadā ar tematisko izstāžu palīdzību Alūksnes pilsētas bibliotēka sniedza informāciju par dažādām aktuālām tēmām- Alūksnes simtgade, veselīgs dzīvesveids, izcilu personību jubilejām, par svarīgiem notikumiem un gadskārtu svētkiem (Mātes diena, Ziemassvētki, Latvijas dzimšanas diena). Tādas izstādes ļauj lasītājiem no jauna ieraudzīt plauktos nepelnīti piemirstās grāmatas. Tā, piemēram, 2020. gadā abonementā vien interesentiem bija dota iespēja aplūkot 18 tematiskās izstādes, kurās izmantoto iespieddarbu skaits sasniedzis 557 vienības. Īpaši jāpiemin janvārī, atzīmējot 100 gadu jubileju, kopš Alūksnei tika piešķirtas pilsētas tiesības, apmeklētāji varēja iepazīties ar izstādi **"Alūksne 100 grāmatās"**. Izstādi veidoja iespieddarbi, kuros ir pieminēta mūsu pilsēta. Covid-19 izraisītās situācijas dēļ, kad klātienē apmeklējumi bibliotēkās ierobežoti- bibliotēkas centās par jaunumiem bibliotēku krājumos informēt sociālajos tīklos.

Nav zaudējusi savu aktualitāti un ir populāra jau daudzus gadus reizi mēnesī rīkotā **Jauno grāmatu diena** Alūksnes pilsētas bibliotēkā, kuru papildina jaunieguvumu izstāde un grāmatu apskats – prezentācija. Ar gadiem ir izveidojies stabils lasītāju loks, kurš regulāri seko izdevniecību piedāvājumiem un apmeklē šos abonementā rīkotos pasākumus. Ikmēneša jaunumu izstāde palīdz lasītājiem labāk orientēties jaunāko izdevumu klāstā un ļauj sekot līdzi bibliotēkas krājuma aktualitātēm. Jauno grāmatu saraksti pieejami gan tradicionālajā (drukātā), gan elektroniskā (mājas lapas attiecīgajā sadaļā), gan virtuālajā veidā (sociālajos tīklos). Iepriekšējā gadā pandēmijas ierobežojumu dēļ tika rīkotas tikai 8 Jauno grāmatu dienas, bet arī tās bija kupli apmeklētas.

Pārskata periodā veiksmīgi jauno grāmatu popularizēšanu, aicinot kopā savus lasītājus un piedāvājot jauniegūto grāmatu apskatu, uzsāka Jaunalūksnes bibliotēkas vadītāja.



Literatūras izstādes vienmēr papildina arī bibliotēkā rīkotos pasākumus. Aizvadītajā gadā tās bija vairākas tikšanās ar populāriem cilvēkiem - D. Mazvērsīti, P. Strubergu, I. Baueri, J. Kursīti –

Pakuli, A. Puči - VKKF atbalstīta projekta “Galvenajā lomā – rakstnieks” ietvaros. Bieži ir tā, ka pēc šādiem pasākumiem lasītāji pastiprināti sāk interesēties par konkrēta autora darbiem.

Atsaucoties LTV1 raidījumu cikla "Literatūra – ceļojums ar rakstnieku" vadītāju Martas Seleckas un Gustava Terzena aicinājumam doties kopīgā lasīšanas tūrē un izlasīt 20 latviešu autoru grāmatas līdz 2020. gada beigām, vairākās reģiona bibliotēkās tika izveidoti **īpašie Literatūra grāmatu plaukti** ar raidījumā pieminētajām grāmatām. Alūksnes pilsētas bibliotēka savā interneta vietnē un sociālajos tīklos ievieto ikmēneša grāmatu TOP par aizvadītā mēneša lasītākajiem darbiem, kā arī reizi gada – gada lasītāko grāmatu TOP.

Vairākās bibliotēkas, atsaucoties kolēģu aicinājumam sociālajos tīklos, piedalījās akcijā “Izveido dzejoli no grāmatu muguriņām”



Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas ietvaros lasītājiem tika piedāvāta iespēja piedalīties **neklāties krustvārdu mīklas** minēšanas konkursā par Ziemeļvalstu autoriem un viņu daiļradi, kas lika tā dalībniekiem nopietnāk ieskatīties arī bibliotēkas katalogā. Interessants un neparasts bija Alūksnes pilsētas bibliotēkas lasītavas darbinieces sagatavotais **neklāties konkurss par skandināvu detektīvliteratūru**, kurā no dotajiem vārdiem (personām, vietām, autoriem...) bija jāizslēdz neiederīgais, vienlaikus pie konkursa uzdevumiem tika dotas norādes uz elektronisko katalogu, lai konkursa dalībnieks, ja vēlas- var atsvaidzināt savas zināšanas par izlasīto.

Bibliotēku nedēļā Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbinieki rosināja ikvienu piedalīties spēlē “**Pastaiga ar grāmatu**”, tajā ietverot gan informācijas meklēšanu pie datora, gan izkustēšanos svaigā gaisā, gan kādas sev īpašas grāmatas un tātad arī lasīšanas popularizēšanu.

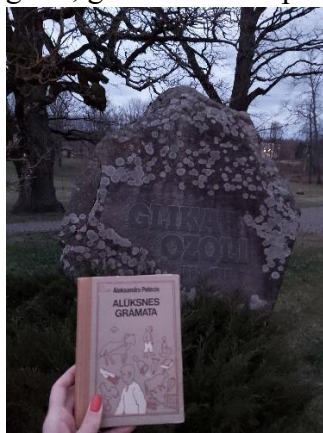


Foto no “Pastaigas ar grāmatu” pa Alūksni

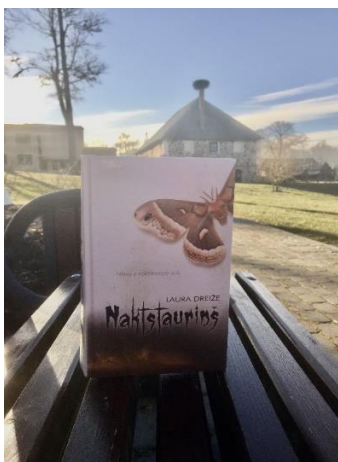
Arī Jaunalūksnes bibliotēkas vadītāja aicināja doties dabā kopā ar grāmatu.

Dodies uz fotogrāfijā redzamo vietu, uzņem radošu foto ar sev mīļu lasāmvielu un

līdz 25. martam sūti uz e-pastu: bibl.kolbergis@aluksne.lv

No jūsu iesūtītajām fotogrāfijām veidosim pavasarīgu foto galeriju www.facebook.com

27. martā būs jauna fotogrāfija ar Kolbergi zināmu vietu!

Lai apmeklētājiem būtu vieglāk orientēties bibliotēkas krājumā, lielākā daļa daiļliteratūras grāmatu muguriņu tika **marķēta ar attiecīgām uzlīmēm**, lai pēc tām varētu spriest par grāmatas piederību kādam konkrētam žanram (romantiskā literatūra, kriminālromāni, stāsti, fantastikas un fantāzijas literatūra, vēsturiskā literatūra u.c.). Lielākā daļa lasītāju ir atzinīgi novērtējuši šo jauninājumu, uzsverot, ka tagad ir vieglāk atrast vajadzīgo. Atsevišķā plauktā izvietoti novadnieku darbi un literatūra par novadniekiem. Šīs grāmatas arī marķētas ar attiecīgo uzlīmēm. Lasītāji atzinīgi novērtē uzmanību piesaistošas uzlīmes arī uz žurnāliem un grāmatās, kurās var lasīt par Alūksnes reģionu, tā cilvēkiem, notikumiem.

Lai popularizētu bibliotēkas krājumā esošos izdevumus, Alūksnes pilsētas bibliotēka no jauna sagatavoja **bibliotēkārās stundas** bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem - “Ieskaties grāmatu jaunumos”, “Latviešu detektīvs”, “Parunāsim par grāmatām”, “Ieskats bibliotēkas vecākajos izdevumos”.

- **Datu bāzu popularizēšana:**

Covid-19 un ārkārtējā situācija valstī radīja apstākļus, kurās bibliotēkām vairāk nekā citkārt bija jāskaidro un jāpopularizē bibliotēkas pakalpojumi un iespējas, ko saviem lietotājiem piedāvāt attālināti, tai skaitā datu bāzu pieejamību. Tika nodrošināta iespēja attālinātās piekļuves datus saņemt elektroniski ne tikai jau reģistrētiem bibliotēkas lietotājiem, bet arī [reģistrāciju veikt attālināti](#), lai pēc tam e-pastā saņemtu autorizācijas datus reģiona bibliotēku kopkatalogam un reģistrācijai 3td e-grāmatu bibliotēkā, piekļuvi Letonika.lv datubāzei. Informējam arī par citām lielākām bibliotēkām, kurās var attālināti reģistrēties un kurām pieprasījums un rocība ir lielāka, līdz ar to pieejams lielāks skaits abonēto datu bāzu, ko izmantot attālināti. Kultūras informācijas sistēmu centra programmas „Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkām” ietvaros piedāvājam saviem lasītājiem saņemt piekļuves datus e-grāmatu kolekcijām krievu valodā BiblioRossica, BiblioPlanet, Non-fiction library.

Kā īpašu un noderīgu vērtējām Latvijas Nacionālās bibliotēkas rasto iespēju nodrošināt brīvu pieeju visam Digitālās bibliotēkas saturam, ko varējām ieteikt kā alternatīvu laikā, kad bibliotēku durvis ir slēgtas. Ieteicām un dalījāmies informācijā arī ar citiem noderīgiem un izklaidējošiem resursiem, ko plašā skaitā piedāvāja #ēkultūra #paliecāmās apstākļos.

Kā atsevišķas aktivitātes datubāzu popularizēšanas lauciņā varam atzīmēt:

- Alūksnes pilsētas bibliotēkas Digitālās nedēļas ietvaros organizēto, jau par tradīciju kļuvošo **informācijas meklēšanas treniņu “Atrast pavasari”** (uzdevumus skat. pielikumā), kurā ar gadalaiku saistītos uzdevumos dalībnieki varēja uzzināt / iepazīt ne tikai bibliotēku, bet arī citu atmiņas institūciju veidotās datubāzes, veicināšanas balvas nodrošinot sadarbībā ar SIA “Lonas Latvija”. Risinot informācijas meklēšanas uzdevumus, dalībnieki varēja iepazīties ar reģiona elektronisko [kopkatalogu](#), Nacionālo digitālo bibliotēku [lndb.lv](#), Nacionālās enciklopēdijas vietni [enciklopedija.lv](#), Nacionālo muzeju krājuma kopkatalogu [nmkk.lv](#), latviešu folkloras krātuves digitālo arhīvu [garamantas.lv](#), Nacionālā arhīva kinofotofonodokumentu digitālo krātuvi [redzidzirdilatviju.lv](#), portāliem [filmas.lv](#) un [diva.lv](#), arī savulaik izveidoto Krišjāņa Barona elektronisko dānu skapi vietnē [dainuskapis.lv](#) (<https://ej.uz/ahbe>).

- Bibliotēku nedēļā rosinājām piedalīties spēlē **“Pastaiga ar grāmatu”**, tajā ietverot gan informācijas meklēšanu pie datora, gan izkustēšanos svaigā gaisā, gan kādas sev īpašas grāmatas un tātad arī lasīšanas popularizēšanu. Galarezultātā dalībniekiem bija jāiesūta fotogrāfijas no dažādām vietām Alūksnes pilsētā, kurās redzama arī līdzpaņemtā grāmata. Vietas un objekti, kas bija spēles maršrutā, bija jāmeklē Latvijas Nacionālajā digitālajā bibliotēkā, sekojot norādēm publicētajos [uzdevumos](#). Atsaucība – vidēja. (<https://ej.uz/dxwc>, <https://ej.uz/fhhs>).
- Ieskatu Digitālās bibliotēkas periodikas sadaļā sniedza arī 2020. gada sākumā vietējam laikrakstam “Alūksnes un Malienas Ziņas” veidotā publikācija par godu Alūksnes pilsētas 100 gadiem, kurā tika publicēti [fragmenti par pilsētu no 1920. gada laikrakstiem](#). Atkārtoti publicējām arī savulaik atlasītos [fragmentus par Alūksni humora un satīras žurnālā “Dadzis”](#), lai vērstu uzmanību uz to, ka gan šis žurnāls, gan citi preses izdevumi un grāmatas Digitālajā bibliotēkā pieejami bez ierobežojumiem.

Lieliska iespēja, kuru izmantoja vairākas bibliotēkas, piedalīties Letonika.lv erudīcijas spēlē **“Izzini Latvijas monētās iekaltās kultūrziņas!”**

- **Darbs ar parādniekiem**

Joprojām aktuāla problēma, kas ietekmē bibliotēkas informācijas resursu pieejamību, ir lasītāji – parādnieki. Diemžēl, pastāv daļa lietotāju, kuri bezatbildīgi izturas pret bibliotēkā paņemtajām grāmatām, neievēro to atdošanas termiņus. Visa gada garumā parādniekiem tiek atgādināts par laikā nenodotajiem iespieddarbiem, liekot lietā visdažādākos saziņas līdzekļus: gan zvanot pa tālruni, gan sūtot īsziņas, gan izmantojot IS *Alise* iespējas – elektronisko atgādinājumu sūtīšanu uz lietotāja norādīto e-pastu. Reizēm tiek izmantoti arī sociālie tīkli. Ir parādnieki, kurus nepieciešams informēt vairākas reizes par kavētajiem grāmatu nodošanas termiņiem, kamēr tiek sasniegts vajadzīgais rezultāts. Jāsaka gan, ka ne vienmēr bibliotekāru pūles vainagojas ar panākumiem, jo daudziem cilvēkiem ir manījušās gan adreses, gan tālruņa numuri, gan e-pastu adreses, nemaz nerunājot par to, ka viena daļa parādnieku atrodas vispār ārpus Latvijas robežām. Tāpēc daudzas vērtīgas grāmatas atgūt ir diezgan sarežģīti, bieži vien neiespējami. Pēc kāda laika tās tiek izslēgtas no krājuma. Pagastu bibliotēku vadītājas savos pārskatos uzsver, ka darbā ar parādniekiem palīdz priekšrocība, kas ir tikai laukos – mēs cits citu pazīstam un darbs ar parādniekiem īpašas problēmas nerada.

Svarīgi, lai katrs bibliotēkas darbinieks informētu katru jauno lasītāju par grāmatu lietošanas termiņiem un par to pagarināšanas iespējām dažādos veidos (personīgi atnākot, piezvanot, atsūtot ziņojumu uz bibliotēkas e-pastu vai elektroniski - izmantojot autorizēšanos un pieslēgšanos katalogam).

Kavējumu nauda Alūksnes reģiona bibliotēkās iekasēta netiek.

- **Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas, secinājumi**

Alūksnes pilsētas bibliotēkā telpu trūkuma dēļ ir tikai neliela krātuves telpa, līdz ar to- aktīvā krājuma daļa ir diezgan pieblīvēta. Risinājums – vajadzīgas jaunas, atbilstošas modernas bibliotēkas statusam, telpas.

Zināmas korekcijas daudzās dzīves jomās, tai skaitā arī bibliotēkas darbā, ieviesa korona vīrusa pandēmija. Viena no būtiskākajām grāmatu cirkulācijas ritma izmaiņām šajā laikā – visas lasītāju atnestās grāmatas nonāk triju dienu karantīnā, kas, savukārt, piebremzē grāmatu plūsmu. Vēl viena lieta, kas negatīvi ietekmē krājuma apgrozību - tās ir rindas uz jaunajām grāmatām. Lai gan lasītāji ir informēti un tiek arī papildus brīdināti par termiņu ievērošanu attiecībā uz rindas grāmatām, tomēr daži atļaujās aizkavēt iespieddarbus uz vairākiem mēnešiem, kā rezultātā- citi netiek pie lasīšanas.

Kā savos pārskatos piemin vairāki bibliotēku vadītāji- laukos pieaug to lasītāju skaits, kuru sadzīves apstākļi ir nelabvēlīgi, tādēļ bibliotēkas grāmatas tiek atgrieztas bibliotēkai netīras, ar dūmu smaku, nokvēpušas. Lasītājiem tiek aizrādīts, bet bieži vien tas situāciju nemaina.

Sagatavoja: Sandra Avotiņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas galvenā bibliotekāre
 Erita Būdniece, Alūksnes pilsētas bibliotēkas galvenā bibliotekāre
 Flora Čubarova, Alūksnes pilsētas bibliotēkas galvenā bibliotekāre

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

• Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Alūksnes pilsētas bibliotēka veic metodisko un konsultatīvo darbību arī darbā ar bērniem un jauniešiem. Bērnu literatūras nodaļas bibliotekāres sadarbībā ar Alūksnes pilsētas bibliotēkas metodiķi regulāri sniedz konsultācijas par aktualitātēm šajā jomā. Notiek koordinējošais darbs ar *Bērnu žūrijas* skolu bibliotēkām. *Bērnu Žūrijas* programmā 2020. gadā piedalījās 6 skolu un 15 publiskās bibliotēkas, 4 bibliotēkas darbojās programmā kā atbalsta bibliotēkas. Salīdzinoši ar 2019. gadu, publisko bibliotēku skaits pieaudzis par 3 bibliotēkām. Bērnu Žūrijas grāmatas tiek nogādātas no Rīgas uz Alūksnes pilsētas bibliotēku, kur tās tiek sadalītas pagastu bibliotēkām. 2020. gadā saņemto grāmatu skaits bija 114 eksemplāri, kuri attiecīgi tika sadalīti visām Alūksnes reģiona bibliotēkām, kas piedalījās Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā. Veicam arī Bērnu Žūrijas balviņu sadali.

2020./2021.mācību gadā Alūksnes novadā darbojas Bejas pamatskola, Liepnas pamatskola, Malienas pamatskola, Māriņkalna pamatskola, Pededzes pamatskola un Strautiņu pamatskola. Apes novadā- Dāvja Ozoliņa Apes vidusskolas, Dāvja Ozoliņa Apes vidusskolas mācību punkts Vidagā ar skolēnu skaitu -15, Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskola, Gaujienas pamatskola (bijusī speciālā internātskola) un Trapenes sākumskola.

**Tabula "Galvenie darba rādītāji darbā ar bērniem un jauniešiem
Alūksnes pilsētas bibliotēkā"**

	2018.	2019.	2020.	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāji	1960	1908	1705	
t. sk. bērni	715	665	610	-6,99%; -8,27%
Bibliotēkas apmeklējums	27 323	24 278	22539	
t.sk.bērni	8414	7818	5937	-7,08%; -31,68%
Izsniegums kopā	39 877	40 267	43582	
t. sk. bērniem	7775	4955	5101	-36,27%; +2,86%

Salīdzinoši ar 2019. gadu bērnu un jauniešu lietotāju skaits samazinājies (-55), apmeklējums - (-1881), bet iespieddarbu izsniegums mazliet palielinājies (+146). Alūksnes pilsētas bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļa sniedz pakalpojumus Alūksnes pilsētas un novada bērniem, kā arī pilsētas un novada viesiem, īpaši aktuāli tas ir vasaras brīvlaikā – bibliotēku apmeklē lasītāji no dažādiem Latvijas reģioniem un citām valstīm. Joprojām turpinās iedzīvotāju skaita samazināšanās, tādējādi ietekmējot arī lasītāju skaitu bibliotēkās. Bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļā 2020. gadā reģistrēti 610 lietotāji, kas ir 36 % no visiem Alūksnes pilsētas bibliotēkas lietotājiem. Apmeklējumu skaits- 26 % no kopējās bibliotēkas apmeklējumu skaita, izsniegums, - 12 % no bibliotēkas kopējā izsniegumu skaita. Analizējot statistikas datus, vērojama tendence samazināties gan lasītāju, gan apmeklējumu skaitam, mazliet pieaudzis izsniegumu skaits.

**Tabula "Galvenie darba rādītāji darbā ar bērniem un jauniešiem
Alūksnes un Apes novadu publiskajās bibliotēkās"**

	2018.	2019.	2020.	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāji	6572	6527	5608	-0,7%; -14,08%
t. sk. bērni	1936	1903	1650	-1,7%; -15,45%
Bibliotēkas apmeklējums	90 133	91148	68709	+1,13%; - 25,81%
t.sk.bērni	26 637	22 406	14 244	-15,9%; -36,43%

Izniegums kopā	153 131	154 308	142329	+0,8%;-7,98%
t. sk. bērniem	26 961	17130	11626	-36,46%;-33,69%

Salīdzinoši ar 2019. gadu lietotāju skaits samazinājies (-253), katastrofāli krities apmeklējumu skaits (-8162) un ļoti samazinājies arī iespieddarbu izniegums (-5504). Reģionā pārskata gadā bibliotēkās reģistrēti 1650 lietotāji vecumā līdz 18 gadiem, t.i. 29 % no visa bibliotēku lietotāju skaita, apmeklējumu skaits -21 % no kopējās apmeklējumu skaita, izniegums tikai 18 % no kopējā izniegumu skaita. Kopējie statistikas rādītāji, salīdzinoši ar 2019. gadu, krietni samazinājušies. Pagastu bibliotēkās daudzi pirmskolas bērni nav reģistrēti kā bibliotēkas lietotāji, jo grāmatas tiek izsniegtas vecākiem, līdz ar to statistikā bērniem līdz 18 gadiem netiek uzrādīta reālā situācija. Liela ietekme uz tiem ir Covid-19 ierobežojumi, kad bibliotēkas bija slēgtas un arī skolēni ilgstoši mācījās attālināti. Iemesli šim samazinājumam bija aizliegums uzturēties bibliotēku lasītavās un pie datoriem, jo daudziem bērniem bibliotēka ir kā vieta, kur pavadīt brīvo laiku, lai spēlētos, lasītu vai vienkārši parunātos ar bibliotekāru. Daļa bērnu uzturas bibliotēkā līdz vecāku darba laika beigām, daļa atliek došanos uz mājām līdz bibliotēkas darba laika beigām. Līdztekus izglītojošam darbam bibliotēka pilda arī sociālās funkcijas.

Alsviķu bibliotēka šogad piedzīvoja strukturālas izmaiņas. Tika likvidēta Strautiņu bibliotēka, tika izveidota Alsviķu bibliotēkas Strautiņu nodaļa, kur strādā viena bibliotekāre pa dienām. Statistiski šeit pieaudzis bērnu lietotāju skaits, t. i. - 58 bērni un jaunieši, bet izniegums ir ļoti zems- 131 vienības. Statistiku ļoti ietekmēja skolēnu mācības attālināti, kad bērni no attālākajiem pagasta ciemiem neapmeklēja Strautiņu pamatskolu un arī reti iegriezās bibliotēkā.

Atsevišķa bērnu literatūras nodaļa ir izveidota Apes bibliotēkā, kura pārskata gadā ir atjaunota un papildināta gan ar jauniem plauktiem bērnu grāmatām, gan galdiņu ar krēsliem jaunākajiem bibliotēkas apmeklētājiem, paklāju un papildināta ar bagātīgu jauno grāmatu krājumu (iegādātas 117 bērnu grāmatas). No 1.aprīļa bērnu literatūras nodaļā strādā jauna darbiniece bez pieredzes un zināšanām par darbu bibliotēkā, viņa strādā 0,5 slodzes, tāpēc bērnu literatūras nodaļa atvērta tikai trīs dienas – pirmdien, otrdien un trešdien, pārējās dienas ir slēgtas. Lietotāju līdz 18 gadiem skaits bibliotēkā- 155, tas ir mazliet palielinājies, bet citi darba rādītāji bērnu literatūras nodaļā samazinājušies. Bibliotekāre to skaidro ar jaunākā skolas vecuma bērnu lasītprasmes pazemināšanos, vidējā un vecākā skolas vecuma bērnu mazo interesi par grāmatām un lasīšanu. Darba rādītājus ietekmē arī nodaļas darba laiks. Dažās pagastu bibliotēkās, kur nav skolu un pirmskolas izglītības iestāžu, ir ļoti mazs bērnu – lietotāju skaits: Annas bibliotēkā- 26, Ilzenes bibliotēkā- 22, Jaunlaicenes bibliotēkā- 15, Kalncempju bibliotēkā- 6, Mālpupes- 32, Veclaicenes bibliotēkā- 15, Zeltiņu bibliotēkā- 27.

• **Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem**

Metodiskā un konsultatīvā darba virzieni, galvenokārt, saistās ar lasīšanas veicināšanas programmu koordināciju, organizāciju, vadību (“Bērnu jauniešu un vecāku žūrija”, “Skaļās lasīšanas sacensība”, “Ziemeļvalstu Literatūras nedēļa”). Pagastu un skolu bibliotekāriem tiek sniegtas regulāras individuālās konsultācijas darbam ar bērnu un jauniešu auditoriju. Informējām novadu bibliotekārus par aktualitātēm darbā ar mazajiem lasītājiem, LNB aktivitātēm bērniem un jauniešiem. Alūksnes pilsētas bibliotēka koordinē “Bērnu žūriju” darbu reģionā: saņem un sadala reģiona bibliotēkām un skolām “Bērnu žūrijas” grāmatas, izdales materiālus un dāvanas. Alūksnes reģions jau trešo gadu pēc kārtas piedalījās Nacionālās skaļās lasīšanas sacensībā 11-12 gadus veciem 5. - 6. klašu skolēniem. Pārskata periodā to koordinēja Alūksnes sākumskolas bibliotekāre. Šogad reģionālais fināls tika organizēts attālināti.

• **Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana**

Komplektējot krājumu, reģiona bibliotēkas vadās pēc katras bibliotēkas izstrādātas krājuma attīstības koncepcijas. Krājums tiek regulāri papildināts ar jaunāko literatūru dažādām vecuma grupām. Tiek sekots krājuma stāvoklim, iespēju robežās savu laiku nokalpojušās grāmatas tiek aizvietotas ar jaunākiem izdevumiem. Bibliotēkas krājumu bērniem un jauniešiem papildina pievēršot uzmanību skolēnu ieteicamās literatūras sarakstos esošo iespieddarbu nodrošinājumam, papildina ar “Bērnu žūrijas” projekta kolekcijas grāmatām. Krājums tiek iegādāts SIA “Virja LK”

izbraukuma tirdzniecībā, interneta veikalā “Latvijas Grāmata”, Alūksnes grāmatnīcā “Zvaigzne ABC” un no citām izdevniecībām.

2020. gadā Alūksnes pilsētas bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas krājums papildināts par 205 grāmatām (no tām 166 grāmatas pirmskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem) un 111 žurnālu eksemplāriem. Vērtējot grāmatu jaunieguvumu proporcionalitāti bērnu literatūras nodaļā, tie ir 28% no kopējā bibliotēkas grāmatu jaunieguvumiem. Par pašvaldības līdzekļiem iegādātas 150 grāmatas. Lasītveicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2020” no valsts saņemtas 9 grāmatas. Projektā „Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”— 18 grāmatas. Pārējās grāmatas ir dažādu institūciju un privātpersonu dāvinājumi. 2020. gadā Alūksnes pilsētas bibliotēkā Bērnu literatūras nodaļai tika abonēti 14 preses izdevumi (111 eksemplāri). Preses izdevumi sastāda 9% no bibliotēkas jaunieguvumiem. Bet tas ir pietiekoši, jo bērniem ir daudz mazāk abonējamo žurnālu un pieprasījums nav tik liels. Īpaši iecienīts bija izdevums “Minecraft”. Interese par šo izdevumu saistīta ar bērnu aizraušanos ar populāro datorspēli. Izvērtējot 2020.gada žurnālu popularitāti bērnu un jauniešu vidū, lielākais izsnieguma skaits ir žurnāliem “Ilustrētā junioriem”, “Spicīte”, “Avenīte” un “Aste”.

2020. gadā pilsētas bibliotēkā aktivizēts darbs pie krājuma attīrīšanas un sakārtošanas. Tika atlasīti un norakstīti 590 iespieddarbu eksemplāri (424 grāmatas un 166 žurnālu eksemplāri). Veicot krājuma kārtotāšanu, tika atlasīti dubleti un pārvietoti uz krātuvi. Līdz ar to bija iespēja atbrīvot plauktus, lai padarītu telpu plašāku un krājumu pārskatāmāku.

Uz 2020.gada 31.decembri Alūksnes pilsētas bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas krājumā ir 8681 vienība (8022 grāmatas un 659 žurnāli).

Informācija par Alūksnes pilsētas bibliotēkas jaunākajām grāmatām bērniem interesantā veidā tiek regulāri ievietota bibliotēkas mājaslapā un Facebook lapā.



Alūksnes reģiona bibliotēkās

2020. gadā Alūksnes reģiona bibliotēku bērnu grāmatu krājumi papildināti par 1156 bērnu grāmatām, kas no kopējā jaunieguvumu skaita ir 22%. Vērtējot kopējo krājuma stāvokli, bērnu grāmatas sastāda 19 % no bibliotēku grāmatu skaita. 2020. gadā vairāk grāmatu saņemts bibliotēkas, kas piedalījās lasītveicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2020”, labs papildinājums bērnu un jauniešu literatūras krājuma bija „Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”, kurā pagastu bibliotēkas saņēma līdz pat 20 bērnu grāmatām. Maz tiek abonēti periodiskie izdevumi bērniem. Arī pagastos, kur darbojas skolas, tie ir 1-3 izdevumi. Netiek abonēti skaisti bērnu žurnāli, ko piedāvā izdevniecība “Egmont Latvija”, jo, ja abonē caur VAS “Latvijas Pasts”, par piegādi jāmaksā 1 eiro par katru žurnāla eksemplāru. Tas pagastu bibliotēku budžetam ir dārgi. Otrs veids ir saņemt žurnālus klātienē Rīgā “Egmont Latvija” noliktavā, to ne katra bibliotēka var noorganizēt.

Dažās pagastu bibliotēkās- Annas, Māriņkalnam Pededzes- bērnu grāmatu krājuma iegādei tika izlietots lielāks finansējums nekā iepriekšējos gados. Māriņkalna bibliotēkas bibliotekāre to skaidro ar to, ka skolā tika nokomplektētas 3 pirmskolas grupas, auga pieprasījums pēc bērnu

grāmatām. Annas bibliotēkā, ģimeņu ar bērniem ieinteresēšanai, tika iegādātas 9 prāta un attīstošās spēles 140 EUR vērtībā. Pededzes bibliotēkā iegādāti izglītojoši kartīšu komplekti: 40 dialogu kartītes “Skolēna pašizpauzme teātra mākslā”; 50 divpusējas kartītes “Pasaki, kas es esmu?”; kartīšu komplekts “Latvijas koku noteicējs”; “Prāta vingrinājumi”.

Pārējās pagastu bibliotēkās iegādāto jauno bērnu grāmatu skaits īpaši nemainījās.

- **Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām**

Uzziņu darbs.

Galvenais uzziņu darbā – kvalitatīvas un daudzveidīgas informācijas nodrošināšana bibliotēku apmeklētājiem - bērniem un jauniešiem. Darbinieki apmeklētājiem sniedz uzziņas un konsultatīvo informāciju par krājumu un konkrētu grāmatu pieejamību tajā. Ja nepieciešams – palīdz informācijas meklēšanā gan internetā, gan krājumā esošajās grāmatās un žurnālos. Bibliotēkas darbinieki individuāli konsultē bērnus un jauniešus darbā ar datoru, MS Office programmu lietošanā, interneta resursu izmantošanā, kā arī- izdrukas materiāla veidošanā, stāsta par bibliotēkā pieejamo datu bāzu izmantošanu (īpaši - Letonika.lv), par drošību internetā. Individuāli tiek strādāts ar jaunākā skolas vecuma bērniem, aizpildot Bērnu žūrijas ekspertu elektroniskās anketas. Bibliotēkās dažādu uzziņu izsniegšana un sagatavošana ir samazinājusies, jo skolēni sev nepieciešamo informāciju sameklē paši internetā.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā bērnu literatūras nodaļā atskaites gadā bērniem un viņu vecākiem, arī pedagogiem sniegtas tematiskas uzziņas par visdažādākajām tēmām: Alūksnes ielas un ēkas, ģeogrāfija, mūzikas instrumenti, suņi, to šķirnes, latvisko simbolu nozīmi, latviešu tautas tradīcijas un svētki u.c.

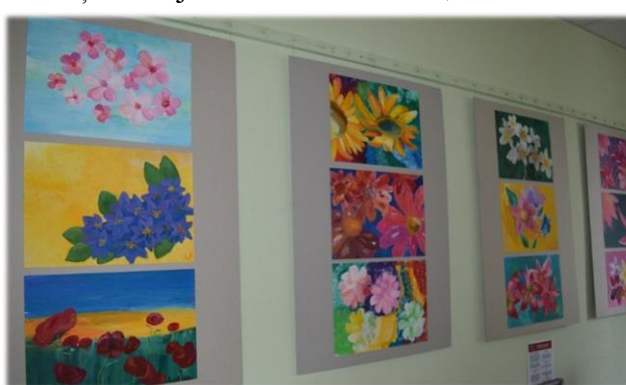
Prasmju un iemaņu attīstīšana.

Aizvadītajā gadā Alūksnes pilsētas bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas darbinieces aicināja apmeklētājus iesaistīties dažādās citu institūciju piedāvātajās aktivitātēs:

- E-zināšanu čempionāts “Drošs internets”;
- Drošākā interneta diena (testi drossintenets.lv);
- Iepazīsti Latvijas pilsētas, spēlējot "Pilsētas ABC".

Bērni un jaunieši bija ieinteresēti un atsaucīgi, labprāt pildīja testus gan bibliotēkas datoros, gan savās privātajās viedierīcēs. Sekojam līdzi arī citu iestāžu un organizāciju rīkotajām lasītveicināšanas aktivitātēm. 2020. gadā aktīvi popularizējam apgāda “Zvaigzne ABC” rīkoto aktivitāti “Lasīšanas stafete”, izliekot grāmatu izstādi, uzrunājot un iedrošinot bērnus tajā piedalīties. Priecīgas un interesantākas vides radīšanai, bērnu literatūras nodaļa 2020. gadā tika papildināta ar vizuālās mākslas un rokdarbu izstādēm:

- E. Glikas Alūksnes Valsts ģimnāzijas 9. klases skolēnu grafikas darbu izstāde;
- E. Glikas Alūksnes Valsts ģimnāzijas audzēkņu zīmējumu izstāde “Ziedi”;



- E. Glikas Alūksnes Valsts ģimnāzijas audzēkņu darbu izstāde “Latvju rakstu zīmes”

- Mārupes pagasta iedzīvotājas Elitas Agitas Janikas rokdarbu izstāde



- **Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes**

2020. gadā, sakarā ar Covid-19 ierobežojumiem, aktīvākie darba mēneši, kad organizējam klātienē pasākumus, bija janvāris- februāris, septembris- oktobris. Vasarā aktīvāks bija individuālais darbs un lasītāju iesaistīšana “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā 20”. Aizraujošā lasītveicināšanas programma - Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības šogad notika attālināti. Alūksnes reģionālajā finālā, kas notika attālināti, piedalījās 10 dalībnieki no Alūksnes pilsētas sākumskolas, Alūksnes vidusskolas, Pededzes pamatskolas, Apes vidusskolas, Strautiņu pamatskolas. Tika iesūtīti dalībnieku video ieraksti ar grāmatu lasījumiem, ko pēc tam izvērtēja žūrijas locekļi. Žūrija lēma, ka reģionu Rīgā pārstāvēs Apes vidusskolas skolniece Karolīna Kazaka. Šī aktivitāte ir laba iespēja ieinteresēt bērnus grāmatu lasīšanai, ko atzina arī skolotāji, kuri palīdzēja sagatavoties konkursam.

Kā viena no populārākajām lasīšanas veicināšanas aktivitātēm ir “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Alūksnes pilsētas bibliotēkā 2020. gadā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā” anketas aizpildīja 151 eksperts. Lasīšanu uzsāka vairāk bērnu un vecāku, bet valstī noteiktie ierobežojumi traucēja to veiksmīgi pabeigt. Lai veicinātu lasītprasmi un piesaistītu lasītājus Bērnu žūrijai, reģiona bibliotēkas aktīvi strādāja ar pirmskolas izglītības iestāžu sagatavošanas grupām. Alūksnes pilsētas bibliotēka Bērnu žūrijā iesaistīja 3 grupas no pirmskolas izglītības iestādes “Pienenīte” un 5 grupas no PII “Sprīdītis”. Sakarā ar pandēmijas laika ierobežojumiem, šajā gadā bija sarežģītāka lasītāju iesaiste un arī pati grāmatu izsniegšana kavējās. Maz lasītāju bija vecuma grupā 15+, jo šie skolēni lielāko mācību gada laiku mācījās attālināti un bibliotēku apmeklēja reti.

2020. gadā bērnu Alūksnes pilsētas bibliotēkas literatūras nodaļas apmeklētājiem tika piedāvātas 34 literatūras izstādes. Izstādes veltītas rakstnieku jubilejām, valsts svētkiem un citiem interesantiem tematiem. Pēc grāmatu izsnieguma no izstādēm var secināt, ka apmeklētāji vairāk pamana, aplūko un paņem lasīšanai grāmatas no tām izstādēm, kas ir iekārtotas labi pārrēdzamās vietās, ne plauktos.

2020. gada janvārī Alūksnes pilsēta svinēja savu simtgadi, kopš iegūtas pilsētas tiesības. Sadarbībā ar bibliogrāfi novadpētniecības jautājumos, sagatavojam bibliotekāro stundu “Alūksnei-100”. Pasākumam tika sagatavots tests par Alūksnes pilsētu, kurā ietverti 10 jautājumi ar atbilžu variantiem. Piedalījās 4. klases skolēni, kuri komandās sacentās par zinošāko komandu. Noslēgumā prezentācija ar skatiem no tagadējās un senās Alūksnes.



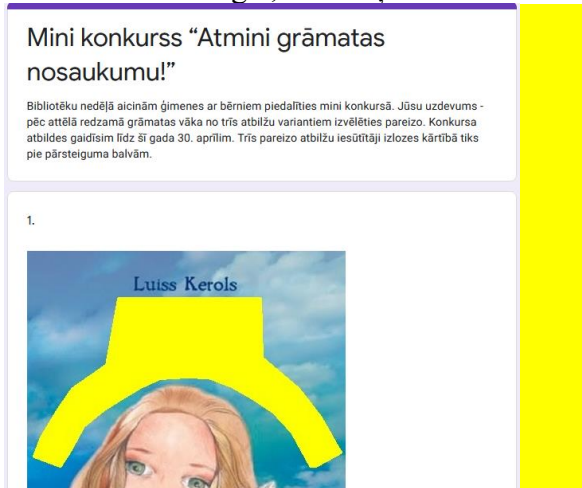
Bibliotēkā stunda "Alūksnei- 100"

2020. gadā bērnu literatūras nodaļā tika noorganizēta viena radošā darbnīca "Mīļa dāvana", ko vadīja bibliotekāre Inese. Bibliotēkas apmeklētāji piedalījās individuāli un gatavoja dāvanas Valentīndienai.



Gada sākumā tika plānotas arī citas radošās darbnīcas, bet ārkārtējās situācijas dēļ tās netika īstenotas. Sv.Valentīndienā bibliotēkas apmeklētājiem bērnu literatūras nodaļā tika piedāvāta aktivitāte - savieno īstās sirsniņu puses.

Un tad jau no marta vidus bibliotēka tika slēgta. Bet, lai mazliet aktivizētu bibliotēkas lietotājus un citus grāmatu lasītājus, Bibliotēku nedēļā virtuālajā vidē ģimenēm ar bērniem tika piedāvāts mini konkurss "Atmini grāmatas nosaukumu!", kurā pēc grāmatas vāka zīmējuma bija jāatpazīst vai jāuzmin grāmatas nosaukums. Atsaucība bija liela un no pareizajām 19 atbildēm tika izlozēti 5 veiksmīgie, kuri saņēma balvas.



Virtuālais konkurss "Atmini grāmatas nosaukumu!"

Aktivitāte – "Savieno īstās sirsniņu puses"

Alūksnes pilsētas bibliotēka 1.augustā piedalījās Alūksnes pilsētas svētkos ar informatīvo telti un dažādām aktivitātēm.



Alūksnes pilsētas bibliotēkas piedāvātajās aktivitātēs pilsētas svētkos īpaši aktīvi piedalījās ģimenes

Vasarā Alūksnes pilsētas skolās un Alūksnes Bērnu un jauniešu interešu centrā notika vairākas nometnes. Pēc Alūksnes Bērnu un jauniešu interešu centra organizētās nometnes vadītājas pieprasījuma, 3.-5. klases bērniem tika piedāvāta tematiskā stunda “Drošs internets”. Izmantojot filmiņas “Aitu dzīve”, bērni iepazīnās ar dažādām situācijām interneta vidē, pēc tam diskutējām par drošību internetā, spēlējām spēli un bērni pildīja interaktīvus uzdevumus.



Tematiskā stunda “Drošs internets” Alūksnes pilsētas bibliotēkā

Arī Alūksnes novada vidusskolas nometnes jaunākās grupas bērni (6-9gadi) kopā ar Mikipeli apmeklēja pilsētas bibliotēku, lai piedalītos tematiskajā stundā “Drošs internets”.

Alūksnes Bērnu un Jauniešu centra Princesu studijas meitenes un skolotāja Kristīne Vimba apmeklēja bibliotēku, lai iepazītos ar tās piedāvājumu, izpētīja grāmatas par galda klāšanu, uzvedības manierēm, dāvanu izgatavošanu un noformēšanu, frizūrām, tērpiem u.c.



Bibliotēkas apmeklējums kopā ar Mikipeli



Princešu studijas meitenes iepazīst bibliotēku

Ekskursijas uz bibliotēku ir sen pārbaudīta un pateicīga darba forma ar mazajiem lasītājiem. Tās tiek organizētas bērnudārzu grupiņām un 1. klasēm. Vienmēr pēc ekskursijām kāds mazais lasītājs atnāk uz bibliotēku kopā ar vecākiem. Ekskursiju laikā iepazīstinājām bērnus ar mūsu bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem, atraktīvā veidā kopīgi izspēlējām lietošanas noteikumus, palasījām pasakas un bērni apskatīja, ko bibliotēkā var atrast un izmantot. Martā (pasaku nedēļas ietvaros) bibliotēku apmeklēja PII “Sprīdītis” jaunākās grupas (2-3 gadi) bērni, lai apskatītos, kāda ir bibliotēka, cik daudz grāmatu un noklausītos pasaku. Arī PII “Sprīdītis” 4-5 gadīgi bērniem šogad bija pirmā iepazīšanās ar bibliotēku un radošā nodarbība “Rudens”.

1. klašu ekskursijas, kas parasti tika organizētas pavasarī, šogad tika atceltas un rudenī uz bibliotēku nāca jau 2. klases. Alūksnes pilsētas sākumskolas 2. klases apmeklēja bibliotekāro stundu “Mana pirmā bibliotēka”



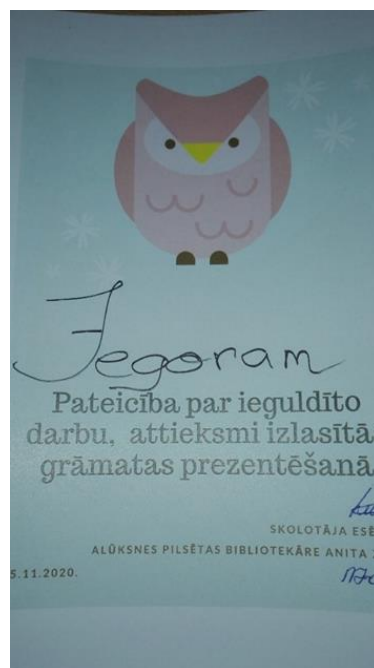
Bibliotekārā stunda “Mana pirmā bibliotēka”

Bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas darbiniecēm ir laba sadarbība ar Alūksnes novada vidusskolas skolotāju Esēniju Lielbārdi. Februārī 4. klases skolēni ar skolotāju Esēniju nāca uz bibliotēku, lai prezentētu savas izlasītās grāmatas. Katram skolēnam bija sagatavots stāstījums un arī vizuālais materiāls, daži pat bija tērpušies kā grāmatas varoņi. Prezentācija ilga vairākas stundas.

Augustā topošie 1. klases skolēni ar skolotāju piedalījās bibliotekārajā stundā “Mana pirmā bibliotēka”. Pēc bibliotēkas apmeklējuma klases lielākā skolēnu daļa kļuva par bibliotēkas lietotājiem. Novembrī bibliotekārei bija iespēja viesoties Alūksnes novada vidusskolā pie šīs 1. klases un piedalīties literārajā stundā “Mana jaukā grāmatiņa”, kur visi bērni prezentēja savu pirmo izlasīto grāmatiņu.



Alūksnes novada vidusskolas 1.klases skolēni prezentē savas izlasītās grāmatas Alūksnes pilsētas bibliotēkā



Literārā stunda “Mana jaukā grāmatiņa” Alūksnes novada vidusskolā

Septembris – tradicionāli Dzejas mēnesis. Alūksnes pilsētas bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas apmeklētāji tika aicināti iepazīties ar literatūras izstādē izvietotajām dzejoļu grāmatām un nolasīt skaļi sev mīlu dzejoli par rudeni. Aktivitāte nebija liela. Bēdīgi, ka mūsdienās kā motivējošs faktors ir dāvanas. Konfektes netiek uzskatītas kā balviņa par tādu vieglu darbu.

Pēc Alūksnes pilsētas sākumskolas sociālo zinību skolotājas pieprasījuma, bibliotēkā kopā ar bibliogrāfi novadpētniecības jautājumos noorganizējām viktorīnu “Alūksne senāk un tagad”. Notika 3 pasākumi Alūksnes sākumskolas 4a, 4b, 4c. klasēm.



Viktorīna “Alūksne senāk un tagad” Alūksnes pilsētas bibliotēkā

Literāro stundu ”Mūsdienu literatūra pusaudžiem” apmeklēja 2 grupas - 7. un 8. klase. Lai veidotos interesanta darbošanās, katram skolēnam bija jāatrod kāda konkrēta grāmata, mazliet jāiepazīstas ar to, un jāprezentē klasesbiedriem. Noslēgumā piedāvājam krustvārdu mīklu par iepriekš apskatītajām grāmatām, to autoriem.



Literārā stunda Alūksnes pilsētas bibliotēkā

Pirms netika ieviesti ierobežojumi saistībā ar Covid-19 izplatību, bērnu literatūras nodaļā tika organizētas Spēļu dienas. Piemēram, kopā ar bērniem spēlējām spēli ”Ko tu zini par Latviju” , kā arī citas galda spēles.



2020.gada sākumā VKKF tika apstiprināts Alūksnes pilsētas bibliotēkas projekts "Rakstnieks + grāmata + lasītājs = lasītprieks!". Projekta mērķis bija radīt interesi par lasīšanu un veicināt grāmatu lasīšanu bērnu un jauniešu vidū. Projekta ietvaros noorganizētas četras interaktīvas tikšanās un darbnīcas kopā ar grāmatu autoriem, dodot iespēju uz klausīt viņu domas, sarunāties ar autoriem, uzdot jautājumus, piedalīties kopīgās nodarbībās utt., kas pamudinātu bērnus un pusaudžus lasīt grāmatas. Realizējot projektu, bērni un skolotāji tika iepazīstināti ar mazāk zināmiem, jauniem latviešu bērnu grāmatu autoriem un māksliniekiem: Agnesi Vanagu, Mārtiņu Zuti, Agnesi Aizpurieti, Aneti Felkeri. Pirms katra pasākuma izveidotas literatūras izstādes/prezentācijas. Pirms pasākuma PII audzēkņi izlasīja M. Zuša un A. Aizpurietes grāmatas, kopīgi pārrunāja tās. Alūksnes sākumskolas bibliotēkas vadītāja 3. klases skolēniem lasīja priekšā fragmentus no A. Vanagas grāmatām.

Sakarā ar epidemioloģisko situāciju, projektu realizējam tikai rudenī-septembrī, oktobrī. 08.09.2020. Alūksnes pilsētas bibliotēkas zālē notika tikšanās- saruna/darbnīca ar bērnu grāmatas autoru un mākslinieku Mārtiņu Zuti. Bērniem izvērtās interesanta, atraktīva saruna ar autoru par viņa grāmatām, zīmējumu tapšanu. Nodarbības turpinājumā sekoja kopīga komiksu zīmēšana- bērni uz klausīja autora pamācības, kā zīmēt komiksus un rezultātā- tapa katram savs komikss.



Nodarbība ar grāmatu autoru Mārtiņu Zuti Alūksnes pilsētas bibliotēkā

02.10.2020. projekta ietvaros Alūksnē viesojās Agnese Aizpuriete. Grāmatu autori, mākslinieci, grafiķi savās telpās uzņēma PII "Sprīdītis" vecākās grupas bērni. Tikšanās-sarunas/darbnīcas ietvaros autore pastāstīja par grāmatām, savu darbu pie animācijas filmas par Trako lapsu. Tad visi bērni zīmēja savas grāmatzīmes ar grāmatas varoni- Trako lapsu. Nodarbības noslēgumā katrs bērns prezentēja savu grāmatzīmi. Jauka un radoša darbošanās, kas bērniem ļoti patika!



Grāmatu autore Agnese Aizpuriete tiekas ar PII "Sprīdītis" bērniem

05.10.2020. ar Ernsta Gлика Alūksnes Valsts ģimnāzijas 9. klases audzēkņiem tikās grāmatu autore Anete Felkere. Autorei kopdarbā ar Andri Martu ir tapušas trīs grāmatas pusaudžiem un jauniešiem. Tikšanās laikā autorei izvērsās interesanta saruna ar jauniešiem par grāmatām, lasīšanas nozīmi personības pilnveidošanā, profesijas izvēli un citām jauniešus interesējošām lietām.



Grāmatu autore Anete Felkere Ernsta Gлика Alūksnes Valsts ģimnāzijā

09.10.2020. Alūksnes pilsētas bibliotēkā viesojās bērnu grāmatu autore Agnese Vanaga. Uz tikšanos ar autori atnāca Alūksnes pilsētas sākumskolas 3a, 3b un 3 c. klases skolēni, lai iepazītos ar bērnu grāmatu autori Agnesi Vanagu, viņas gāmatām, klausītos autores fragmentu lasījumos, piedalītos konkursā, minētu krustvārdu mīklu. Autore savā stāstījumā uzsvēra par katra cilvēka atbildību, domājot par mūsu dabas saudzēšanu un saglabāšanu, par to, cik nozīmīga ir atkritumu šķirošana, mūsu paradumu maiņa, iepērkoties u.c.



Lielās intereses dēļ un Covid-19 ierobežojumu dēļ grāmatu autore Agnese Vanaga Alūksnes pilsētas bibliotēkā uzstājās divreiz.

Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes reģiona bibliotēkās.

Kā viena no populārākajām lasīšanas veicināšanas aktivitātēm ir dalība lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Bibliotekāres savās bibliotēkās kā čačlākos lasītājus min bērņus vecuma grupā 5+.

Annas bibliotēkas bibliotekāre to atsāka pēc 10 gadu pārtraukuma. Savā pārskatā viņa raksta " kaut gan dalībnieku nebija daudz, bet prieks par viņiem. Uzmanējot individuāli (skolas pagastā nav), izdevās iesaistīt 8 dalībniekus, no tiem labprāt iesaistījās viena ģimene – vecāki un divi bērni".

Alsviķu bibliotēkā Bērnu žūrijā kā eksperti darbojās 17 bērni no PII "Zemenīte" un 15 bērni no PII "Saulīte". Pirms uzsākt lasīšanu Bērnu žūrijā, pirmskolēni tika aicināti uz bibliotēku, lai iepazīstos ar projekta grāmatām. Kā lasīšanu veicinošu aktivitāti bibliotēka organizēja dzejas rītu PII "Zemenīte" audzēkņiem.

Apes bibliotēkā jau 20 gadus piedalās lasīšana veicināšanas programmā "Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija". Ar tās mērķiem, uzdevumiem, norisi un jauno grāmatu piedāvājumu bērnus iepazīstināja literārajā stundā "Lasi un esi aktīvs!". Šajā programmā iesaistīto bērnu skaits ar katru gadu palielinās (2020.g. – 40), attīstās viņu prasme spriest un vērtēt izlasīto.

2020. gadā, pēc ilgāka pārtraukuma, **Bejas bibliotēkā** pieteicās minētajā lasīšanas veicināšanas programmā, taču šis gads tam izvērtas neveiksmīgs. Bibliotekāre savā pārskatā uzsver "skolēniem lasīšanas veicināšanai nepieciešamas dzīvas tikšanās ar interesantām, saistošām aktivitātēm, bet šogad tās nevarēja notikt".

Gaujienas bibliotēkā 2020. gadā Bērnu un Jauniešu žūrijā grāmatas vērtēja 8 bērni un 2 vecāki.

Jaunalūksnes bibliotēkā oktobrī viesojās radošo darbu autore Jolanta Kļava, lai tiktos ar PII "Pūcīte" bērniem, iepazīstinātu ar sevi un savu radošo darbību. Ar bērniem kopīgi lasījām Bērnu žūrijas-20 grāmatu "Krāsu mošķis". Bibliotekāre pārskatā raksta: "izlasot grāmatu, uzzinājām, ka katrai krāsai atbilst kāda emocija, ko katrs no mums ir piedzīvojis. Dzeltens prieks. Zilas skumjas. Sarkanās dusmas. Melnas bailes. Zaļš miers. Uzzinot krāsu nozīmi, aizvērām acis, pilnīgā klusumā mēģinājām sajust, kādas krāsas katrā no mums valda tieši tajā brīdī. Kad krāsas sajustas, katrs izvēlējās uz papīra iepriekš uzzīmētu melnbaltu mošķīti un pārvērsa to par krāsaino mošķīti. Rezultātā bērni piedzīvoja lasīšanas, kopā būšanās un jaunas iepazīšanās prieku bibliotēkā".



PII "Pūcīte" bērni grāmatu "Krāsu mošķis" lasa un zīmē Jaunalūksnes bibliotēkā

Liepnas bibliotēkā 2020. gadā Bērnu žūrijā piedalījās 13 skolēni un viens vecāks.

Māriņkalna bibliotēkā jau 12 gadus piedalījās lasīšanas veicināšanas mērķprogrammā „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija -2020”. Kā atzīst bibliotekāre: "kolekcijas grāmatas ar katru gadu, sevišķi mazajiem lasītājiem, kļūst interesantākas un saistošākas. Prieks par to. Aktivākie Bērnu žūrijas grāmatu lasītāji bija 1.-4. klašu skolēni". Sadarbībā ar Ziemeru pamatskolu, tiek plānotas bibliotekārās stundas par dažādām tēmām. 2.klasei notika „Jauno grāmatu apskats”, tajā tuvāk ielūkojamies Bērnu žūrijas grāmatās, aicinot un ieinteresējot tās izlasīt. Klases audzinātāja ieteica, ka viņi kādu no Bērnu žūrijas grāmatām varētu visi kopā izlasīt un pārrunāt. Kā pirmo izvēlējās: A. Ļenasas „Krāsu mošķis”. Bibliotēkā kopīgi tika izspēlēta spēle par krāsām „Mana krāsa vissvarīgākā”. Bērni izvēlējās katrs savu krāsu un to dažādi "slavēja".

Arī **Pededzes bibliotēka** jau ilgstoši piedalās lasītveicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Šajā gadā bibliotēka var lepoties ar 17 ekspertiem.

Trapenes bibliotēka 2020.gadā programmā piedalījās 25 eksperti. Čaklajiem lasītājiem dāvanā no bibliotēkas – krūze ar apdruku. 07.03.2020. gadā kā katru gadu Trapenes žūrijas eksperti devās uz Rīgu Lielajiem lasīšanas svētkiem uz LNB.

Zeltiņu bibliotēka, kuras apkalpojamajā teritorijā jau vairākus gadus nav skolas, arī 2020. gadā piedalījās “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija -2020”. Ekspertu skaits katru gadu mainās. Šogad grāmatas lasīt iesāka vairāk, bet anketas aizpildīja tikai 8 bērni un 3 vecāki.



Mamma Sigita Mūrniece kopā ar dēliem Miķeli un Zemgu ir aktīvi Zeltiņu bibliotēkas apmeklētāji un “Bērnu/jauniešu un vecāku žūrijas” eksperti.

Citas lasīšanas veicināšanas aktivitātes.

Alsviķu bibliotēka kā lasīšanu veicinošu aktivitāti organizēja dzejas rītu PII “Zemenīte” audzēkņiem.

Apes bibliotēkā nozīmīgs ir bibliotēkas kolektīvais apmeklējums “Pirmā iepazīšanās ar bibliotēku”, uz kuru bibliotēka aicina pirmsskolas izglītības iestādes un 1. klases audzēkņus. Skolēni labprāt apmeklēja arī literāras stundas “Lasi un esi aktīvs”, dzejas stundas “Kamēr āboli dārzā krīt!”, piedalījās radošajās darbnīcas “Ziemas prieks”, “Mīlestības svētki!”, “Izgatavo savu grāmatzīmi!”. 2020. gadā bibliotēkā tika izsludināta lasīšanas stafete, kurā pieteicas diezgan daudz dalībnieku, bet šī iecere nenoslēdzas kā paredzēts pavasarī, sakarā ar esošo situāciju valstī un bibliotēkas darbinieka darba slodzes dēļ. Bērni labprāt apmeklē arī bibliotēkas organizētās galda spēļu dienas. Vecāko klašu skolēni izmantoja datu bāzi www.letonika.lv ieteicamās literatūras apgūšanā, arī atsevišķu uzziņu veikšanā, piedāvājot bibliotēkas attālinātā pieslēguma variantu. Bibliotekāres atzīst, ka ļoti noderīgas bērnu interešu attīstībai bija datu bāzes veidotās erudīcijas spēles.

Bejas bibliotēkā februārī klašu grupiņas apmeklēja bibliotēku, lai apskatītu izstādi “Mans vaļasprieks”, kur varēja iepazīties ar Annas Lātas daudzu gadu garumā savāktajām apsveikuma kartiņām – pastkartēm, kuras sakārtotas zināmā secībā daudzos fotoalbumos, kā arī iepazīnāties ar pastkaršu vēsturi un izcelsmi, bērniem tika dots uzdevums klasē kopā ar skolotāju pašiem mācīties uzzīmēt un uzrakstīt apsveikumu draugam.

24. februārī Bejā notika piemiņas pasākums “Latvijas Brīvības cīņām Alūksnes pusē – 101” Bejas Somu karavīru Brāļu kapos, pēc tam Bejas bibliotēkas pasākumu zālē skolēni noskatījās filmu “Divas tautas, viena brīvība” par Somijas un Latvijas Neatkarības cīņu karavīriem, kā arī iepazīnās ar savāktajiem novadpētniecības materiāliem par šo tēmu.

Ilzenes bibliotēkas vadītāja savā pārskatā raksta: “iesaistāties citu bibliotēku rīkotajās aktivitātēs. Divi lietotāji piedalījās Alūksnes pilsētas bibliotēkas organizētajā aktivitātē- informācija meklēšanas treniņā “Atrast pavasari”, tā popularizējot datu bāzes. Skolas brīvlaikos tiek organizētas arī āra aktivitātes – spēlēja lielā spēle „Cirks”, radošas darbošanās (veidojam mandalas no dabas

materiāliem, „Lidojošo ziedu”- taureņu veidošana, Ziemassvētku simbola – egles izveidošana no dažādiem materiāliem)”.

Jaunalūksnes bibliotēkā februārī notika pasākums PII “Pūcīte” vecākās grupas bērniem ar kopīgu grāmatas lasīšanu un pēc tam darbošanos, veidojot mīlestības pelītes.

Interesanta Jaunalūksnes bibliotēkas aktivitāte bija aicinājums ilustrēt Māra Runguļa dzejoli “Baltā Bura”. Aktivitātes mērķis bija rosināt izprast sadzirdēto vai izlasīto dzejoli un veidot savu redzējumu ilustrācijā. Akcijas mērķis tika sasniegts, jo ilustrācijas tiešām bija ļoti dažādas un individuālas, katrs bija izpaudis savu redzējumu. Dalībnieki bija no dažādām vecuma grupām (pirmskola, sākumskola un daži pieaugušie). Kā arī šis aicinājums piedalīties sasniedza lielāku auditoriju, jo bija neierasts, ierunāju un uzfilmēju video.



Jaunalūksnes bibliotēkā tapušas Mīlestības pelītes un ilustrācijas Māra Runguļa dzejolim “Baltā Bura”

Pavasārī attālināti norisinājās Jaunalūksnes bibliotēkas rīkots konkurss par pavasari, iesaistījās bērni un jaunieši, kā arī vecāki kopā ar bērniem. Konkursa jautājumi bija par senlatviešu ticējumiem, bija jāatmin mīklas un burtu juceklī jāatrod putni. Konkursa mērķis bija rosināt bērnos interesi par senlatviešu ticējumiem un izprast norises dabā, mērķis tika sasniegts. Katrs dalībnieks saņēma pārsteiguma balvas.

Lai bij' labs, kas bij' labs,
Pavasaris, tas bij' labs:
Tas atnesa kokiem lapas,
Zemei zaļu villainīti.

KONKURSS PAR PAVASARI

1. Ticējumi pazaudējuši pareizo turpinājumu, savieno tos pareizi. (5 PUNKTI)

Kad lietains pavasaris.	tad vasara būs sausa.
Ja pavasārī zeme nečūst.	tad viss pavasaris nejauks.
Ja pavasārī alkšņi plaukst agrāk nekā bērzi.	tad būs sausa vasara.
Kad pirmā pavasara diena nejauka.	tad būs laba raža.
Kad alkšņim lapas lielas pavasaros.	tad tas norāda uz slapju vasaru.

2. Atmini 10 mīklas. (10 PUNKTI)

1. Vīrs stāv, mati šgāc.
2. Vakarā mirst, bet rītā dzimst.
3. Atskreja putns, atsedās uz koka, izlaida spārnus – viss zaļot sāka.
4. Pavasari atskrien, rudeni atzskrien.
5. Dzīvs ir, kustēt kust un atbild, bet paliek uz vietas.
6. Brīžam vecs, brīžam jauns.
7. Garām kājām mērnieks, sarkanu eigāru.
8. Abi gali balti, viducis zaļš.
9. Zīla villaine, pilna uguns dzirkstelēm.
10. Vasaru kažokā, ziemu kreklā.

Pavasārī Jaunalūksne bibliotēka piedāvāja gan bibliotēkas apmeklētājiem, gan citiem interesentiem piedalīties attālinātajā akcijā “Dabā ar grāmatu”, bet novembrī- notika rīta stundas lasījums PII “Pūcītē” Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ietvaros.

Dodies uz fotogrāfijā redzamo vietu, uzņem radošu foto ar sev mīļu lasāmvielu un

līdz 25. martam sūti uz e-pastu: bibl.kolbergis@aluksne.lv

No jūsu iesūtītajām fotogrāfijām veidosim pavasarīgu foto galeriju www.facebook.com

27. martā būs jauna fotogrāfija ar Kolbergī zināmu vietu!



Jaunalūksnes bibliotēkas organizētā akcija “Dabā ar grāmatu”



Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ietvaros

Liepnas bibliotēkā tika organizēts pasākums pirmskolas vecuma bērnu grupai par pelēm un žurkām. Kopīgi tika parunāts ko zinām par pelēm un žurkām, pētītas grāmatas par graužējiem. Mazie bibliotēkas apmeklētāji noklausījās Liepnas folkloras kopas dziesmu “Pele, pele, žurka”, kā arī paskatījās pasaku par pelēm portālā www.pasakas.net.

Malienas bibliotēkā marta mēnesī notika pasākums, kas veltīts Margaritas Stārastes daiļradei. Piedalījās PII “Mazputniņš” audzēkņi. Bija izlikta izstāde ar rakstnieces grāmatām, ko bērni varēja aplūkot. Skatījās animācijas filmu “Sārtulis”, tika lasīti fragmenti no grāmatas “Ej pie rūķa skoloties”. Pēc tam bērni uzzīmēja savas pārdomas par izlasīto. Bibliotekāres sākotnējā iecere bija katru mēnesi kopā ar PII bērniem lasīt kāda autora darbu, ilustrēt to un veidot grāmatiņu, ko mājā saņemt kā dāvanu, bet ideja nerealizējās Covid 19 pandēmijas dēļ. Sanāca grāmata ar vienu lappusīti.

Bet lai iepriecinātu bērnus izlaidumā, bibliotekāre izveidoja grāmatiņu ar plānotajiem literārajiem darbiem un pievienoja arī lapas, kur pašiem bērniem zīmēt, krāsot un darboties.

Lai pilnveidotu pirmskolas bērnu izpratni un zināšanas par interneta vidi, Malienas bibliotēkā februāra mēnesī PII “Mazputniņš” vecākās grupiņas “Pūcītes” bērniem noorganizēta animācijas filmas “Aitu dzīve” (nešķiro draugus, nesmejies par citiem, slepenais draugs) skatīšanās. Bet šī paša bērnodārza vidējās grupiņas “Irbītes” audzēkņiem bibliotēkā notika nodarbība par tēmu “Gadalaiki”, kad pētīja grāmatas, skatījās animācijas filmiņas par gadalaikiem, katram audzēknim tika izdalīti sagatavotie materiāli par gadalaikiem.

Māriņkalna bibliotēkā 4.klases skolēniem tika organizēta bibliotēkā stunda „Vai pārzini droši internetvietnes?”. Bibliotekāre pārskatā raksta: “skolēni bija samērā zinoši, bet, piemēram, datubāze Letonika.lv, kura sniedz dažādas iespēja, nebija tik dzirdēta un skolēni labprāt gribēja uzzināt tuvāk”. Rudens pusē 1.un 3.apvienotajām klasēm notika bibliotēkā stunda „Miķeļi- rudens saulgriežu laiks”, kurā tika gan stāstīts par šiem rudens saulgriežiem, gan minētas mīklas, spēlētas spēles. Vasarā, kad bērniem brīvdienas, kopā ar tautas nama vadītāju noorganizēts pasākums „Līgo lauki, līgo pļavas”. Tajā piedalījās ne vien lielākie skolēni, bet arī 1 pirmskolas bērnu grupiņa.

Mārkalnes bibliotēkā noorganizēta Tēvu dienai veltīta radošā darbnīca „Kaklasaite tētim, opim...”. Interesanta izvērtās darbošanās radošajā darbnīcā ”Saliec dzejoli, izlasi Teiku par Mārkalni”. Teika bija sajukusi juku jukām, sagriezta pa fragmentiem. Pēc tam bija iespēja Vēstures istabā iepazīties un izlasīt kādreizējo mazo mārkalniešu sacerētas teikas par pagastu.

Mārkalnes bibliotēkas vadītājas viens no veiksmīgākajiem organizētajiem pasākumiem bija fotoorientēšanās bibliotēkā un bibliotēkas teritorijā. Dalībnieki saņēma kartes, orientējas, meklēja, dokumentēja atrasto vietu, atrādīja un saņēma balvā saldējumu. Vērtīgākais ieguvums bija saliedēšanās. Ja kāds nevarēja atrast kādu kontrolpunktu, tad citi palīdzēja.

Pededzes bibliotēkā, sadarbībā ar skolotāju Ievu Rakovu, kura vada teātra sporta pulciņu, notika Teātra sporta turnīrs. Turnīrā piedalījās dažādu vecuma komandas. Sadarbībā ar Pededzes pamatskolu tika rīkots Skaļās lasīšanas konkurss. Konkurss notika pa klašu grupām. Tika izveidota žūrija 3 cilvēku sastāvā – skolas direktore, bibliotekāre un vecāku pārstāve. Žūrija izvērtēja lasītprasmi, novērtējot to 10 balļu sistēmā. Katrs dalībnieks saņēma diplomu un pirmo trīs vietu ieguvēji nelielas balviņas. Piedaloties pasākumā ārpus skolas sienām, skolēni izjūt lielāku atbildību par notiekošo. Cita atmosfēra rada lielāku ieinteresētību. Uzstājoties kaut arī nelielas publikas priekšā, skolēni kļūst atraisītāki.

Trapenes bibliotēkā reizi mēnesī tika organizēti jauno grāmatu apskati pa vecuma grupām. Februārī - Droša interneta mēnesī organizētas nodarbības ”Dzīvo dzīvi pa īstam nevis virtuāli” pirmskolas vecuma bērniem un 1.-4.klašu skolēniem, izmantojot medijpasaku ‘Caps un ciet’, pasakas video, dažādi uzdevumi. Pirmo reizi bibliotēka pieteicās Promo pakai, ko nodrošināja ‘Droša interneta mēnesis’ organizatori. Promo pakas sūtījumu tika saņemts, tajā atradās karodziņu virtenes, uzlīmes, ko līmēt uz karodziņiem, dalības afišu, konfektes pasākuma dalībniekiem. Promo paka bija liels pārsteigums un bibliotēkas pasākumu varēja padarīt košāku, interesantāku.



Maijā Trapenes bibliotēka piedalījās video sižetu konkursā lasīšanas veicināšanas projektā “Bibliotēka” - ar video sižetu “Bernadeta dzejo” (4 gadi veca).

Interesanta izvērtās radošā nodarbība 1.-4. klasei kopā ar rakstnieci Inesi Valteri, grāmatas “Pasakas ģimenei” autori. Vienā nodarbībā piedalījās 20 bērni. Kopā ar autori bērni iepazinās ar pasaku grāmatas tapšanas procesu, kopā sacerēja pasaku no visneiedomātākajiem vārdu salikumiem. Process bija neparasts, bet bērniem ļoti saistošs un interesants. Secinājums, ka pasakas var izdomāt ikviens. Bērni uzzināja ko nozīmē svešvārdi: literāts, maketētājs u.c. Otrā tikšanās ar bērnu rakstnieci Inesi Valteri grāmatas “Pasakas ģimenei” autori notika sagatavošanas grupai.



Trapenes bibliotēkas organizētā tikšanās ar autori Inesi Valteri Trapenes sākumskolā

Veclaicenes bibliotēkā organizēts un vadīts dabu un vēsturi izzinošs pārgājiens Ziemeru pamatskolas 7. klases skolēniem pa dabas liegumu “Korneti- Peļļi”.

2020. gada lielākais pasākums **Vidagas bibliotēkā** bija “Solistes Vardes dzimšanas diena”, kas tika organizēts sadarbībā ar Virešu saietu namu un novadpētniecības centru “Mājvieta”, pasākuma finansētājs biedrība Ziemeļgauja, finansējuma apmērs 250 eur, bibliotēka kā sadarbības partneris. Mērķis popularizēt novadnieces Kornēlijas Apškrūmas bērnu daiļradi, īpaši izceļot spilgtāko tēlu- Solisti Vardi. Pasākuma scenārijs pēc Kornēlijas Apškrūmas grāmatas motīviem, iekļaujot izklaides elementus. Pārskata gadā skolēnu medijpratības uzlabošanai tika organizēta nodarbība “Nepareizi pareizais stāsts par trīs sivēntiņiem”.

Zeltiņu bibliotēkā februārī Droša interneta mēnesī tika organizēts pasākums jaunākā skolas vecuma bērniem “Kā rīkotos Tu?”



Virešu pagasta iestāžu- Vidagab bibliotēkas, Virešu tautas nama un novadpētniecības centra "Mājvieta" veiksmīgs kopdarbs- bērnu rīts "Solistes vārdes dzimšanas diena"

- **Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā**

Alūksnes pilsētas bibliotēkas aktīvākie sadarbības partneri:

- Alūksnes vidusskolas sākumskolas skolotāja Esēnija Lielbārde (Izlasīto grāmatu prezentācijas; 1. un 4. klase).
- Alūksnes vidusskolas literatūras skolotāju Daiga Kozule (Literārā stunda "Mūsdienu literatūra pusaudžiem", dalība projektā 7. un 8. klase).
- Alūksnes sākumskolas skolotājas (Sociālo zinību stunda bibliotēkā par tēmu "Alūksne senāk un tagad" u.c.).
- PII audzēkņiem "Sprīdītis" tematiskās stundas "Pavasaris", "Rudens" (PII metodiķe Anta Apine).

Pagastu bibliotēkas, kurās nav skolu, šādā virzienā sadarbība nenotiek.

Pededzes bibliotēkas vadītāja raksta: "Sagatavošanas grupas audzēkņi ar skolotāju Svetlanu izzināja bibliotēkas krājumu – grāmatu daudzveidību gan izmēra, svara, noformējuma, satura ziņā, kā arī iepazīnās grāmatu kārtojumu plauktos".

Kā sadarbību pagastu bibliotēkas min palīdzību izdrukāt un noformēt mācību materiālus.

- **Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā**

Kā vienu no nozīmīgākajiem sadarbības partneriem noteikti vēlamies atzīmēt LNB Bērnu literatūras centru, ar kuru turpinās veiksmīga sadarbība jau daudzu gadu garumā. Centra darbinieki ir profesionāli un atsaucīgi, labprāt iesaistās dažādu ideju realizācijās un neliedz profesionālu padomu.

Noteikti jāatzīmē lieliskā sadarbība ar Ziemeļvalstu Ministru padomes biroju Latvijā.

Lokālā mērogā pozitīvi vērtējam sadarbību ar mūsu reģiona pagastu bibliotēkām, skolām un to bibliotekāriem, ar pirmskolas izglītības iestādēm, Alūksnes Bērnu un jauniešu interešu centru.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļa sadarbojas ar bibliotēkas apkalpes rajona iestādēm – skolām, organizācijām - Bērnu un jauniešu centru, profesionālajām institūcijām – skolu bibliotēkām. Ļoti nozīmīga ir skolu bibliotekāru un skolotāju atsaucība, īpaši organizējot kopīgus pasākumus.

Viens no sadarbības partneriem ir pirmsskolas izglītības iestādes "Sprīdītis" bērni vecumā no četriem līdz septiņiem gadiem, kuriem atskaites gadā tika piedāvāts kļūt par Bērnu žūrijas lasīšanas

ekspertiem vecuma grupā 5+. Atsaucība bija liela un sadarbība produktīva. Vairumam bērnu šī bija pirmā iepazīšanās ar bibliotēku, kuras laikā bibliotēkas mazie viesi uzzināja: kā var kļūt par bibliotēkas lasītāju, cik daudz grāmatu, žurnālu, spēļu ir bibliotēkā. Prieks par jauko sadarbību ar PII “Sprīdītis” metodiķi Antu Apini. Vēl viens nozīmīgs sadarbības partneris ir pilsētas pirmskolas iestāde “Pienenīte” un viņu skolotājas. Arī šī bērnodārza 3 grupas piedalījās Bērnu žūrijā un kopīgi lasīja un vērtēja grāmatas. Lasītprasmes veicināšanai laba sadarbība ar Alūksnes novada vidusskolu, Alūksnes pilsētas sākumskolu un E. Gliku Alūksnes valsts ģimnāzijas skolotājam un bibliotekārēm.

Kā nozīmīgus sadarbības partnerus var minēt bērnu vecākus un vecvecākus, kuri ar bērniem un mazbērniem nāk iepazīties ar bibliotēku un kļūst par bibliotēkas lietotājiem.

Reģiona bibliotēkās.

Alūksnes reģiona bibliotēkām ļoti laba sadarbība ir ar pagastu skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm, jo tās aktīvi iesaistās visos bibliotēku pasākumos. Bibliotēkas aktīvi sadarbojas ar pagastu pārvaldēm, Alūksnes un Apes novadu pašvaldībām. Regulāra sadarbība notiek ar tautas namiem kopīgu pasākumu rīkošanā.

Alsviķu bibliotēkas vadītāja kā labu sadarbības partneri min Strautiņu pamatskolas literatūras skolotāju. Lielākais kopīgais realizētais projekts - Skaļās lasīšanas konkursa dalībnieka lasījuma ieraksts Alsviķu bibliotēkā.

Bejas bibliotēkas vadītāja aktīvi darbojās ar vietējo Bejas pamatskolu. Pēc mācību stundām bibliotekāre kopā ar internāta audzinātājam internāta bērniem un autobusa gaidītājiem lasīja priekšā fragmentus no jaunajām grāmatiņām, kā arī iesaistot lasīšanā arī pašus bērnus un piedāvāja dažādās aktivitātēs – pētīt, skatīt un vilkt kopā burtiņus, spēlēt izglītojošas spēles, veidot un griezt Ziemassvētku eņģeļiņus.

Jaunalūksnes bibliotēkai gadu gaitā cieša sadarbība ar PII “Pūcīte”, īpaši ar vecākās grupas bērniem. Bibliotēkas vadītāja pārskatā raksta: ”Šiem bērniem ir liela interese par grāmatām un ļoti labprāt izmanto bibliotēku, katru mēnesi mēs tikāmies uz kādu tematisku pasākumu un divas reizes mēnesī bērni ar audzinātāju nāca apmainīt grāmatas, ko ņem uz mājām, lasa paši vai kopā ar vecākiem. Kad bibliotēkā pastiprinājās ierobežojumi un nevarēja pulcēties, ar bērnodārza vadītājas atļauju, es nogādāju grāmatas bērnodārzā un katrs tika pie sev vēlamās lasāmvielas. Es ļoti priecājos par katru brīdi, kad bērni ir priecīgi saņemt grāmatu, jo tas pierāda, ka bērni jau no bērnodārza vecuma iemācās, cik vērtīga ir grāmata”.

Māriņkalna bibliotēkai laba sadarbība ar 1.- 4.klašu audzinātājam, kuras savus audzēkņus iesaista gan Bērnu žūrijā, gan iesaka katram skolēnam brīvdienās izlasīt vismaz 3-5 grāmatas, lai uzlabotu lasītprasmi, ar tautas nama vadītāju tiek rīkoti kopīgi pasākumi.

Vidagas bibliotēkas galvenais sadarbības partneris sadarbībai ir Dāvja Ozoliņa Apes vidusskolas mācību punkts Vidagā, jo īpaši 4.- 5. klases skolotāja. Uzsāktā sadarbības forma bija grāmatu mēneša tēma, ko lasīja visi bērni, tad kopā viena mācību stunda prezentēšanai, kopsavilkumam. Pārskata gadā tikai janvārī notika viena nodarbība par tēmu – Ziemas stāsti, pasakas. Teicama sadarbība pasākumu organizēšanā ar pagasta tautas namu un novadpētniecības centru “Mājvieta”.

• Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā

Lai bibliotēkās veiksmīgi noritētu darbs ar bērniem un jauniešiem, bibliotēku darbiniekiem nepieciešams papildināt zināšanas un uzlabot prasmes šajā jomā, tāpēc ir svarīgi, ka darbinieki regulāri apmeklē profesionālās pilnveides pasākumus. 2020.gadā sakarā ar Covid-19 ierobežojumiem valstī, reģiona bibliotekāri neapmeklēja nevienu klātienē profesionālās pilnveides pasākumu darbā ar bērniem un jauniešiem. Tiešsaistes pasākumi, kuros piedalījās bibliotēku darbinieki, bija vairāk tādi vispārīgi, kas aptvēra dažādas bibliotēku darba jomas. Reģiona bibliotekāri tiešsaistes semināros stāstīja par veiksmēm savu bibliotēku darbā- tai skaitā, par veiksmīgāk realizētajām aktivitātēm bērniem un pusaudžiem.

• Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

Sakarā ar 2019. gada Alūksnes novada pašvaldības iestāžu audita atzinumu, Alūksnes pilsētas bibliotēkā tika samazināta 1,5 bibliotekāro darbinieku slodze. Notika reorganizācija un darba pienākumu pārdale, kas īpaši skāra bērnu literatūras nodaļu. Ilggadējā nodaļas vadītāja Dz. Bauere

devās pelnītā atpūtā. No 1. janvāra par galveno bibliotekāri bērnu literatūras nodaļā darbu uzsāka Anita Zača. Pie lietotāju apkalpošanas strādā bibliotekāres Flora Čubarova un Inese Leimane, kuras katru mēnesi mainās (pamatdarbs pieaugušo abonements). Šī ikmēneša rotācija neveicina pilnvērtīgu darbu nevienā nodaļā. Kā risinājums- otrs pastāvīgs darbinieks bērnu literatūras nodaļā, kas regulāri plānotu darbu nākamajiem mēnešiem, un būtu zinošāks bērnu literatūras klāstā, lietotāju apkalpošanā un citās darba lietās.

Darbs ar bērniem un jauniešiem ir jādara darbiniekam, kuram tas padodas un patīk, tikai tad jaunie bibliotēkas lietotāji būs ieinteresēti apmeklēt bibliotēku. Lai bērnus iesaistītu aktivitātēs, katram ir jāveltī individuāla uzmanība, kas aizņem daudz laika, kura bieži pietrūkst.

Alūksnes pilsētas bibliotēka iegulda lielu darbu bibliotēkas kā pakalpojuma popularizēšanā Alūksnes pilsētas mācību iestādēs, bet gaidītās atgriezeniskās saites nav. Būtu vēlams, ka vecāki un pedagogi atbalsta bibliotēkas iniciatīvu, mudinot bērnus vairāk apmeklēt bibliotēku un izvēlēties grāmatas. Tikai dažās skolu klasēs tiek veidoti ieteicamās literatūras saraksti, kas motivē lasīt un veicina lasītprasmi, savukārt vecāki aizbildinās ar lielo aizņemtību.

Būtiska problēma ir bērnu skaita samazināšanās vietējā pilsētā, pagastā, tiek slēgtas vai reorganizētas izglītības iestādes, kas negatīvi ietekmē arī bibliotēkas lietotāju skaitu. Arvien vairāk novērojam, ka lielai daļai lasītāju lasītprasme sagādā diezgan lielas grūtības, bērnus atbaida biezas grāmatas. Ja uzdots lasīt ieteicamo literatūru, tad tiek pieprasītas grāmatas ar pēc iespējas mazāku lappušu skaitu.

Daži bērni bibliotēkā pēc mācību stundām mēdz uzturēties ilgāk. Katru gadu bibliotekāriem jāsakaras ar bērniem, kuriem ir uzvedības problēmas, tie ir bērni, kuri vēlas izcelties un pievērst sev uzmanību. Ir arī tādi bērni, kuriem nav citur, kur palikt līdz vakaram. Vecāki strādā garas darba dienas, bet bērni un jaunieši bibliotēkā uzturas līdz darbalaika beigām.

Joprojām liela problēma ir bērnu un jauniešu savlaicīgi nenodotās grāmatas. Tā kā bibliotēku krājumiem tiek iegādāts pārsvarā viens grāmatas eksemplārs, tad problēmas rodas, ja kāda ļoti pieprasīta grāmata netiek ilgāku laiku atnesta. Tad atkal jāmeklē, jāatgādina. Tas prasa laiku. Sakarā ar reģiona slēgtajām skolām, skolēni mācās dažādās skolās. Ir skolēni, kas paņem grāmatas, bet nākošajā gadā pāriet uz citu skolu, ir problēmas ar grāmatu atgriešanu. Gaujienas bibliotēka praktizē interesantu veidu kā uzrunāt lasītājus parādniekus - uz informācijas stenda pagasta centrā uzliekot uzsaukumu ar atgādinājumu, lai cilvēki ielūkojas mājās grāmatu plauktos un var būt tur atrodas sen neatnesta bibliotēkas grāmata.

Apes bibliotēka savā pārskatā kā problēmu min iespēju aizpildīt Bērnu žūrijas anketas un arī izlasīt Bērnu žūrijas grāmatas, ko ietekmēja pandēmijas laiks. Otra problēma- darbinieka darbs pusslodze svaigi izremontētā un iekārtotā bērnu nodaļā Apes pilsētā.

Ilzenes bibliotēkas vadītāja kā problēmu saskata to, ka vairāk kā puse no pagasta bērniem individuāli nevar apmeklēt bibliotēku, jo nedzīvo centrā, no skolas tiek nogādāti uz māju ar skolēnu pārvadājumu transportu. Problēma ir ieinteresēt lasīt grāmatas, jo viņu prioritāte ir citas vajadzības. Ģimenēm tiek piedāvāta iespēja kopīgi pavadīt brīvo laiku bibliotēkā (spēlējot spēles, kopīgi palasīt, radoši darboties u.c.).

Jaunalūksnes bibliotēkas vadītāja pārskatā kā problēmas un to risinājumus min skolas vecuma bērnu un jauniešu nevēlēšanos lasīt, bērniem ļoti aktuālas ir viedierīces. Jārod jauni risinājumi, kā bērnus ieinteresēt lasīšanai, 2021.gadā jāveido kādas interaktīvas spēles un akcijas. Sabiedrībā valda stereotips, ka lasīt nav stilīgi un bibliotēka vispār nav stilīga, bērni no tā ietekmējas un tāpēc nevēlas apmeklēt bibliotēku. Risinājums – veidot tikšanās reizes skolās, lai iedrošinātu, bērnus un jauniešus, un stāstīt, cik bibliotēka ir interesanta vieta, ko bibliotēka piedāvā, jo, pieļauju, ka daudzi bērni un jaunieši nemaz nezina par bibliotēkas piedāvātajām iespējām. Šīs visas problēmas saknē meklējamas jau ģimenē. Jāveido kopīgi, ģimeniski iesaistīšanas pasākumi, šobrīd, attālinātas akcijas un konkursi, kur bērniem jādarbojas kopā ar vecākiem”.

Pededzes bibliotēkas vadītāja savā pārskatā raksta: ”Mūsu interneta laikmetā ļoti maz jaunu cilvēku izvēlas grāmatu. Arī tad, ja tā ir pieejama digitāli. Protams, jaunieši labprāt apmeklē bibliotēku, lai varētu darboties ar datoru. Tā kā bibliotēkā ir pieejams WiFi, tad jaunieši ar saviem telefoniem vienkārši nāk un sērfo internetā. Sākoties pandēmijai, kad pieeja datoriem tika liegta, bet

bibliotēkā tomēr varēja neilgi uzturēties, skolēni, kuriem jāgaida autobuss, iegriezās bibliotēkā. Parasti tie bija pāris puiši. Man patika šī pusstunda, kad varējām mierīgi parunāt. Reizēm uzspēlējām jauniegūto spēli “Pasaki, kas es esmu?”. Nav viegli ieinteresēt un aizraut. Taču kopā darbošanās dod rezultātu”.

No Vecclaicenes bibliotēkas gada pārskata: “Pagastā reāli dzīvojošo bērnu un jauniešu skaits ir mazs. Skolēni lasa skolā ieteikto literatūru, ko paņem skolai tuvākajās bibliotēkās. Interese uz lasīšanu samazinās. Pasākumus šai mērķgrupai ir grūti organizēt dažādu apstākļu dēļ: sev interesējošās nodarbībās viņi iesaistās skolā un lielākā draugu pulkā; ir grūti vienoties par pasākuma laiku; dažāds vecums un intereses; visā valstī mainīgie ierobežojumi neļauj plānot uz priekšu.”

Zeltiņu bibliotēkas vadītāja raksta: “Savu negatīvu pieredzi devis arī Covid-19. Jo ilgāk ierobežojumi bibliotēkas darbā, jo vairāk bērni attālinās no bibliotēkas, atrod citas alternatīvas laika pavadīšanai”.

Sagatavoja Anita Zača, Alūksnes pilsētas bibliotēkas galvenā bibliotekāre

8. Novadpētniecība

• Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

2020.gada novadpētniecības darbs aizritējis Alūksnes pilsētas simtgades zīmē. Ciklā “Alūksnes pilsētai 100” veltītas daudzas norises Alūksnes pilsētas bibliotēkā. Bibliotēkā pieejami daudzi vērtīgi un interesanti materiāli, kuros pieminēta Alūksne – novadpētniecības materiāli, publikācijas preses izdevumos, grāmatas, kuru lappuses veltītas Alūksnei un alūksniešiem. Tāpat, tā bija iespēja radīt arī jaunus novadpētniecības resursus. Pārskata periodā šajā virzienā veiktais:

- Alūksnes pilsētas simtgades zīmē popularizēti bibliotēkā pieejamie novadpētniecības resursi (Literatūras izstāde “*Alūksne 100 grāmatās*”, novadpētniecības izstādes “*Alūksne apaļos skaitļos*”, “*Alūksne vēsturiskajās fotogrāfijās*”);
- turpināts popularizēt novada cilvēkus gan jaunus, gan pieredzes bagātus, kuri kaut ko dara no sirds, kuri ar savu personīgo piemēru un darbiem var mūs iedvesmot (Sarunu cikls “*Savējie iedvesmo*”);
- organizētas novadnieku radošo darbu izstādes ciklā „*Alūksniešu vaļasprieki*”;
- popularizēta pilsētas vēsture (pasākumu cikls “*Alūksnei 100. Cilvēki. Fakti. Notikumi*”, spēle “*Pastaiga ar grāmatu*”);
- radīti jauni novadpētniecības resursi (atmiņu stāstu video kolekcija „*Alūksnieši stāsta*”).

Ieskats interesantākajos 2020.gada novadpētniecības darba virzienos **Alūksnes un Apes novadu bibliotēkās**:

Annas bibliotēkā pārskata gadā pastiprināta uzmanība tika pievērsta gada jubilārēm – novadniecēm literātei Vitai Vīksnai un ilggadējai bibliotēkas vadītājai Ārijai Duncei, apkopoti materiāli, veidotas izstādes. Tika vākta un apkopota informācija un foto par nacionālajiem partizāniem Annas pagastā. Izveidota mape par 1980.-90.to gadu notikumu fotogrāfu Kārli Eglīti.

Apes novada bibliotēkās - Apes, Gaujienas, Trapenes, Virešu- pārskata periodā prioritāte bija sagatavot materiālu izzinošai un izglītojošai grāmatiņai jaunākā skolas vecuma bērniem. Tajā varēs iepazīt un uzzināt Trapenes, Gaujienas, Virešu pagastu vēsturi un Apes pilsētas vēsturi, dažādus objektus, notikumus. Grāmatiņas iznākšana plānota 2021.gada sākumā.

Bejas bibliotēka no 2020.gada ir apvienota ar bijušo Bejas novadpētniecības centru, pārveidojot to kā bibliotēkas struktūrvienību- vēstures krātuve. 2020. gadā galvenā uzmanība pievērsta dokumentu sakārtošanai, krājuma iepazīšanai, jauno pienākumu apgūšanai. Bejā ir plašs novadpētniecības krājums – ir 4 patstāvīgās ekspozīcijas, arī digitālā ekspozīcija, ar ko bija jāiepazīstas un jāapgūst.

Gaujienas bibliotēkā 2020.gadā ir uzsākts apzināt Gaujienas pagasta māju stāstus. Šīs novadpētniecības mērķis ir vākt, apkopot informāciju par gan zudušo, gan esošo māju vēsturi, māju nosaukumu rašanos vēsturi un nosaukumu nozīmi.

Ilzenes bibliotēka pārskata periodā organizēja vairākas aktivitātes, lai popularizētu Ilzenes pagasta kultūrvēsturi („Līvu dienas Ilzenē” – pārgājiens, apzinot vietvārdu izcelsmi izvēlētajā maršrutā, velo pārgājiens ar objektu fotografēšanu).

Jaunlaicenes bibliotēkā – sakarā ar vietējā kokapstrādes uzņēmuma SIA “Ozoli AZ” darbības 30 gadiem, tika apkopoti 37 raksti un iznākums - “grāmata”. Darba gaitā radās ideja apkopot arī cieto iežu pārstrādāšanas uzņēmuma SIA “CEWOOD”, kas darbojas Jaunlaicenē, rakstus no periodikas, kurš darbību uzsāka 2017.gadā. Rezultātā bibliotēkas novadpētniecības krājums papildinājās ar divām jaunām materiālu kolekcijām.

Liepnas bibliotēka atskaites gadā strādāja pie novadpētniecības materiālu – fotogrāfiju publicēšanas un popularizēšanas sociālajā tīklā Facebook.com. Rezultātā bibliotēka ieguvusi jaunu informāciju, fotogrāfijas un atmiņas, jo iedzīvotāji ļoti aktīvi komentēja publicētos materiālus.

Malienas bibliotēkas galvenā uzmanība 2020.gadā vērsta uz piemiņas vietu apsekošanu.

Māriņkalna bibliotēka novadpētniecības krājumu papildināja ar jaunu materiālu kolekciju par nacionālo partizānu grupu „Jumba”. 2020.gada 10. jūlijā šīs grupas piemiņai Ziemera pagasta Sileniekos tika atklāta bunkura piemiņas vieta.

Mārkalnes bibliotēkā galvenā uzmanība 2020.gadā novadpētniecības darbā veltīta materiālu vākšanai par akmeņiem, to uzstādīšanu Mārkalnes pagastā.

Pededzes bibliotēkā jaunajai bibliotēkas vadītājai 2020.gads bija pirmais darba gads bibliotēkā. Tāpēc šis bija laiks, lai iepazītos un apzinātu novadpētniecības krājumu un vajadzības.

Veclaicenes bibliotēka atskaites gadā galvenokārt digitalizēja vecās fotogrāfijas, pierakstīja atmiņu stāstus, veidoja aprakstus un signēja muzeja priekšmetus, jo ar 1.janvāri atbild ne tikai par bibliotēkas darbu, bet arī par vēstures krātuvi, kas kā struktūrvienība tagad pievienota bibliotēkai.

Tāpat arī **Zeltiņu bibliotēkai** ar 2020.gadu jāpārzina darbs arī vēstures krātuvē, kur izveidotas pastāvīgās ekspozīcijas "Ziemeļu zvaigzne" (veltīta Edgaram Liepiņam), "Nesenā pagātne" (Padomju laika sadzīve un raķešu bāze), "Novadnieku istaba", "Mana skola Zeltiņos", fotostāsts "Gadsimtu vējos šūpojoties". Pārskata periodā galvenais bija visu apzināt, sagatavoties un uzņemt ekskursantus, turpināt krājuma priekšmetu uzskaiti, piefiksēt notikumus un sagatavot 2020.gada mapi par pagastu.

• **Novadpētniecības krājums**

Novadpētniecības krājuma veidošanā reģiona bibliotēkas turpina:

- Apzināt ar novadu saistīto informāciju no vietējā laikraksta- “Alūksnes un Malienas Ziņas” un citiem periodiskajiem izdevumiem;
- Veidot kolekciju “Centrālā un citu reģionu prese” par 2020.gadu (Alūksnes pilsētas bibliotēka) – 42 apraksti;
- Vākt un apkopot novadpētniecības materiālus par Alūksnes un Apes novadiem- veidota novadpētniecības datu bāze IS *Alise* (Alūksnes pilsētas bibliotēka) – 764 ieraksti;
- Rekatalogizēt, veikt ierakstus no vietējā laikraksta „Alūksnes un Malienas Ziņas” (Alūksnes pilsētas bibliotēka) - 177 ieraksti;
- Veidot ierakstus *Pašvaldības dokumentu datubāzē* (Alūksnes pilsētas bibliotēka) – 443 ieraksti
- Veidot ierakstus *Novadpētniecības datu bāzē* no monogrāfiskajiem izdevumiem (Alūksnes pilsētas bibliotēka)– 10 apraksti;
- Novadpētniecības krājumu papildināt ar jaunām grāmatām un citiem izdevumiem par Alūksnes un Apes puses cilvēkiem un notikumiem:

Alūksnietes, vēsturnieces Astrīdas Ievednieces grāmata “Laiks pēc kara” . Grāmatiņā skarbi, uz patiesiem notikumiem balstīti atmiņu stāsti par nesalaužamas gribas līdzilvēkiem tepat, līdzās. Pretošanās kustība, nacionālie partizāni, viņu ģimenes un dzīvesstāsti Alūksnes novadā.

Novadnieces Māras Svīres jaunais romāns “Bailes no dziļuma” ir izdevies pārdomu stāsts ir izdevies. Lasītāja acu priekšā ir ne vien brīnumskaistie Daugavas krasti, bet arī divu sarežģītu personību kopdzīve, novada leģendas un spoku stāsti, pikanti sīkumi un neganti asredzīgi vērojumi tepat no ļaužu ikdienas.

Novadniecei Lijai Brīdakai *Vakara romānu* sērijā iznācis jauns romāns “Atbalss bez balss”. Tā autore Lija Brīdaka sava jaunā romāna tapšanu paskaidro: “Šā romāna iecere man veidojās, satraukti vērojot divas svarīgas norises, kas pēdējā laikā raksturīgas mūsu sabiedrībai, - jaunās, modernās tendences mākslā, īpaši tēlotājmākslā, sadursmē ar līdz šim atzīto un pieņemto estētiku, bet otra - pieaugoša nesaprašanās ģimenēs starp vecākiem un bērniem, kas rada daudzas problēmas...”(*Vakara Ziņas*).

Martā iznāca Alūksnes dzejnieces Vēsmas Kokles – Līviņas jaunākā dzejas grāmata „Jūsu izvēlei”. Grāmatas iznākšanai izvēlēts īpašs laiks, kad literāte svinēja savu 89. dzimšanas dienu. To var lasīt kā dzīves stāstu.

Novadniecei Kornēlijai Apškrūmai izdevniecībā "Jumava" 2020.gada augustā tika izdots, nu jau pēdējais, dzejnieces liriskas krājums "Mirkļa pieskāriens". Kornēlijas Apškrūmas dzeja

nenoliedzami ir stabila vērtība, jo atverot kārtējo lirikas krājumu viņa atkal iekaro lasītāju sirdis. Arī šajās lapaspusēs varam atrast dzejas rindas dažādiem dzīves gadījumiem. Virešu novadpētniecības centrā “Mājvieta” maijā atklāta dzejniecei veltīta ekspozīcija par viņas mūža gājumu, izkeltas visas izdotās grāmatas, kas kopskaitā ir vairāk kā 50. Tās tapšanā ir dzejnieces pašas liels ieguldījums.

Alūksnes muzejs, gūstot atbalstu Valsts Kultūrkapitāla fonda 2020. gada Muzeju nozares attīstības programmā, izdevniecībā “Sava grāmata” izdevis grāmatu “Alūksnes ēku stāsti”. Grāmata ir vērtīga un paliekoša dāvana Alūksnes pilsētai simtgadē un pamudinājums alūksniešiem novērtēt mūsu kultūras un vēstures dārgumus.

Patentu valdes grāmata “Ceļš uz izcilību. Latvijas izgudrotāji pasaulē”, kurā apkopoti 25 pasaulē atzinību guvušu Latvijas izcelsmes zinātnieku panākumi. Tā paver plašāku skatu uz Latvijas izgudrotāju izcilo prātu veikumu, iepazīstina ar talantīgiem Latvijā dzimušiem un ārvalstīs strādājošiem zinātniekiem, viņu dzīves gājumu, sasniegumiem, zinātniski pētnieciskā darba rezultātiem un izgudrojumiem, vienuviet apkopojot devumu, kas nesis mūsu valsts vārdu pasaulē. Izgudrotāju saimē atrodams arī mūsu novadnieks ģeodēzists Alvils Buholcs (1880-1972).

Kristinas Sabaļauskaites jaunākais vēsturiskais romāns “Pētera imperatore” - daiļliteratūra par Krievijas pirmās imperatores Katrīnas I dzīvi, sabiedrību, kas balstīts uz autentiskiem attiecīgā laikmeta avotiem, lieliski atklāj mentalitāšu kulturoloģisko vēsturi. Tā kā Marta Skavronska dzīvojusi Alūksnē mācītāja Ernsta Glikas ģimenē, tad vietējai kopienai ir liela interese par šo vēsturisko personu.

Otrs daiļliteratūras darbs, kas saistīts ar Gliku un viņa audžumeitu Martu ir “Livonijas debesis”. Tas ir divu rakstnieku — latvietes Ingas Žoludes un igauņa Tīta Aleksejeva — kopdarbs.

Atskaitei gadā Alūksnes pilsētas bibliotēka, iegūstot papildus finansējumu pašvaldības izsludinātajā projektu konkursā izveidoja atmiņu stāstu video kolekciju “Alūksnieši stāsta” (video stāstu tēmas: Darbs pašvaldībā valsts neatkarības atjaunošanas laikā; Alūksnes Dzimtsarakstu nodaļas darbs; Drošības struktūru darbs Alūksnē; Otrajā pasaules kara laikā piedzīvotais; Žurnālistu darba gaitas, to aizkulisēs).



Izveidoti 5 DVD ar alūksniešu atmiņu stāstiem

Tā kā Covid-19 ierobežojumi liedza tikšanos klātienē, tad sarunu ciklā „Savējie iedvesmo” izveidojām 3 videofilmas (skat. Novadpētniecības darba popularizēšana) par darbīgiem alūksniešiem.

- **novadpētniecības krājuma organizācija un glabāšana**

Alūksnes reģiona bibliotēkās izmaiņas pārskata periodā skārušas tās bibliotēkas, kuru struktūrās ar 01.01.2020. iekļautas vēstures krātuves- Zeltiņu, Bejas un Vecclaicenes bibliotēkas. Līdz ar to-Vecclaicenes bibliotēkas telpu kopplatība ir palielinājusies par 58 m², kuros izvietota novadpētniecības ekspozīcija. Zeltiņu bibliotēkas darbs tagad noris divās ēkās: bibliotēkā, kura atrodas adresē “Tērces”-10, un vēstures krātuvē, kura atrodas adresē “Skola”. Vēstures krātuves kopplatība 151m.

Arī Bejas bibliotēkas saimniecībā klāt nākušas telpas ar vēstures krājuma un eksponātu materiāliem, bez telpām, kas atrodas bibliotēkas ēkā, ir vēl divas klētiņas – jaunā un vecā, kurās izvietotas patstāvīgas novadpētniecības ekspozīcijas.

- **digitalizācija, digitālie resursi un to veidošana**

Alūksnes pilsētas bibliotēkā 2020. gadā novadpētniecības materiālu digitalizācijai vairāk uzmanību esam pievērsuši saistībā ar atmiņu stāstu kolekcijas “Alūksnieši stāsta” veidošanu. Atmiņu sniedzēju stāsti vizualizēti ar fotogrāfijām un dokumentiem, kuri tika iepriekš digitalizēti. Tā esam ieguvuši vairāk par 300 digitalizētus materiālus.

- Veicot analītikas ierakstus no novada laikraksta „Alūksnes un Malienas Ziņas” raksti tiek ieskenēti un pievienoti pilnā tekstā datubāzē. Tekošajā atskaitei gadā pievienoti – 715 pilnteksti;
- Kolekcijā “Centrālā un citu reģionu prese 2020” (CD) –42 apraksti (lokālā anotācija);
- Ieraksti no 2020.gadā izdotajām grāmatām –10 vienības;
- Pašvaldības dokumentu datubāzē + 443 ieraksti;
- Atmiņu stāstu video kolekcija “Alūksnieši stāsta” - (DVD) -5 darbi ar 300 foto u.c.

Arī pagastu bibliotēkas uzsākušas veidot digitālās mapes, kā piemēru var minēt Annas bibliotēku – no jauna digitalizētas 45 fotogrāfijas un 65 teksta lappuses, kuras ievietotas attiecīgajās digitālajās mapēs. Arī Vecclaicenes, Liepnas bibliotēkas veic seno fotogrāfiju digitalizēšanu.

- **krājuma kvalitātes, aktualitātes, attīstības novērtējums**

Krājumu veidojam aktuālu un noderīgu. Alūksnes pilsētas bibliotēkā krājuma apjoms palielinājies - to veicināja sekošana jaunām publikācijām, grāmatām par mūsu novadu. Papildināts materiāls digitālā formātā, veidojot atmiņu stāstu video kolekciju. Radītas jaunas video filmas. Pagastu bibliotēkas papildinājušas novadpētniecības mapes ar jauniem rakstiem. Atsevišķas bibliotēkas pārņēmušas pagastos esošās vēstures istabas un neakreditētos muzejus ar to krājumu, kas arī bija aktuāli šajā atskaitei gadā.

- **Izmantojums**

Alūksnes pilsētas bibliotēkā izmaiņas pārskata periodā nav notikušas.

Atskaitei gadā var minēt Alsviķu bibliotēkas interešu grupu “Par prieku sev un citiem”, kas regulāri izmanto bibliotēkas krājumā esošās videofilmas – vēstures izziņai un zināšanu papildināšanai.

Pagastu bibliotēkās novadpētniecības istabas un centru ekspozīcijas (Bejas, Vecclaicenes, Zeltiņu, Malienas, Mārkalnes) apmeklējuši individuāli un grupu tūristi. Tāpat materiālus izmantoja Alūksnes Tūrisma informācijas centrs veidojot jaunus tūrisma maršrutus. Vēsturiskas ziņas sniegtas sakarā ar citu institūciju projektiem, piemēram, Annas, Bejas un Māriņkalna bibliotēkas, sakarā ar Alūksnes un Apes novada politiski represēto kluba „Sarma” projektu par nacionālajiem partizāniem. Alsviķu bibliotēkas materiālus par Rezakas muižu izmantoja SIA “Arhitekta Šmita darbnīca” darbinieki, kas pēc privāta pasūtījuma veic minētās muižas izpēti un apsekošanu. Liepnas bibliotēka sniegusi ziņas folkloras pētniekam S. Laimem un akmeņu pētniekam I. Loginam. Liepnas pagasta pensionāru kopas vadītāja savai prezentācijai izmantoja Liepnas bibliotēkas savāktās fotogrāfijas un informāciju (teksts, fotogrāfijas, atmiņas) par senajām zaļumballēm, kapelām un muzikantiem. Trāpenes bibliotēka enciklopēdijas “Muižas Latvijā” autoram Vitoldam Mašnovskim sniedza novadpētniecības materiālus par Bormaņu (Trāpenes) muižu, sakarā ar jaunā grāmatas sējuma gatavošanu.

- **Novadpētniecības darba popularizēšana**

Alūksnes un Apes novadu bibliotēkās novadpētniecības darba popularizēšanai notikušas dažādas aktivitātes, interesantākie piemēri:

Alūksnes pilsētas bibliotēka sarunu ciklā „Savējie iedvesmo” turpināja iepazīstināt ar Alūksnes puses cilvēkiem, kuri kaut ko dara aizrautīgi un no sirds, ar saviem pieredzes stāstiem iedvesmojot mūs un mainot domas, attieksmi un dzīvi. Mūsu viesi dalījušies pieredzē un stāstos par savu veikumu, ideju realizāciju un izaicinājumiem, ar kuriem saskārušies, realizējot savus mērķus, tādējādi nododot mums visiem vēstījumu- nekas nav neiespējams, ir jāuzdrīkstas, jādara un viss izdosies! Mūsu sarunas klātienē notika ar SIA Linden šūšanas darbnīcas Alūksnē pārstāvjiem. SIA “Linden” ir īstenojusi projektu “Šūšanas darbnīcas izveide Alūksnē”, kura ietvaros iegādājās darbnīcas aprīkojumu un izveidoja šūšanas darbnīcu Alūksnē. Uzņēmums darbnīcu izveidoja telpās, kuras Alūksnes novada pašvaldība izveidoja ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstu darbības programmas “Izaugsme

un nodarbinātība” ietvaros. Šūšanas darbnīcā izveidotas 30 jaunas darba vietas. Jau tagad vairākiem darbiniekiem šī ir bijusi lieliska iespēja strādāt savā dzimtajā vietā, atbilstoši iegūtai profesijai, kas sākotnēji likās neiespējami. Šobrīd šūšanas darbnīcā tiek šūti sieviešu apģērbi vietējam zīmolam “Branchess”. Alūksnes pilsētas bibliotēka organizēja iedzīvotājiem ražotnes klātienes apmeklējumu, iepazīnāties ar uzņēmuma tālākiem projektiem.



Alūksnes pilsētas bibliotēkas organizētā ekskursija uz SIA “Linden” sarunu ciklā “Savējie iedvesmo”

Covid - 19 izraisītā pandēmija arī mums izmainījusi plānus- tikšanos formātu- no klātienes sarunām un apmeklējumiem pārcēlāmies virtuālajā vidē – ar Alūksnes pilsētas bibliotēkas un EDIC Gulbenē atbalstu, pateicoties Bibliotēkas Draugu klubiņa biedram Vilnim Blūmam, esam izveidojuši 3 videostāstus “Savējie iedvesmo”:

- Video filmiņā iepazīstinājām interesentus ar Alūksnes kinoloģisko biedrību „Remis” un tās vadītāju Agri Nagli. Viņš stāsta par savu sirdslietu - četrkājaino draugu suņu profesionālo apmācību, sacensībām un biedrības realizētajiem projektiem vairāku gadu garumā, ar lepnumu atklājot savu „skolēnu” sasniegumus un viņu saimnieku apņēmību sasniegt labus rezultātus;
- Videoversijā interesentiem piedāvājam iepazīties ar jaunradīto uzņēmumu „Alūksnes alus”. Alūksnieši Pāvels Čornijs un alus brūvētājs Jānis Amantovs iestājas par to, ka arī Alūksnei jābūt savam alum. Ideja savai pilsētai simtgadē dāvēt alu radās pirms vairāk nekā gada. Jaunie uzņēmēji grib iekarot alūksniešu sirdis, vēlāk- alus mīļotājus visā Latvijā.
- Tāpat tapa stāsts par jauno uzņēmēju Inesi Driņinu, kura izveidojusi ķīmiskās tīrīšanas servisu „TīriJums”. Viņa stāsta par sava uzņēmuma izlološanu un sniegtajiem pakalpojumiem. Spānijā pavadītajos 12 gados, Inese sapratusi, ka šis pakalpojums atvieglo cilvēku dzīvi, atļaujot veltīt laiku nozīmīgākām lietām. Atgriezoties Alūksnē, viņa realizē savu ieceri.

Savējos aicinājām piedalīties arī, piedāvājot interesentiem tiešsaistes lekcijas un seminārus: seminārā “LEADER projekti - kopā radīti!” aicinājām iepazīties ar ES finansējuma atbalstu LEADER programmā realizētajiem projektiem Alūksnes un Apes novados, uzzināt par izaicinājumiem projektu realizācijā un nākotnes iespējām! Lektore: Santa Harjo-Ozoliņa, biedrības „Alūksnes lauku partnerība” valdes priekšsēdētāja, LEADER administratīvā vadītāja.

Tiešsaistes sarunā - ideju laboratorijā "Par zaļu zaļāks ir ZeroWaste" ZeroWaste kustības aktīvistes māsas Agate un Sigita Mūrnieces no Zeltiņu pagasta dalījās savā pieredzē un ieteikumos, kā, mainot savus ikdienas ieradumus, mēs būtiski varam samazināt poligonā nonākošo atkritumu kalnus.

MS Teams platformā notika arī trešais izzinošs pasākums- lekcija „Droša pārtika- enerģija dzīvei”. Alūksniete, topošā uztura speciāliste Krista Ezeriņa stāstīja, kas ir droša pārtika, kas regulē

pārtikas drošumu, kas ir veselīgs uzturs, kā ēšanas paradumi ietekmē mūsu veselību, kam jāpievērš uzmanība pārtikas produktu sastāvos, kas ir ģenētiski modificētā pārtika u.c.

2020. gada 2. janvārī tika ieskandināts Alūksnes simtgades gads. Arī Alūksnes pilsētas bibliotēka bija domājusi par savu ieguldījumu Alūksnes vēstures atskatā un popularizēšanā. Piemums, bibliotēkā, popularitāti guvuši stāstu/sarunu pasākumi par dažādām tēmām, kuros labprāt ar stāstiem, atmiņām un pētījumiem dalās mūsu pašu cilvēki- novadpētnieki, vēstures interesenti. Aicinājām visus interesentus apmeklēt **sarunu ciklu „Alūksnei 100. Cilvēki. Fakti. Notikumi”**, kas veltīts Alūksnes cilvēku un notikumu iepazīšanai un izzināšanai. Klātienē tikāties šādos pasākumos:

- *“Daktera Misiņa devums Alūksnei”*. Par tautā mīlēto un atzīto dakteri Aleksandru Misiņu (1889. - 1958.) stāstīja Dr. A. Misiņa Medicīnas vēstures muzeja vadītāja un Bibliotēkas Draugu klubiņa atbalstītāja Ilze Baltā.
- *“Ēka Latgales ielā un tās saimnieki”*. Bibliotēkas Draugu klubiņa atbalstītājs, novadpētnieks Aivars Puzlis iepazīstināja tikšanās dalībniekus ar Alūksnes amatniecības vēsturi un amatnieka Vilciņa dzīves un darba gaitām 20.gs. 20.-40.gados.



Apmeklētāji ar interesi klausījās stāstījumu par tautā mīlēto dakteri Aleksandru Misiņu



Aivars Puzlis stāsta par amatniecības vēsturi Alūksnē

Videofilmas “Smeldzīgais stāsts” demonstrēšana, saruna un tikšanās ar videostāsta veidotājiem - Bibliotēkas Draugu klubiņa radošo grupu - vēsturnieci Astrīdu Ievednieci un videooperatoru Vilni Blūmu, filmas varoņa radiniekiem. Filmas tapšanā piedalījās arī bibliotēkas darbinieki. Stāsts ir par notikumiem Alūksnē 1946.-1948. gadā. 1946.gada naktī uz 18.novembri trīs draugi Ojārs Svārte, Alberts Zvirbulis un Paulis Jefimovs uzvilka bērzā Latvijas sarkanbaltsarkano karogu. Filma veltīta to dienu dramatiskajiem notikumiem Alūksnes novadā un varoņu likteņiem. Sižets veidots pēc arhīvu dokumentiem un to dienu notikumu aculiecinieku stāstiem.

Novadnieku **radošo darbu izstādēs** “Alūksniešu vaļasprieki” iepazīstinājām ar jau zināmiem un arī ar jauniem talantīgiem cilvēkiem:

- Viļņa Blūma fotogrāfiju izstāde ar Alūksnes dabas skatiem un alūksnietes Vizmas Supes sakrātajiem mūspuses izteicieniem. Vizma par savu vaļasprieku saka: “Pirms trīs gadiem pierakstīju pirmo izteicienu - vārdu savienojumu, kurā īsi izteikta doma. Un tā tas aizgāja. Nu jau pierakstīti ap 400 mūsu puses kodolīgie domugraudi- izteicieni, kas ir ikvienai dzīves situācijai. Tagad tā jau ir kļuvusi par manu aizraušanos.”



- Radošo fotogrāfu (A.Grīvnieka, M.Fausta, J.Podnieka, V.Blūma u.c.) fotodarbu kopizstāde;
- Atklājot Ernsta Glikas Alūksnes Valsts ģimnāzijas 9.klašu skolēnu ziedu gleznojumu izstādi, Alūksnes bibliotēkas bērnu nodaļa apmeklētājus ieveda pavasarī. Katram ziedam piemīt savs raksturs, savdabīgums un skaistums, kas sniedz mums pozitīvas emocijas un dvēselisku baudu;
- Ernsta Glikas ģimnāzijas 9. klašu skolēnu grafikas darbu izstāde;
- Ernsta Glikas Alūksnes valsts ģimnāzijas audzēkņu darbu izstāde "Latvju rakstu zīmes" papildināja valsts svētku noskaņu;
- Gada nogalē iepazīnāties ar novadnieci Jolantu Kļavu un priecājamies par viņas gleznām izstādē „Būt sev”. Darbu autore par sevi saka: "Gleznošana ir mana meditācija, mirklis sev. Radītprieks. Process, kur pazūd laiks, bet klātesošas ir domas, sajūtas, emocijas. Maģija. Katrai gleznai atbilst kāds mans mazais pārmaiņu brīdis, bet tas tieši kāds lai paliek noslēpums un raisa Tavu iztēli vērojot tās."



- Izstādē "Mājas gariņš-draugs vai palīgs?!" gan mazos, gan lielos apmeklētājus priecēja Mālpupes pagasta rokdarbnieces Elitas Agitas Janikas darinātie mājas gariņi, rotu lādītes un glezniņas. No brīvā laika nodarbes bērībā, pašlaik tie pārvērtušies par zinātnisku eksperimentu lauku, kurā tiek nemītīgi apgūtas jaunas tehnikas un tiek veidoti savi oriģināldarbi.

Novadpētniecības izstādes

- Katrs Alūksnes fotogrāfs nenojaušot dokumentēja savu pilsētu, vidi, kurā viņš mita pats. Tā šodien ir kļuvusi par daļu no vēstures. Mums, kas pēta aizgājušo laiku, Zariņa, Zālīša, Lapiņa, Andersona un citu viņu laikabiedru atstātais fotogrāfiskais mantojums Alūksnē ir zelta vērts. Šo autoru seno fotogrāfiju kopijas izlikām izstādē;
- Zinību dienā alūksnieši varēja kavēties skolas laiku atmiņās. Skolēniem tā bija izzinoša stunda. Izstādē "Skan skolas zvans no pagātnes..." varēja aplūkot skolas laiku atstātās grāmatas, liecības un dažādus piederumus. Izstādes tapšanā piedalījās arī Annas bibliotēka un mūsu bibliotēkas grāmatu lasītāji, draugu klubina atbalstītāji ar savām kolekcijām.



- Literatūras izstāde “Alūksne 100 grāmatās” veltīta Alūksnes simtgadei. Tajā apkopotas grāmatas, kurās ir pieminēta mūsu pilsēta (gan daiļliteratūra, gan nozaru lit.). Izstāde papildināta ar padomju laika nozīmītēm, aploksnēm, vimpeliem, kur izskan Alūksnes vārds;
 - Izstāde lasītavā “Alūksne apaļos skaitļos”, notikumi, kam šogad aprit apaļa vai pusapaļa gadskārta – kolāža ar fragmentiem no preses, grāmatām, interneta resursiem;
 - Izstāde lasītavā “Dižkoki Alūksnē”. Izstāde tapa kā atbilde Alūksnes pirmsskolas izglītības iestādes “Sprīdītis” izaicinājumam mūsu iestādei atrast dižkokus Alūksnē.
- Bibliotēkārās stunda “Alūksne agrāk un tagad” īpaši veltīta Alūksnes kā pilsētas simtgadei



Bibliotēkārās stunda “Alūksne agrāk un tagad” - skolēni aktīvi iesaistās, atbildot uz jautājumiem par Alūksni

Turpinājām **talkošanas** tradīciju - apkopām kultūras darbinieku atdusas vietas Alūksnes Lielajos kapos. Bija plānots pasākumā iesaistīt arī mūsu lasītājus, bet situācija valstī to liedza.



Par tradīciju jau kļuvusi Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbinieku došanās uz Alūksnes Lielajiem kapiem, lai apkoptu kultūras darbinieku atdusas vietas

„Pastaiga ar grāmatu” notika Bibliotēku nedēļas ietvaros. Tā citus gadus saistās ar aktivitātēm un pulcēšanos bibliotēkā, bet atskaites gadā uz bibliotēku aicināt nevarējām, tāpēc rosinājām piedalīties spēlē „Pastaiga ar grāmatu”, kas piedāvāja gan nelielu informācijas meklēšanas treniņu pie datora, gan izkustēšanos svaigā gaisā, gan kādas sev īpašas grāmatas popularizēšanu. Sastādītie

uzdevumi bija saistīti ar Alūksnes vēsturi, objektiem un notikumiem, tāpēc tā bija arī novadpētniecības darba un materiālu popularizēšana.

Fotoakcija „Iemūžināsim dienu pēc 100 gadiem!” Tas bija 2.janvāris, kad Alūksnei piešķirtas pilsētas tiesības. Aplūkojot senās fotogrāfijas, varam ieraudzīt ne tikai kādreiz dzīvojošos cilvēkus, bet arī novērtēt tā laika aktuālos notikumus, modi, izklaides un paradumus, nojaust, kas toreiz bijis nozīmīgs. Aicinājam iedzīvotājus atstāt šo dienu nākamajai simtgadei, veidojot kopīgu fotostāstu, iesūtot fotogrāfijas no alūksniešu 2020.gada 2.janvāra dzīves skatiem.

Sarunu cikla “Savējie iedvesmo” ietvaros veidotie video stāsti pieejami bibliotēkas tīmekļa vietnē un sociālajos tīklos virtuālajā vidē.

Bibliotēkas Draugu klubiņa aktīviste Astrīda Ievedniece uzsāka popularizēt Alūksnes novadniekus literātus – vietējā laikraksta portālā aluksniesiem.lv ieliekot savu fotografētu attēlu, kuram piemeklē kāda novadnieka grāmatas citātu. Bibliotēkas darbinieki palīdz izmantot bibliotēkas krājumu.

Novadpētniecības darba popularizēšanas pasākumi noritēja arī pagastu bibliotēkās. Tās bija izstādes vietējiem pagastu cilvēkiem, viņu nodarbēm un notikumiem, pārgājieni u.c. aktivitātes. Interesantākie pasākumi atskaites gadā:

Alsviķu bibliotēka telpās pārskata periodā sagatavotas un izvietotas izstādes soļotājam Ādolfam Liepaskalnam, mākslas zinātniecei Skaidrītei Cielavai.

Liepnas bibliotēka – senāko fotogrāfiju par Liepnas pagasta dzīvi, cilvēkiem un notikumiem popularizēšana sociālajos tīklos.

Pededzes bibliotēka papildināja ar informāciju Alūksnes dr. A.Misiņa medicīnas vēstures muzeja veidoto izstādi par Dr. D. Pakalnu.

Veclaicenes bibliotēkā novadpētniecības darbs tika popularizēts izstādēs “Prieks būt blakus, Igaunija!” un “Veclaiceniešis- stiprs savā vietā”.

Annas bibliotēka - Velo-foto orientēšanās spēle (skat. Jaunumi novadpētniecības darbā).



Piedalies velo-foto orientēšanās spēlē "IESĀC VASARU AKTĪVI"!

- No **1.-30.jūnijam** apceļo Annas un Jaunannas pagastus;
- Komandu veido **2-4 cilvēki**;
- Tev nepieciešams- telefons ar interneta pieslēgumu un foto kamera vai telefona kamera

Lai pieteiktos, aizpildi anketu!

Pēc anketas aizpildīšanas saņemsi spēles Nolikumu un uzdevumus.

Bejas bibliotēka atzīmēja novadnieka, ģeodēzijas un fotogrammetrijas profesora Alvila Buholca 140 jubileju, noorganizēja talku viņa piemiņas vietā.



Talka profesora Alvila Buholca mājvietā „Asteri”

Mārkalnes bibliotēka popularizēja savus uzņēmējus, noorganizējot ekskursiju kopā ar pagasta interesentiem – sarunu cikls „Mārkalnieši iedvesmo”.



Mārkalnieši iepazīst uzņēmēja Arvja Līča bruģa ražotni

Zeltiņu bibliotēkas vadītāja piedāvājusi gida pakalpojumus vēstures krātuvē, kas tagad ir iekļauta bibliotēkas struktūrā, sezonas laikā 282 apmeklētāji.



Pastāvīgā ekspozīcija "Ziemeļu zvaigzne" Zeltiņu bibliotēkas vēstures krātuvē - veltīta Edgaram Liepiņam

Ilzenes bibliotēkas un pagasta sporta darba organizatora organizēts veselīgs brīvā laika pavadīšanas veids pārgājiens- velobrauciens "Izzini Ilzeni", informācija, foto par apskatāmajiem objektiem tika izmantota no novadpētniecības materiāliem. Kā arī „Līvu dienas Ilzenē” ietvaros, organizēts pārgājiens uz piemiņas vietu Ilzenē dzīvojušajiem līviem, apzinot vietvārdu izcelsmi izvēlētajā maršrutā.



Rudens pārgājiens Ilzenē "Līvu dienas noskaņas"

• **Sadarbība novadpētniecības jomā**

Alūksnes pilsētas bibliotēkai atskaites gadā īpaša sadarbība notika ar vēstures interesentiem, entuziastiem, kuri iesaistījušies neformālajā Bibliotēkas Draugu klubā:

Vilnis Blūms - filmēšana un video veidošana;

Astrīda Ievedniece – savu novadpētniecības darbu prezentēšana bibliotēkā, bibliotēkas novadpētniecības materiālu izmantošana pētnieciskajam darbam, tapusi filma "Smeldzīgais stāsts";

Aivars Puzulis, Ilze Baltā – pētījumu prezentācijas, dalība bibliotēkas veidotajās izstādēs ar saviem materiāliem;

Alūksnes pilsētas sākumskola, Alūksnes novada vidusskola, Ernsta Glikā Alūksnes Valsts ģimnāzija – pasākumu organizēšana, izstāžu veidošana (skolotājs A.Jauniņš u.c.);

Radoša sadarbība izveidojās ar stāstniekiem projektā „Alūksnieši stāsta”. Atmiņu stāsti, vēstures liecības sniedza 30 alūksnieši.

Laikraksts „Alūksnes un Malienas Ziņas” arī atskaites gadā informēja sabiedrību par novadpētniecības darba norisēm.

Apzinot uzņēmuma „Alūksnes Putnu ferma” vēsturi, atbalstu sniedza LNA Alūksnes zonālais valsts arhīvs, iegūtas jaunas ziņas par uzņēmuma darbību.

Pagastu bibliotēkās:

Veclaicenes bibliotēkai laba sadarbība izveidojusies un turpinās ar pierobežā dzīvojošo igauņu novadpētnieku Valduru Tanilsoo, kurš, apmeklējot Igaunijas valsts arhīvus, iegūst informāciju arī par Veclaiceni, kas kādreiz teritoriāli piederējusi gan Latvijai, gan Igaunijai.

Alsviķu bibliotēkai atskaites gadā sadarbība SIA “Arhitekta Šmita darbnīca”, daloties ar materiāliem par Rēzakas muižu.

Bibliotēkām, kuras pārņēma vēstures istabas un neakreditētos muzejus, veidojās sadarbība ar Alūksnes muzeju.

Sīkāk skat. nod. Krājuma izmantojums.

• **Jauninājumi novadpētniecības darbā**

Alūksnes novada pašvaldības kultūras un kultūrizglītības iestāžu projektu konkursā atbalstu un finansējumu ieguva Alūksnes pilsētas bibliotēkas **projekts „Alūksnieši stāsta”**, kura realizācijas gaitā bibliotēkas darbinieki iesaistījās mutvārdu vēstures liecību vākšanā, veidojot alūksniešu stāstu video kolekciju.

Atmiņu stāstu kolekciju uzsākām veidot par tēmām, kuru izvēlē tika ņemts vērā, ka 2020. vai 2021.gadā minētajam notikumam ir atzīmējama/ pieminama apaļa vai pusapaļa jubileja/piemiņas datums:

- Darbs pašvaldībā valsts neatkarības atjaunošanas laikā, (100 gadi kopš Alūksnei piešķirtas pilsētas tiesības);
- Alūksnes Dzimtsarakstu nodaļas darbs, (2021.gadā- 100 gadi kopš dzimtsarakstu nodaļu dibināšanas Latvijā);
- Drošības struktūru darbs Alūksnē, (105 gadi kopš sāka veidot Tautas policiju Latvijas teritorijā);
- Otrajā pasaules kara laikā piedzīvotais, (75 gadi kopš kara beigām);
- Žurnālistu darba gaitas, to aizkulises, (95 gadi kopš iznāk “Malienas Ziņas”).

Alūksnes pilsētas darbinieki ar masu mēdiju starpniecību un individuālās sarunās aicināja ikvienu- bijušo vai esošo alūksnieti- dalīties atmiņās, izstāstīt savu vai sava ģimenes locekļa stāstu, kas saistīts ar iepriekš minētajām tēmām.

Rezultātā tapa videostāstu kolekcija, kurā atmiņās dalās vairāk kā 30 alūksnieši



Entuziasts Vilnis Blūms video filmēšanā



Atmiņās dalās dzimtsarakstu nodaļas darbinieces

Alūksnes pilsētas bibliotēka iesaistījās Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektā, kura gaitā tiek veidota jauna digitāla kolekcija „**Industriālais mantojums**”. Tajā tiek apzināti nozīmīgākie rūpniecības uzņēmumi visā Latvijas teritorijā. Projektā tiek iekļauti uzņēmumi, kuru produkcija bija zināma Latvijā, Padomju Savienībā vai visā pasaulē, uzņēmumu vēsturiskais aptvērums ir no 19.gadsimta sākuma līdz 1991.gadam. Apzinājām uzņēmumu „Alūksnes Putnu ferma” - izveidojām aprakstu, papildinājām to ar digitalizētiem objektiem no bibliotēkas un Alūksnes zonālā valsts arhīva krājuma.

Pagastu bibliotēkās:

Annas bibliotēkā - Velo – foto orientēšanās spēle “Iesāc vasaru aktīvi!”, kuras laikā iedzīvotāji iepazīst pagasta vēsturiskās vietas dabā, kā arī uzzin informāciju par objektiem un personībām.

Bejas bibliotēkā izstrādāts pārgājiena maršruts pa Jaunalūksnes pagasta dabas un vēstures objektiem.

Mārkalnes bibliotēkā uzsākts sarunu cikls „Mārkalnieši iedvesmo”.

Virešu bibliotēka min, ka pieslēgts Lursoft laikrakstu bibliotēkas pakalpojums „Laikrakstu aģents”, pateicoties kuram, bibliotēka e-pastā saņem informāciju par publikācijām citu Latvijas novadu laikrakstos par Virešu pagastu un Vidagu. Tas dos iespēju papildināt krājuma mapes ar materiāliem.

- **Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi**

Pēc funkciju audita, kas Alūksnes novada pašvaldībā notika 2019.gadā, pašvaldība veica iestāžu un amatu reorganizāciju- ar 2020.gada janvāri notika būtiskas izmaiņas darbinieku amata vietās: Annas, Ilzenes, Malienas, Mārkalnes pagastos bibliotēkās ir arī kultūras pasākumu organizators, Jaunannas bibliotēkas vadītāja tagad ir vadītāja arī Kalncempju bibliotēkai, Alsviķu bibliotēkas vadītāja apkalpo arī Strautiņu bibliotēkas lasītājus, jo tā pārveidota par Alsviķu bibliotēkas nodaļu. Savukārt- Vecclaicenes, Zeltiņu un Bejas bibliotēku struktūrā iekļautas pagasta vēstures krātuves. Ir bibliotēkas, kuru vadītājiem nav pilna darba slodze (0,8). Šādā situācijā bibliotekāriem jāapgūst jaunas zināšanas un pieredze, citiem pie nepilnas darba slodzes grūti saplānot laiku novadpētniecības darbam. Daudzi bibliotekāri uzsvēruši, ka viņu darbs ir kā „saraustīs”, nav iespējams pilnvērtīgi to veikt. Par to liecina arī tekošā gada atskaite.

Virešu bibliotekāre uzsver, ka pagasta teritorijā atrodas novadpētniecības centrs, kurā ir darbinieks uz pilnu slodzi, kuram tiešie darba pienākumi ir novadpētniecības materiālu vākšana, apkopošana un popularizēšana, tad bibliotēka var darboties tikai kā sadarbības partneris, sniegt atbalstu.

Bibliotekāri kā problēmas min arī to, ka trūkst zināšanu, kā inovatīvi un interesanti popularizēt novadpētniecības resursus, it īpaši bērniem un jauniešiem, kā labāk veikt digitalizācijas procesu. Lielākā daļa bibliotekāru savos amatos ir jau daudzus gadus, bet šobrīd uzsver, ka nav pietiekamu zināšanu novadpētniecības darbā, digitalizācijā. Uzskatu, ka daudzas lietas var apgūt tad, ja ir tikai vēlme to darīt. Bieži tās ir tikai atrunas.

- **Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības**

Neskatoties uz pandēmijas ierobežojumiem, bibliotēku darbs aizvadītajā gadā bija jaunām iespējām un aktivitātēm bagāts tajās bibliotēkās, kur veidojās sadarbība pagasta ietvaros, kur arī paši bibliotekāri izrādīja savu iniciatīvu. Covid-19 laiks parādīja arī, vai spējam pārkārtoties, kādas ir mūsu digitālās prasmes, cik gribam domāt radoši.

Sagatavoja Maija Semjonova, Alūksnes pilsētas bibliotēkas bibliogrāfe

9. Projekti

Tabula "Alūksnes un Apes novadu bibliotēkās izstrādātie/ realizētie projekti"

Projekta nosaukums/ bibliotēka	Finansētājs	Finansējuma apjoms (EUR)	Projekta apraksts (laika periods, rezultāti)	Atbalstīts/ neatbalstīts
"Mirkļis kopā ar autoru" Jaunalūksnes bibliotēka	VKKF Alūksnes novada pašvaldība	360,00	Lai popularizēt latviešu oriģinālliteratūru, uzturētu un radītu interesi par grāmatu lasīšanu dažādām paaudzēm, projekta realizācijas gaitā iedzīvotājiem tiek dota iespēja klātienē tikties ar bibliotēkā iecienītu grāmatu autoriem- Andru Manfredi, Zani Nuts (Riekstiņu) un Loti Vilmu Vītiņu. Īstenošanas periods 24.09.2020.-31.01.2021., šobrīd noslēgta vienošanās par īstenošanas beigu termiņa pagarināšanu līdz 30.09.2021.	Atbalstīts / notiek realizācija
"Galvenajā lomā- rakstnieks-5" Alūksnes pilsētas bibliotēka	VKKF Alūksnes novada pašvaldība	600,00	Lai radītu un uzturētu interesi par grāmatu lasīšanu un uzlabotu lasīšanas kvalitāti, veicinātu jaunu un esošo lasītāju izglītošanu un sekmētu bibliotēkas darbības attīstību, projekta rezultātā tika noorganizētas tikšanās ar 5 grāmatu autoriem- Armandu Puči, Daigu Mazvērsīti, Janīnu Kursīti-Pakuli, Ingunu Baueri un Pēteri Strubergu. Īstenošanas periods 25.10.2019.-30.10.2020. (īstenošanas laiks tika pagarināts, jo tikšanās vēlējāmies organizēt klātienē)	Atbalstīts 2019.gadā / realizēts 2020.gadā
"Rakstnieks + grāmata + lasītājs = lasītprieks!" Alūksnes pilsētas bibliotēka	VKKF Alūksnes novada pašvaldība	480,00	Lai veicinātu bērnu un pusaudžu interesi par grāmatu lasīšanu un vairotu viņos lasītprieku, popularizētu latviešu oriģinālliteratūru, projekta realizācijas rezultātā noorganizētas klātienē tikšanās-sarunas/darbnīcas ar 4 grāmatu autoriem- Agnesi Vanagu, Mārtiņu Zuti, Agnesi Aizpurieti, Aneti Felkeri Īstenošanas periods 01.03.2020.-19.10.2020.	Atbalstīts / realizēts
"Alūksnieši stāsta..." Alūksnes pilsētas bibliotēka	Alūksnes novada pašvaldība Kultūras un kultūrizglītības iestāžu projektu konkurss	895,00	Lai saglabātu iedzīvotāju stāstus kā nozīmīgas liecības un izzīņas avotus par vietējās kopienas dzīvi, darbu, vidi nākamajām paaudzēm, realizējot projektu tika izveidoti 5 video stāsti, kuros fiksētas iedzīvotāju atmiņas (bijušo pašvaldības darbinieku, laikraksta žurnālistu, policijas/milicijas, dzimtsarakstu nodaļas darbinieku atmiņu stāsti, alūksniešu stāsti par Otrajā pasaules kara laikā piedzīvoto. Skat. vairāk sadaļā <i>Novadpētniecība</i> .	Atbalstīts / realizēts

“Ilzenes līvu apmetņu vietas labiekārtošana” Ilzenes bibliotēka	Alūksnes novada pašvaldība Kultūras un kultūrizglītības iestāžu projektu konkurss	724,00	Projekta realizācijas rezultātā bija iecerēts atjaunot koka piemiņas zīmi, soliņu, labiekārtot piemiņas vietu Ilzenē dzīvojušajiem līviem, kur rudenī tiek organizēta Līvu dienas aktivitāte.	neatbalstīts
Dalība citu institūciju projektos				
Dalība lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu/jauniešu/vecāku žūrija”, 15 publiskās un 6 skolu bibliotēkas, 4 atbalsta bibliotēkas	LNB VKKF pašvaldības	168 eks. grāmatu par 1341,10 eiro, prezentācijās materiāli, balvas	Lai aktīvāk iesaistītos lasīšanas veicināšanā un popularizētu grāmatu lasīšanu, bibliotēkas piedalās “Bērnu, jauniešu, vecāku žūrijā”. Projekta ietvaros tiek organizēti dažādi lasīšanu popularizējoši pasākumi, lasīšanas stundas, grāmatu apskati, tikšanās u.c	atbalstīts
Dalība sociālā projekta "Bibliotēka" konkursā "Mana bibliotēka!" Jaunalūksnes bibliotēka, Mārkalnes bibliotēkas	“Baltic International Bank”	Dāvanu karte 100 eiro vērtībā grāmatu iegādei	Konkursa uzdevums bija filmēt video, parādot savu bibliotēku un ieteikt grāmatas dažādām paaudzēm. Konkursā tika iesūtīti 29 bibliotēku video no visas Latvijas un Alūksnes novada Jaunalūksnes bibliotēka bija 3 labāko bibliotēku sarakstā, kuru video žūrijas komisija atzina par veiksmīgākajiem. Izveidotie video par bibliotēku pieejami sociālajos tīklos un kalpo bibliotēku publicitātei.	atbalstīts
Dalība projektā „Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”	Kultūras ministrija, LNB	882 eks. grāmatu par 8087,32 eiro	Lai sniegtu atbalstu krīzes skartajai grāmatniecības nozarei un papildinātu Latvijas publisko bibliotēku krājumus ar augstvērtīgiem pēdējo gadu izdevumiem, pateicoties KM finansējumam LNB realizē vērienīgu projektu, kura rezultātā grāmatas nokļūst ikvienā publiskajā bibliotēkā.	
Dalība projektā „Europe Direct informācijas centrs Gulbenē” Vadošais partneris- Gulbenes novada bibliotēka. Sadarbības partneri: Alūksnes pilsētas bibliotēka,	Eiropas Komisija	Finansējums Gulbenes novada bibliotēkas budžetā. ~ 1500 eiro Alūksnes bibliotēkai (finansējums lektoriem, aktivitāšu organizēšanai, publicitātes materiāliem u.c.)	Projekta rezultātā Alūksnes pilsētas bibliotēkā Alūksnē darbojas Europe Direct informācijas centra Gulbenē informācijas punkts, kas sniedz iedzīvotājiem informāciju ar ES saistītos jautājumos, organizē izglītojošas aktivitātes dažādām mērķauditorijām, piemēram, ciklā “Savējie iedvesmo” iedzīvotājus iepazīstinām ar veiksmīgiem uzņēmējiem un radošiem, aktīviem alūksniešiem- noorganizēta ekskursija uz šūšanas uzņēmumu SIA “Linden”, uzņemti 3 video- par uzņēmumiem "Alūksnes alus" un "TīriJums", kinoloģisko biedrību "Remis", bērniem noorganizēta nodarbība par vidi un	atbalstīts

Madonas novada bibliotēka			mūsu atbildību tās saudzēšanā, iesaistījāties Eiropas dienas aktivitātes, akcijā „Darīt digitāli - Tavs jaunais dzīvesveids!”, kā arī video stāsta "Es stāstu Eiropu" tapšanā, noorganizētas izglītojoša tiešsaistes lekcijas "Droša pārtika - enerģija dzīvei" un "Par zaļu zaļāks ir Zero Waste", kā arī vebinārs “LEADER projekti - kopā radīti!” u.c. Realizācijas laiks 01.01.-31.12.2020.	
“Lāčplēša kara ordeņa kavalieru Otto un Paula Palmu atdusas vietas sakārtošana” Pededzes bibliotēka, biedrība “Pededzes nākotne”, iedzīvotāji	Alūksnes un Apes novada fonda projekts “Līderība rosīgām kopienām”	79 eiro Pededzes pagasta pārvalde	Lāčplēša kara ordeņa kavalieru Otto un Paula Palmu atdusas vietas labiekārtošana Pededzes pagasta “Akmeņdruvās”- piemiņas vietā ierakta ietvju apmales, uzbērtas smilts, notīrīts pieminēklis, atjaunoti uzraksti kapu plāksnēm. 01.08.2020.-26.10.2020.	atbalstīts
“Radoša darbnīca Ilzenes pagasta iedzīvotājiem” Ilzenes bibliotēka	Alūksnes un Apes novada fonda projekts “Līderība rosīgām kopienām”	41 eiro	Radoša darbnīca Ilzenes pagasta iedzīvotājiem “Ļaujies ideju lidojumam!” 27. augustā Ilzenes bibliotēkā.	atbalstīts

Pededzes bibliotēkas vadītāja Mirdza Korne, darba stāžs bibliotēkā 1 gads: “Darbs ar projektiem ir liels izaicinājums. Jābūt gan grāmatvedim, gan sagādniekam, gan organizatoram. Kad atbalsts saņemts un sasniegts rezultāts, rodas gandarījums. Šāda kopā darīšana, paveicot sabiedrībai nozīmīgus darbus, satuvina, dod gandarījumu, apziņu, ka esi bijis noderīgs, tā nav mērāma naudas izteiksmē, tā vienkārši ir.”

Secinājumi:

- Aktivitāte projektu rakstīšanā neliela, aktīvākām jābūt pagastu bibliotēkām- ja ne rakstot pašām, tad- iesaistoties sadarbības projektos, ko realizē citas vietējās kopienas institūcijas;
- dalību starptautiskos projektos ierobežo bibliotēku speciālistu nepietiekamās svešvalodu zināšanas;
- bibliotēku darbinieki iesaistās un piedalās sabiedrisko organizāciju projektu izstrādē un realizācijā, kas nav tieši saistīti ar bibliotēku darbu, bet ir nozīmīgi vietējai kopienai (vides, piemiņas vietu sakopšana u.c.);
- VKKF atbalstītie projekti ir labs atbalsts bibliotēku aktivitāšu dažādošanai.

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore

10. Publicitāte

- **Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem**

Veidi, kā bibliotēkas cenšas informēt iedzīvotājus par saviem pakalpojumiem, būtiski nav mainījušies- publikācijas un informācija laikrakstos, interneta vietnēs, saistošu publicitātes materiālu sagatavošana, pasākumu organizēšana un dalība citu iestāžu organizāciju pasākumos, kā arī sadarbība un dalība neformālos pasākumos, sarunās un citās aktivitātēs.

Pārskata periodā, protams, liela nozīme bija efektīvai attālinātajai saziņai. Tā, piemēram, Jaunannas bibliotēkas vadītāja sekmīgi izmantojusi pagasta aktīvāko iedzīvotāju un iestāžu kopīgi izveidoto WhatsApp grupu, ar kuras starpniecību nodevusi ziņas arī par aktivitātēm un jaunumiem bibliotēkā.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā ir īpaši izveidotas apmeklētāju grupas pēc interesēm, kuras ar SMS starpniecību informējam par bibliotēkā gaidāmajām aktivitātēm un jaunumiem, tiek izmantotas arī e-pastu kopas. Un tas nekas, ja uzrunātais cilvēks uz aicinājumu neatsaucas, viņš vienalga, izlasot ziņu, ir informēts par bibliotēkas aktivitātēm!

Vasaras sākumā Jaunalūksnes un Mārkalnes bibliotēkas pieņēma izaicinājumu piedalīties sociālā projekta "Bibliotēka" konkursā "Mana bibliotēka!" Konkursa uzdevums bija filmēt video, parādot savu bibliotēku un ieteikt grāmatas dažādām paaudzēm. Konkursā pieteicās un iesūtīja video 29 bibliotēkas no visas Latvijas un Jaunalūksnes bibliotēka bija 3 labāko bibliotēku vidū, kuru video žūrijas komisija atzina par veiksmīgākajiem. Video redzams [Facebook](#) Jaunalūksnes bibliotēkas lapā.

Jāpiekrīt Annas bibliotēkas vadītāja: "Bibliotēkas attīstībai klienti ir pats svarīgākais. Ja apmeklētājs aiziet no bibliotēkas apmierināts par saņemto pakalpojumu vai pasākuma norisi, viņš ir vislabākā reklāma bibliotēkai". Ļoti svarīga katrā bibliotēkā ir apkalpošanas kultūra, sniegto pakalpojuma kvalitāte, prasme uzklaut, palīdzēt, ieteikt atbilstošāko grāmatu – tie ir rādītāji, pēc kuriem visbiežāk tiek vērtēts bibliotēkas darbs! It īpaši laukos, bet ne tikai- ir ļoti svarīgi uzrunāt savus iedzīvotājus personīgi un likt justies viņam īpašam!

- **Bibliotēkas informācijas tīmekļi**

Alūksnes pilsētas bibliotēkas interneta vietnes apmeklējums 2020.gadā- 27255, tas samazinājies par 5%. Tiek strādāts pie jaunas interneta vietnes, to plānots atvērt 2021.gada 1.pusē. Bērnu literatūras nodaļas bloga apmeklējums- 890. Jāpiebilst, ka, nedaudz samazinoties bibliotēkas interneta vietnes apmeklējumam, pieaug sociālo tīklu popularitāte, jo ar to palīdzību ātrāk tiek nodota informācija, pozitīvi, ka ir iespēja ērti rakstīt komentārus, kas svarīgi, lai nodrošinātu ātrāku informācijas un viedokļu apmaiņu.

Informācija par Alūksnes novada bibliotēkām atrodama Alūksnes novada pašvaldības interneta vietnē www.aluksne.lv (sadaļa Kultūra un sports- bibliotēkas)- par katru novada bibliotēku atrodama kontaktinformācija (vadītāja vārds, uzvārds, bibliotēkas tālrunis, e-pasts, adrese). Apmeklējums pārskata periodā- 685. Pašvaldības mājas lapā tiek publicēta arī aktuālā informācija par kādu norisi bibliotēkā, katru mēnesi tur pieejams arī iestāžu, t.sk. arī bibliotēku, pasākumu plāns.

Informācija par Apes novada bibliotēkām atrodama Apes novada pašvaldības interneta vietnē www.apesnovads.lv (sadaļa Kultūra- bibliotēkas)- par katru novada bibliotēku atrodama kontaktinformācija (vadītāja vārds, uzvārds, bibliotēkas tālrunis, e-pasts, adrese), bibliotēkas darba laiks, īsa vēsture un piedāvātie pakalpojumi. Bibliotēku informācija tiek ievietota Apes kultūras un tūrisma informācijas centra Facebook profilā.

Sociālajā tīklā Facebook savas lapas ir Alūksnes pilsētas bibliotēkai, Jaunalūksnes bibliotēkai un Bejas bibliotēkai, kura to izveidojusi 2020.gadā. Bejas bibliotēkas vadītāja: "Bibliotēkas Facebook kontā tiek likta bibliotēkas aktuālā informācija par pasākumiem, jaunajām grāmatām, informatīvi ziņojumi, dažādi digitāli piedāvājumi un iespējas, ko darīt šajā pandēmijas aizliegumu laikā, ieteiktas saistošas lapas un noderīga informācija no citiem avotiem. Lapā tiek ievietoti dažādu norišu, jauno grāmatu, dabas un vēstures objektu, pasākumu foto. Tiek publicēta jaunākā informācija par situāciju valstī, kas attiecas uz bibliotēku pieejamību vai slēgšanu, lai apmeklētāji būtu informēti, kādus pakalpojumus uz doto brīdi viņi var izmantot."

Jaunannas un Zeltiņu bibliotēkas izmanto kopējos pagasta Facebook profilus, bet vairāki bibliotēku darbinieki informāciju par bibliotēkas aktivitātēm ievieto savos sociālo tīklu profilos.

Sociālajā tīklā Facebook Alūksnes pilsētas bibliotēkas profilam <https://www.facebook.com/albibl.lv> ir 527 sekotāji, kopējais lapu skatījumu skaits pieaudzis par 125%.

Alūksnes pilsētas bibliotēka turpina informāciju ievietot sociālajā tīklā www.draugiem.lv, profilam ir 686 sekotāji. Minētā sociālā tīkla popularitāte krītas. Visvairāk profilā aplūkotas tiek tur ievietotās foto galerijas.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbojas arī Twitter konts <https://twitter.com/AlBibl>.

Alūksnes pilsētas bibliotēkai ir arī Youtube profils, kurā pārskata periodā publicētas 4 videofilmiņas.

- **Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi**

Lai arī 2020.gadu pavadījām ar Covid-19 izraisītās pandēmijas izraisītajiem ierobežojumiem, tomēr bibliotēkās notikušas dažādas klātienes aktivitātes.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas organizētās interesantākās aktivitātes:

Vienmēr kupli apmeklētas bibliotēkā ir klātienes tikšanās un sarunas ar 9 grāmatu autoriem. Pateicoties VKKF atbalstītajam projektam "Galvenajā lomā- rakstnieks", Alūksnes pilsētas bibliotēkā 2020.gadā viesojās un ar interesentiem tikās grāmatu autors, aizrautīgs ceļotājs **Pēteris Strubergs**, profesore, literatūrzinātniece, valodniece, rakstniece, politiķe **Janīna Kursīte-Pakule**, rakstniece **Inguna Bauere**, sporta žurnālists un grāmatu autors **Armands Puče**, muzikoloģe, žurnāliste un grāmatu autore **Daiga Mazvērsīte**.



Interesantas un plaši apmeklētas bija sarunas ar grāmatu autoriem Pēteri Strubergu un Armandu Puči



Tikšanās ar grāmatu autori, muzikoloģi Daigu Mazvērsīti un skaņuplašu izstāde

Lai radītu interesi par lasīšanu un veicinātu grāmatu lasīšanu bērnu un jauniešu vidū, Alūksnes pilsētas bibliotēka ar VKKF atbalstu realizēja projektu "Rakstnieks + grāmata + lasītājs = lasītprieks!", kura ietvaros noorganizētas četras interaktīvas tikšanās un darbnīcas kopā ar grāmatu autoriem, dodot iespēju uz klausīt viņu domas, sarunāties ar autoriem, uzdot jautājumus, piedalīties kopīgās nodarbībās u.c. aktivitātēs, kas pamudinātu bērnus un pusaudžus lasīt grāmatas. Bērni un skolotāji tika iepazīstināti ar mazāk zināmiem, jauniem latviešu bērnu grāmatu autoriem un māksliniekiem: **Agnesi Vanagu**, **Mārtiņu Zuti**, **Agnesi Aizpurieti**, **Aneti Felkeri**.



Tikšanās un kopīga darbošanās ar grāmatu autoriem Mārtiņu Zuti un Agnesi Vanagu Alūksnes pilsētas bibliotēkā

Atzīmējot ikgadējās **Dzejas dienas**, Alūksnes pilsētas bibliotēka turpināja iesākto tradīciju doties laukā no bibliotēkas telpām un dzeju klausīties kādā citā vietā pilsētā. Šogad uz tikšanos dzejas un mūzikas vakarā kopā ar **Lauri Valteru** tikāmies Alūksnes ezera krastā pie Alūksnes Mākslas skolas



Dzeja, mūzika, sarunas, emocijas = burvīgs DZEJAI veltīts vakars pie Alūksnes ezera

2020.gada 2.janvārī Alūksnes pilsētai apritēja 100 gadi kopš tai piešķirtas pilsētas tiesības. Alūksnes pilsētas bibliotēka plānoja novadpētniecības stundas **ciklā „Alūksnei 100. Cilvēki. Fakti. Notikumi”**, bet, diemžēl, ierobežojumu dēļ notika tikai 3 no tām- novadpētniecības stunda “Daktera Misiņa devums Alūksnei”- par tautā mīlēto un atzīto dakteri Aleksandru Misiņu un “Ēka Latgales ielā un tās saimnieki”, kurā tikšanās dalībnieki tika iepazīstināti ar Alūksnes amatniecības vēsturi 20.-40.gados un Bibliotēkas Draugu klubiņa radošās grupas veidotās videofilmas "Smeldzīgais stāsts" prezentācija, kas stāsta par notikumiem Alūksnē, kad 1946.gadā naktī uz 18.novembri Alūksnē bērzā tika uzvilks Latvijas sarkanbaltsarkanais karogs.

Realizējot projektu “Alūksnieši stāsta”, nofilmēti 7 bijušo Alūksnes pilsētas mēru (M. Lazdekalns, I. Mucenieks, V. Skudrulis, A.Melders, V. Mikuda, V. Litaunieks, V. Puzule) atmiņu stāsti par darbu pašvaldībā.

Alūksnes simtgadei veltītas arī izstādes: literatūras izstāde “Alūksne 100 grāmatās”, novadpētniecības izstādes “Alūksne apaļos skaitļos”, “Alūksne vēsturiskajās fotogrāfijās”.

Sīkāk skat. sadaļā *Novadpētniecība*

Lai arī Alūksnes simtgades pilsētas svētki noritēja klusi un rimti, bibliotēka tajos piedalījās ar informatīvo telti un plašu aktivitāšu piedāvājumu ģimenēm (kustību spēles, populārā spēle "MET-A-MAIS"- paldies Gulbenes bibliotēkai!, puzzle par Alūksni, konkursi, viktorīnas, informācija par bibliotēkas pakalpojumiem un, protams,- pārsteigumu balvas).



Bibliotēkas informatīvā telts un lieliskā bibliotekāru un brīvprātīgo komanda
Alūksnes pilsētas svētkos

Alūksnes pilsētas, Jaunalūksnes un Pededzes bibliotēkas no 2. līdz 4.septembrim kļuva par sarunu festivāla LAMPA kopā skatīšanās vietām- piedāvājām festivāla pasākumus noskatīties kopā uz lielā ekrāna, pārrunāt un diskutēt par dzirdēto!

Vīrusa Covid-19 izraisīto ierobežojumu dēļ, kad klātienē pasākumi vairs nav iespējami, Alūksnes pilsētas bibliotēka centās pārkārtoties un piedāvāt neklātienē aktivitātes: ar EDIC Gulbenē finansiālu atbalstu noorganizētas 3 **tiešsaistes izglītojošas lekcijas** : "Droša pārtika - enerģija dzīvei", "Par zaļu zaļāks ir Zero Waste" un "LEADER projekti- kopā radīti".

Ziemeļvalstu Literatūras nedēļu atzīmējām, piedāvājot **konkursus virtuālajā vidē**: konkurss "Ziemeļvalstu detektīvromāni" un krustvārdu mīkla par Ziemeļvalstu literatūru, konkurss bērniem ar vecākiem- "Atmini grāmatas nosaukumu!".

Bibliotēku nedēļā, kas citus gadus saistījās ar aktivitātēm un pulcēšanos bibliotēkā, rosinājām piedalīties spēlē „**Pastaiga ar grāmatu**”, kas piedāvā gan nelielu informācijas meklēšanas treniņu pie datora, gan izkustēšanos svaigā gaisā, gan kādas sev īpašas grāmatas un tātad arī lasīšanas popularizēšanu. Foto skatīt šeit: <https://ej.uz/dxwc>

Digitālo nedēļu arī atzīmējām attālināti, aicinot piedalīties aktivitātē, kas Alūksnes pilsētas bibliotēkā Digitālās nedēļas ietvaros jau pāris gadus bijusi tradīcija - attālinātā informācijas meklēšanas konkursā! Pavasara tematika izklaidei, meklēšanas process - lai iepazītu bibliotēku veidotos katalogus, datubāzes un citus kultūras resursus, balvas no konkursa atbalstītāja SIA „Lonas Latvija”.

Turpinot sarunu ciklu “Savējie iedvesmo”, 20.februārī iedzīvotājus aicinājām apmeklēt jaunā uzņēmuma SIA “Linden” šūšanas darbnīcu, kas ražo sieviešu apģērbus zīmolam *Branchess*. Šī ir jauna nozare Alūksnes novadā, uzņēmums ir apņēmis radīt 30 jaunas darba vietas. Par šo tikšanos ReTV uzņēma video sižetu – Sarunu cikls **”Savējie iedvesmo”**. Covid-19 ierobežojumu dēļ arī šo sarunu ciklu turpinājām savādāk- tika uzņemti 3 videostāsti par savējiem, kas ar savu degsmi un aizrautību, darot sev tuvu darbu, iedvesmo citus: videostāsts **par Alūksnes alus darītavu**, uzņēmumu **”Tīri Jums”** un kinoloģisko biedrību **”Remis”**. Video sižetu tapšanu atbalstīja EDIC Gulbenē.

Arī Alūksnes un Apes novadu pagastu bibliotēkās ir notikuši dažādi bibliotēkas publicitāti veicinoši pasākumi:

Annas bibliotēkā: tematisks pasākums “Mūsu tautasdziesmas – 101 dainas stāsts”, tikšanās ar Jāni Dambīti, kurš dzīvo Rīgā, aktīvi darbojas Kolkasragā, bija iedvesmas pilns notikums, jo viņš ar savu aizrautību, deva stimulu darboties aktīvāk arī mūsu puses ļaudīm.

Literāri muzikālā pasākuma “Kā košai lapai dzīvē būt” mērķis bija iepazīt dzejas pasauli ar jaunākajiem Ineses Toras dzejas, Solveigas Kļaviņas mākslas darbiem un dvēselei muzikālais baudījums.

Apes bibliotēka: “Veiksmīga un izzinoša tikšanās bibliotēkā norisinājās ar dārzkopi un radošu būtni Dainu Bindi. Daina mums mācīja gatavot mājas apstākļos sejas krēmu un zobu pastu. Apmeklētājiem bija iespēja samainīties ar dažādām ziedu un dārzeņu sēklām.

Liela atsaucība un apmeklējums Apes bibliotēkā Dzejas dienās- noklausoties Andra Baltača koncertstāstu “Es būšu klāt!”. Ieguvums no šiem pasākumiem – daļai apmeklētāju tā ir vienkārša kopā būšana cilvēkos.”

Bejas bibliotēkā viens no spilgtākajiem pārskata perioda pasākumiem- „Vasaras saulgrieži”, kas realizēts kopā ar Kolberģa tautas nama teātra studiju. Neiztrūkstošas Bejas bibliotēkā ir lasītāju klubiņa “Pipariņš” tikšanās.



Vasaras saulgriežu ieskaņa ar uzvedumu "Īsa pamācība mīlēšanā; derīga ne tikai Jāņos!"
pie Bejas bibliotēkas

Gaujienas bibliotēka sadarbībā ar Gaujienas tautas namu 2020.gadā 3.jūlijā gaujieniešus un viesus aicināja uz pasākumu “Pa Latvijas novadiem ar Roberto”, sirsnīgas sarunas, dziesmas un grāmatas prezentācija. Gaujienas saimnieču meistardarbu degustācija. Pasākumā laikā tika noteikta Gaujienas labākā saimniece, kura tika uzaicināta uz raidījumu “La Dolce Vita. Ar Roberto Meloni”.

Ilzenes bibliotēka sava pagasta bērnus un jauniešus aicināja piedalīties mākslas festivāla “Bildes” rīkotajā akcijā “ApGLEZNO un noBILDĒ arī Tu savu pastkastīti!” Liels prieks par 7. klases skolnieces Zanes iniciatīvu, kura apgleznoja 5 pastkastītes - pašiem, 2 kaimiņiem, arī saviem radiem Malienā. Zanei liels gandarījums par no organizatoriem saņemto pateicību par radošumu un piedalīšanos akcijā.

Augustā iedzīvotājiem bija iespēja radoši izpausties, piedaloties dekupāžas radošajā darbnīcā un pārveidojot kādu priekšmetu mākslinieces Iritas Meleces vadībā.

Oktobrī „Līvu dienas Ilzenē” ietvaros, organizēts pārgājiens uz piemiņas vietu Ilzenē dzīvojušajiem līviem, apzinot vietvārdu izcelsmi izvēlētajā maršrutā, atklāta atjaunotā līvu piemiņas zīme, pie ugunskura nobaudīta liepziedu tēja un tradicionālā līvu putra. Dalībniekiem tika uzdots uzdevums atminēt iztrūkstošos patskaņus Ilzenē pierakstītām tautasdziesmām.

Jaunalūksnes bibliotēkas vadītāja darbu bibliotēkā uzsākusi tikai janvārī, bet jau teicami sevi pierādījusi bibliotēkas darbā! VKKF atbalstījis bibliotēkas izstrādāto projektu “Mirkļis kopā ar autoru”, tā piedāvājot iedzīvotājiem tikties ar latviešu literatūrā atzītiem rakstniekiem un iepazīt jaunus rakstniekus. Projektu apstiprināja 2020.gada septembrī un novembrī notika pirmā tikšanās ar

rakstnieci Andru Manfeldi. Projekta realizācijas termiņš tika pagarināts līdz 2021.gada septembrim, jo bērniem domātās tikšanās bibliotēkas vadītāja tomēr cer noorganizēt klātienē.

Dzejas dienu ietvaros bibliotēka organizēja Andra Baltača un Alda Kises koncertstāstu “Es būšu klāt”. Koncertstāsts, kas lika just līdzī, pasmaidīt un priecāties, baudīt dzejas un mūzikas burvību rudenīgajā pēcpusdienā.



Dzejas dienu koncertstāsts “Es būšu klāt” un tikšanās ar rakstnieci Andru Manfeldi jaunulūksnes pagasta Kolbergā tautas namā

Jaunalūksnes bibliotēka: “Darbs Covid-19 apstākļos liecis paskatīties uz bibliotēku no cita skatu punkta, liecis būt radošākiem un ieviest jauninājumus bibliotēkas piedāvātajos pakalpojumos. Kā rezultātā- pavasarī radās ideja rīkot attālinātos konkursus un akcijas: “Konkurss par pavasari”, akcija “Dabā ar grāmatu”, “Aicinājums ilustrēt M. Runguļa dzejoli “Baltā Bura””, “Uzraksti vēstuli Latvijai!” 2020.gadā aktīvi darbojos sociālajos tīklos Facebook.com bibliotēkas lapā, kur publicēju jaunākās grāmatas, jaunāko informāciju par bibliotēkas darbu, dažādus uzmundrinošus citātus un konkursus. Gada nogalē gan sociālajos tīklos, gan klātienē bibliotēkā bija Jaunalūksnes bibliotēkas Adventes laika kalendārs, kur katru dienu atvēru lodziņu un tur bija kāds novēlējums vai pamudinājums uz labu darbiņu, piemēram- *Pasmaidi un pasaki paldies kādam, kurš tevi apkalpo; Izgriez no papīra sniegpārslīņas; Apmeklē bibliotēku un saņem pārsteigumu; Izlasi pasaku kādam ģimenes loceklim...* Atsaucība ļoti laba!



Jaunalūksnes bibliotēkas vadītāja valsts svētkus novembrī atzīmēja, aicinot iedzīvotājus piedalīties vēstuļu rakstīšanas konkursā “Uzraksti vēstuli Latvijai!”- nosacījums- vēstule jāraksta *ar roku* un jāatsūta bibliotēkai ar pasta starpniecību vai jāiemet bibliotēkas pastkastītē.

Jaunlaicenes bibliotēka pārskata periodā iedzīvotājiem noorganizējusi 2 tikšanās ar 2 Alūksnes novada pašvaldības deputātiem- Druvi Muceniku un Aivaru Fominu, lai pārrunātu iedzīvotājiem aktuālus jautājumus.

Liepnas bibliotēkas vadītāja pārskatā aktīvi strādājusi, popularizējot bibliotēkas krājumā esošās senās Liepnas fotogrāfijas un publicējot tās sociālajā tīklā Fecebook. Atbilstoši sarežģītajiem apstākļiem- bibliotēkas vadītāja noorganizējusi darbnīcu aizsargmasku šūšanā



Aizsargmasku šūšana Liepnas bibliotēkā

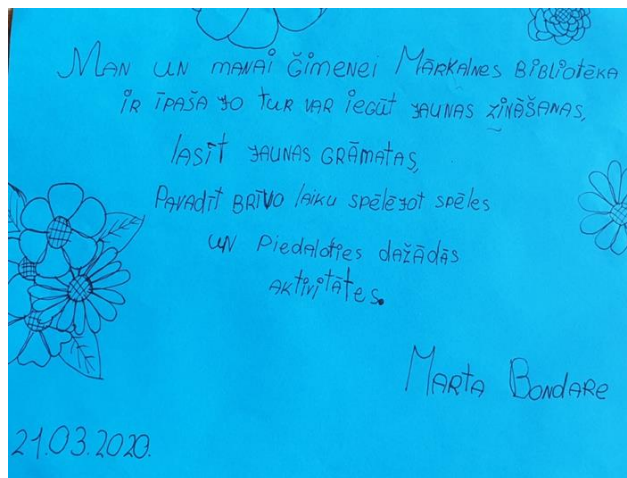


Dzejas dienu pasākums Māriņkalnā

Māriņkalna bibliotēka sadarbībā ar tautas namu pagasta iedzīvotājus septembrī aicināja uz dzejas pasākumu „Liktens plāvās spēku smelot”. Tajā piedalīties bija uzaicināta vietējā dzejniece R.Melzoba.

Mārkalnes bibliotēkai lielu atsaucību guvis tās organizētais pasākums ģimenēm Tēvu dienā. Pasākums notika bibliotēkas pagalmā, bija iespējams noskatīties Jaunannas bērnu rādīto izrādi „Reiz kādā karaļvalstī”, tēviem bija sagatavoti asprātīgi jautājumi, bērniem radošā darbnīca „Dāvana tētiem” u.c. aktivitātes. Ar savu *rozīnīti* bija arī bibliotēkas organizētais pasākums „Mārkalnetis- malēnetis” un grāmatas “No Apukalna veroties” prezentācija.

Bibliotēkas vadītāja ciklā “Mārkalnieši iedvesmo” iedzīvotājiem noorganizējusi ekskursiju pie pagasta uzņēmējiem, kā arī ārpusbibliotēkas aktivitātes ģimenēm- fotoorientēšanos un zīmējumu konkursu.



Zīmējumu konkurss “Mana bibliotēka”

Trapenes bibliotēka Dzejas dienās iedzīvotājus aicināja uz pasākumu ar noskaņu - koncertu "Ar kastani kabatā", kurā apmeklētāji varēja klausīties dzejnieces Elitas Tilčikas dzeju un Viktora Tilčika mūziku.

Veclaicenes bibliotēkas vadītāja organizējusi un vadījusi dabu un vēsturi izzinošu pārgājienu skolēniem pa pagasta teritorijā esošo dabas liegumu "Korneti- Peļļi".

"Veiksmīga sadarbība un veiksmīgs rezultāts"- tā varētu raksturot **Vidagas bibliotēkas** sadarbību ar Virešu saietu namu un novadpētniecības centru "Mājvieta" pasākumu kopīgā organizēšanā: "Mežģīnes un šokolāde"- tikšanās ar erotisko romānu autori Karīnu Račko un mūziķi Renāru Veličko; Brīvdabas kino vakars bibliotēkas pagalmā. Filmas Klases salidojums -2 demonstrēšana; Pagasta svētki "Vieta kur atgriezties"; Līgo svētku noskaņas vakars "Visa zemes zāles dzied": kokles mūzika, fotografēšanās un sajūtu radīšana pirms Līgo svētkiem; Sajūtu pieturas Ziemassvētkos bibliotēkas āra lasītavā; ģimeņu pasākums "Solistes Vardes dzimšanas diena"; Iedvesmas vakars ar Zani Nuts; Andra Baltača koncertstāsts "Es būšu klāt".

Zeltiņu bibliotēkas vadītājas pārziņā ar 01.01.2020. arī pagasta vēstures krātuve, tādēļ viņas galvenais darbs pārskata periodā sagatavoties un vadīt ekskursijas krātuves ekspozīcijās "Nesenā pagātne", "Novadnieku istaba" un "Ziemeļu zvaigzne", kas veltīta aktierim Edgaram Liepiņam.

• **Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi**

Šis sarežģītais laiks aizvadītajā pārskata periodā, kad bijām ierobežoti savā darbībā, kad bija nepieciešams pārorientēties uz darbu attālināti, bet- vienlaicīgi nezaudēt saikni ar saviem apmeklētājiem, šis laiks parādīja, cik katrs mēs esam elastīgi un mainīties gribēši, cik daudz mums vēl jāmacās, īpaši- komunicēt virtuālajā vidē, cik daudz joprojām ir iedzīvotāju, kuri nezin par bibliotēku piedāvātajiem resursiem, kurus var izmantot attālināti, tādēļ mūsu, bibliotēku darbinieku uzdevums- būt radošiem stāstot un reklamējot savus pakalpojumus un aktīvāk darboties interneta vidē! Jāmācās saistoši pasniegt mūsu rīcībā esoša informācija, īpaši svarīgi tas ir internetvidē- lai izveidotu gaumīgu reklāmas afišu, bukletu ir nepieciešams *mākslinieka* skats un talants, kurš katram nav dots... Mācīsimies, pilnveidosim savas prasmes un tad jau viss sanāks!

Secinājumi:

- Aizvien populārāka kļūst bibliotēku komunikācija ar iedzīvotājiem sociālajos tīklos, bet bibliotēkām tā jāpilnveido;
- Aktīvāk jādomā par publicitātes pasākumiem un aktivitātēm virtuālajā vidē, bet neaizmirstot, cik svarīgs ir cilvēciskais kontakts;
- Bibliotēkām jāstrādā pie savas vizuālās identitātes;

Sagatavoja: Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore

11. Sadarbības tīkla raksturojums

• Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

2020.gadā turpinājās un nostiprinājās reģiona bibliotēku sadarbība ar savām pašvaldībām, laukos- ar pagastu pārvaldēm. Darba pārskatā jau minēto reorganizāciju rezultātā Alūksnes novada pašvaldībā ar 01.01.2020. atkal katrā pagasta pārvaldē ir savs vadītājs. Tā kā Alūksnes novadā darbu uzsāka 11 jauni pagasta pārvalžu vadītāji (visi gan iepriekš saistīti ar pašvaldības darbu), tad viens no bibliotēku vadītāju uzdevumiem- regulāri informēt pārvalžu vadītājus un stāstīt par bibliotēku darbu, to sniegtajiem pakalpojumiem, iepazīstināt ar savu skatījumu, informēt par problēmām, ko lielākoties visi darbinieki arī tika darījuši. Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore kopā ar novada pašvaldības izpilddirektori un Kultūras un sporta nodaļas vadītāju apmeklēja vairākas bibliotēkas, lai kopā ar pagastu pārvalžu vadītājiem pārrunātu situāciju kultūras iestāžu darbībā.

Apes novadā no jauna izveidota iestāde “Apes Kultūras un tūrisma centrs”, kuras pakļautībā strādā visas novada pašvaldības iestādes- bibliotēkas, tautas nami un novadpētniecības centri. Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktorei ir ļoti laba sadarbība ar jaunizveidotās iestādes vadītāju, kura regulāri tiek informēta par aktualitātēm bibliotēku nozarē un Apes novada bibliotēku darbību, palīdzēts ar amata aprakstu izstrādi u.c.

Bibliotēku darbs un ikdiens nav iedomājami bez sadarbības ar savās teritorijās esošajām izglītības iestādēm.

Sadarbības partneris	Sadarbības joma
Alūksnes novada pašvaldība, novada pagastu pārvaldes	Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktores dalība domes sēdēs, komitejās, ikmēneša informatīvajās sanāksmēs pie domes vadības, sanāksmēs pašvaldības Kultūras un sporta nodaļā, kur tiek stāstīts par paveikto, plānoto darbību, tiek aktualizētas problēmas bibliotēku darbā, notiek attīstības, sadarbības jautājumu risināšana, informācijas apmaiņa u.c.; Pagastu bibliotēkas- saimniecisko un organizatorisko jautājumu risināšana, dalība kopīgās pagasta organizētajās aktivitātēs- talkās, pagasta svētkos, projektu realizācijās u.tml.; Būvzinģeneris- darbu apraksts un tāmes sastādīšana Alūksnes pilsētas bibliotēkas ēkas pamatu un novadtekņu remontam; Autovadītāji- regulāra grāmatu piegāde no LNB; Mārupes un Ilzenes pagastu pārvaldes- risināti bibliotēku telpu jautājumi un pārvietošana; Izpilddirektore un Kultūras un sporta nodaļas vadītājas dalība bibliotēku vizītēs;
Apes novada pašvaldība Apes Kultūras un tūrisma centrs	Ar Apes novada domi Alūksnes pilsētas bibliotēkai ir noslēgts līgums par reģiona galvenās bibliotēkas funkciju nodrošināšanu Apes novadā. Pēc pieprasījuma tiek sniegta informācija izpilddirektoram, iestādei “Apes kultūras un tūrisma centrs” par Apes novada bibliotēku darbu, informēta pašvaldība par organizētajiem profesionālās pilnveides pasākumiem, aktualitātēm bibliotēku darbā. Ar padomu palīdzēts Apes bibliotēkas telpu funkcionālajai pārkārtošanai, iekārtošanai. Apes novada bibliotēkām- sadarbība finansiālo, saimniecisko un organizatorisko jautājumu risināšanā, profesionālās pilnveides pasākumu organizēšana.
Pašvaldību informācijas aprites speciālisti	Bibliotēku informācijas par plānotajiem pasākumiem publicēšana pašvaldību izdevumos “Alūksnes Novada Vēstis”, „Apes Novada Ziņās” un internetvietnēs, izsūtīti citiem masu medijiem. Publikāciju no centrālās vai citu reģionu preses, kas saistītas ar Alūksnes reģionu, elektroniskā piegāde
Alūksnes novada uzņēmējdarbības atbalsta centrs	Atbalsts bibliotēkas informatīvās tēls nodrošināšanai un uzstādīšanai Alūksnes pilsētas svētkos;

	Nepieciešamās informācijas nodrošināšana projekta <i>Europe Direct</i> informācijas centru izveides projekta sagatavošanai
Sociālās aprūpes centri “Alūksne”, “Trapene”	Grāmatu piegāde, apmaiņa Alūksnē, Trapenē
Alūksnes novada pašvaldības Sociālo lietu pārvalde	Alūksnes sociālo darbinieku seminārs- iepazīšanās ar netradicionālajiem bibliotēku pakalpojumiem; Alūksnes pilsētas bibliotēkas apmeklējums; Sadarbība to cilvēku apzināšanā, kuriem nepieciešamas audiogrāmatas
Alūksnes Kultūras centrs un Alūksnes Mākslas skola	Tehniskais atbalsts brīvdabas Dzejas dienu norises nodrošināšanai Alūksnē
Alūksnes Tūrisma informācijas centrs / Bānīša stacija	Akcija <i>Facebook</i> – ieteiktas grāmatas par un ap dzelzceļu; Dižakmeņu un piemiņas akmeņu apzināšana jauna tūrisma maršruta izveidei; Atbalsts projekta “Bānīša zemes labumi- 33 km garumā un platumā” realizācijai (Annas bibliotēka); Kopīga prezentācijas materiālu pasūtīšana
PII “Sprīdītis” Alūksnē	Dalība lasītveicināšanas programmā “Bērnu žūrija”; Alūksnes bibliotēkas dalība PII iniciētajās akcijās <i>Dižkoki</i> un <i>Silto džemperu diena</i> .
Alūksnes novada vidusskola	Lasītveicināšana- skolēnu grāmatu prezentācijas Alūksnes pilsētas bibliotēkā un Alūksnes novada vidusskolā (bibliotēku darbinieks žūrijā)
Alūksnes muzejs	Metodiskais un konsultatīvais darbs novadpētniecībā, īpaši- Zeltiņu, Veclaicenes un Bejas bibliotēkām; Bejas bibliotēkas vadītājas dalība muzeja saulgriežu pasākumā “Sveiksim sauli” ar meistarklasi maizes alus darīšanā
Pašvaldības aģentūra “Spodra”	Kultūras darbinieku dalība eglīšu stādīšanas talkā
Kolbergā tautas nams	Kopā ar Bejas bibliotēku izstrādāts maršruts pa Jaunalūksnes pagasta dabas un vēstures objektiem
Jaunlaicenes Muižas muzejs	Jaunlaicenes bibliotēkas dalība svētku organizēšanā un norisēs
Gaujienas tautas nams	Gaujienas bibliotēkas sadarbība 2 grāmatu prezentācijas pasākumu organizēšanā- “Lielās sēņu grāmatas” un Roberto Meloni recepšu grāmatas atvēršanas svētki ar vietējo saimnieču piedalīšanos
Virešu saieta nams	Sadarbībā ar Vidagas bibliotēku noorganizēti kvalitatīvi pasākumi- Pagasta svētki – Vieta kur atgriezties, Solistes Vardes dzimšanas diena” ģimeņu pasākums, Iedvesmas vakars ar Zani Nuts u.c.

• **Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes**

Sadarbības partneris	Sadarbības joma
Bibliotēkas Draugu klubiņš Alūksnes pilsētas bibliotēkā	Dalība bibliotēkas aktivitātēs- videofilmas “Smeldzīgais stāsts” izveide un prezentācija (Astrīda Ievedniece); Video stāstu kolekcijas “Alūksnieši stāsta...” filmēšana un montāža (Vilnis Blūms); Novadpētniecības stunda par amatniecības vēsturi (Aivars Puzulis); Novadpētniecības stunda par medicīnas vēsturi (Ilze Baltā); Dalība izstādēs ciklā “Alūksniešu vaļasprieki” (Vizma Supe, Vilnis Blūms, Aivars Puzulis u.c.)
Alūksnes Zonālais Valsts arhīvs	Palīdzība materiālu ieguvē Alūksnes pilsētas bibliotēkai par uzņēmumu “Alūksnes Putnu ferma” LNB realizētajam projektam “Industriālais mantojums”
Laikraksts „Alūksnes un Malienas Ziņas”	Bezmaksas publicitātes nodrošināšana laikraksta interneta vietnē publicējot informāciju par bibliotēku aktivitātēm; Dalība publikāciju sagatavošanā par godu Alūksnes 100gadei un par Alūksnes pilsētas svētkiem laikā no 1995.gada;

	Žurnālistu piedalīšanās bibliotēku aktivitātēs- piemēram, tiešsaistes lekcijās “LEADER projekti- kopā radīti” un “Droša pārtika- enerģija dzīvei”- pēc lekcijām sagatavojot publikācijas laikrakstos
Nodibinājums “Alūksnes un Apes novada fonds”	Ziedojumu vākšanas akcija atskaņotāju iegādei, lai cilvēkiem ar redzes, uztveres vai fiziskiem traucējumiem būtu iespēja atskaņot audiogrāmatas.
Alūksnes Nevalstisko organizāciju atbalsta centrs	Ilzenes, Pededzes, Mārkalnes bibliotēku iesaistīšanās projekta “Alūksnes Nevalstisko organizāciju atbalsta centrs- rosīgām kopienām” realizācijā
Gulbenes novada bibliotēka, Madonas novada bibliotēka	Kopīga dalība projektā par <i>Europe Direct</i> informācijas centra un informācijas punktu izveidi bibliotēkās. Informācijas apmaiņa, projekta aktivitāšu realizēšana, projekta darba koordinācija utt.
Nodarbinātības Valsts aģentūras Alūksnes filiāle	Sadarbība bezdarbnieku nodarbināšanā pasākumā “Algotie pagaidu sabiedriskie darbi (pagaidu darbi)”
SIA “Benevilla”	Sadarbība tiešsaistes lekcijas “Droša pārtika – enerģija dzīvei” organizēšanā
SIA “Linden”	Sadarbība sarunu ciklā “Savējie iedvesmo”, organizējot ekskursiju uz SIA “Linden” apģērbu ražotni
Uzņēmumi “Alūksnes Alus”, “Tīri Jums”	Sadarbība video stāstu filmēšanā par uzņēmējdarbības uzsākšanu – ciklā “Savējie iedvesmo”
Biedrība “Alūksnes lauku partnerība”	Sadarbība tiešsaistes lekcijas “LEADER projekti- kopā radīti” organizēšanā
Fonds atvērtai sabiedrībai “DOTS”	Sarunu festivāla LAMPA kopīgā skatīšanās vietas Alūksnes, Jaunalūksnes un Pededzes bibliotēkās
SIA “Lonas Latvija”	Sadarbība balvu nodrošināšanā Alūksnes pilsētas bibliotēkas organizētajā konkursā “Atrast pavasari!”
Biedrība “Latvietes pūrs”	Bejas un Zeltiņu bibliotēku atbalsts biedrības projektā “Zīļu vainagi Vidzemē”- informācija par zīļu vainagiem bibliotēku vēstures krātuvēs

Bibliotēku darbinieki arī Covid-19 pandēmijas laikā, kad bija ierobežotas iespējas tikties klātienē, centās uzturēt kontaktus ar savās teritorijās esošajām sabiedriskajām organizācijām, senioru kopām, bibliotēkās esošajiem interešu klubiem un grupām, radošajām personībām, vietējiem novadpētniekiem, bibliotēku aktīvistiem, sazinoties attālināti, nosūtot kādu interesantu rakstu, informējot par aktuālāko bibliotēkā u.c.

• **Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība**

2020.gadā bibliotēkas nav iesaistījušās konkrētos sadarbības projektos starptautiskā līmenī.

Veclaicenes bibliotēkai laba sadarbība izveidojusies un turpinās ar pierobežā dzīvojošo igauņu novadpētnieku Valduru Tanilsoo, kurš, apmeklējot Igaunijas valsts arhīvus, iegūst informāciju arī par Veclaiceni, kas kādreiz teritoriāli piederējusi gan Latvijai, gan Igaunijai. Labās sadarbības rezultātā- Veclaicenes bibliotēka iegūst noderīgu materiālu pagasta vēstures izpētei.

• **Bibliotēku interešu aizstāvības darbs**

Bibliotēku interešu aizstāvībā un pārstāvniecībā turpinām izmantot gan tradicionālās formas- Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktores regulāra dalība informatīvajās sanāksmēs pie pašvaldības vadības un Kultūras un sporta nodaļā, stāstot par bibliotēkas darbu un aktualizējot radušās problēmas, pagastu bibliotēku darbinieki regulāri tiek pagastu pārvaldēs informatīvajās sanāksmēs, lai informētu par savu darbu, vienlaicīgi aktualizējot sasāpējušos jautājumus, arī- sniedzot ziņas un stāstot par aktualitātēm vietējā laikrakstā “Alūksnes un Malienas Ziņas”, gan, uzsākot jaunu iniciatīvu- 2020.gadā Alūksnes pilsētas bibliotēka piedalījās novada Sociālo lietu pārvaldes darbinieku seminārā, kurā stāstīja par bibliotēkās pieejamajiem resursiem un pakalpojumiem, īpašu uzsvāru liekot uz e-resursiem. Kad epidemioloģiskā situācija atļaus, tiek plānots iesākt turpināt,

apmeklējot arī citas pašvaldības iestādes, lai informētu un nepieciešamības gadījumā- apmācītu izmantot viņiem saistošos bibliotēkas resursus, tādējādi palielinot izpratni par bibliotēku darbu.

Alūksnes pilsētas bibliotēka piedāvā pašvaldības speciālistiem izmantot bibliotēkā pieejamos resursus, piemēram, pašvaldības juristiem, nosūtot nepieciešamos rakstus no izdevuma “Jurista Vārds” vai “Lursoft Laikrakstu bibliotēkas”, informācijas aprites speciālistam izplatīšanai tālāk tiek nosūtīti raksti, kas par novadu publicēti centrālajā vai citu reģionu presē.

2020.gadā Alūksnes pilsētas bibliotēka, realizējot projektu “Alūksnieši stāsta...”, video formātā fiksēja arī bijušo Alūksnes pilsētas domes priekšsēdētāju atmiņas. No filmētajām personāmdivas ir arī tagadējie novada pašvaldības deputāti. Tā kā filmēšana norisinājās bibliotēkā, šis bija viens no lieliskiem veidiem, kā parādīt, ka bibliotēka aktīvi iesaistās arī novadpētniecības darbā. Protams, neizpalika arī neformālās sarunas, kas nav mazsvarīgas.

Kā labs piemērs bibliotēkas interešu aizstāvībā var kalpot arī praktiska darbība. Zeltiņu bibliotēkas vadītāja: “Bibliotēkas lasītājiem, vedot SBA grāmatas no Alūksnes pilsētas un kaimiņu bibliotēkām, izmantoju pagasta pārvaldes transportu. Bieži braucu kopā ar pagasta pārvaldes vadītāju, kura redz- cik bieži un kādām somām braucu, tādēļ, apspriežot kārtējā gada budžetā sadaļu par krājuma komplektēšanai nepieciešamiem līdzekļiem, jautājumu nebija- budžets krājuma komplektēšanai, arī pie visiem noteiktajiem samazinājumiem,- saglabāts!”.

Jaunlaicenes bibliotēka pārskata periodā bibliotēkā noorganizējusi 2 iedzīvotāju tikšanās ar atsevišķiem novada domes deputātiem (janvārī- ar Druvi Mucenieku, februārī- ar domes priekšsēdētāja vietnieku Aivaru Fominu), lai runātu par iedzīvotājiem aktuāliem jautājumiem.

Secinājumi:

- Aktīvāk jāizvērs bibliotēku interešu aizstāvības darbs, iesaistot dažādas iedzīvotāju grupas;
- Jāuzdrošinās iesaistīties pārrobežu sadarbības projektos;
- Bibliotēkas aktīvi sadarbojas ar citām pašvaldības institūcijām, nevakstiskajām organizācijām, bet jāaktivizē darbs pie sadarbības tīkla paplašināšanas, piemēram, ar uzņēmējiem u.c.

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

- Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes**

Arī 2020. gadā Alūksnes pilsētas bibliotēka turpināja būt metodiskais un konsultatīvais centrs Alūksnes un Apes novadu pašvaldību 20 bibliotēkām (2020.gadā likvidēta Strautiņu bibliotēka), nepieciešamības gadījumā- sniedzot profesionālu atbalstu arī 14 skolu bibliotēkām.

Metodiskā darba galvenie virzieni ir palikuši nemainīgi – profesionālā darba pārraudzība, koordinācija, bibliotēku speciālistu profesionālās pilnveides pasākumu organizēšana un konsultatīvās, praktiskas palīdzības sniegšana, pašvaldības vadības un pagastu pārvalžu vadītāju informēšana par aktuālāko novada bibliotēku darbā. Tikai 2020.gads, kas aizritēja vīrusa Covid-19 zīmē, šo darbu padarīja savādāku, lika mums iemācīties daudz jaunas lietas, atteikties no ierastā un meklēt jaunus risinājumus, tai skaitā- arī profesionālajā jomā (pārsvarā- neklātienē komunikācija, tiešsaistes semināri, aktīvāks darbs virtuālajā vidē, pielāgošanās Covid-19 apstākļiem utt.).

2020. gada darba prioritāte- atbalsts bibliotēku darbiniekiem, kuriem pēc pašvaldībā veiktā funkciju audita un strukturālajām izmaiņām ar 01.01.2020. mainījās darba pienākumi: bibliotēkas vadītājs – kultūras darba organizators (4 bibliotēkas), bibliotēku vadītāji, kuru bibliotēku struktūrās iekļautas vēstures krātuves (3 bibliotēkas), 2 bibliotēku vadītājam darbs, apkalpojot lasītājus 2 vietās. Minētajiem darbiniekiem bija nepieciešams pastiprināts atbalsts un konsultācijas darba organizācijā un plānošanā neierastos apstākļos, palīdzība jaunu bibliotēku nolikumu izstrādē u.c. jautājumos. Darbā, kas saistīts ar kultūras aktivitāšu organizēšanu un vēstures krātuvju darbu, kā konsultanti tika piesaistīti Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļas vadītāja un Alūksnes muzeja darbinieki.

Minēto reorganizāciju rezultātā 3 pagastu bibliotēkās- Jaunalūksnē, Vecclaicē un Pededzē darbu uzsāka jauni bibliotēku vadītāji bez profesionālās izglītības, tādēļ visa gada garumā neierastos apstākļos, kad ierobežota satikšanās klātienē, notika šo darbinieku apmācīšana un konsultēšana, kurās iesaistījās gandrīz visi Alūksnes pilsētas bibliotēkas speciālisti atbilstoši savai darba jomai.

Viena no prioritātēm- atbildība, ieteikumi un pārraudzība, lai visas reģiona bibliotēkas laicīgi tiktu informētas un saņemtu konsultācijas par drošu darba vidi, ieteikumiem drošam darbam, krājumu saglabāšanai u.c. Covid-19 pandēmijas laikā, tāpat- ieteikumi, mudinājumi un palīdzība pāriet uz darbu virtuālajā vidē.

Tā kā 2020.gadā Alūksnes novadā katrā pagasta pārvaldē, pēc ilgāka pārtraukuma, atkal ir katrai savs pārvaldes vadītājs, tad viens no reģiona galvenās bibliotēkas pienākumiem bija- informēt jaunos pārvalžu vadītājus par jautājumiem, kas attiecas uz bibliotēku darbu un to sniegtajiem pakalpojumiem.

- Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi**

2020. gadā Alūksnes pilsētas bibliotēka kopā ar sadarbības partneriem ir noorganizējusi sekojošus profesionālās pilnveides seminārus Alūksnes un Apes novadu bibliotēku darbiniekiem:

Tabula “Alūksnes pilsētas bibliotēkas un sadarbības partneru organizētie profesionālās pilnveides pasākumi”

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs (-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
1.	11.03. 2020.	Alūksnes pilsētas bibliotēka	Alūksnes pilsētas bibliotēka sadarbībā ar Kultūras informācijas sistēmu centru (KISC) un VSIA "Latvijas Vēstnesis"	Seminārs. Tēmas: "Latvijas Vēstnesis", tiesību aktu vietne Likumi.lv, lvportals.lv, "Jurista Vārds", Latvijas Neredzīgo bibliotēkas piedāvājums publiskajām bibliotēkām, aktualitātes nozarē, 2019. gada darba pārskati, Digitālā nedēļa u.c.	27	5

2.	26.05. 2020.	tiešsaiste	Alūksnes pilsētas bibliotēka	Tiešsaistes seminārs. Tēmas: aktualitātes nozārē, darbs Covid-19 apstākļos, platformas tiešsaistes pasākumu organizēšanai, Bērnu žūrija, bibliotēku darba pieredzes stāsti u.c.	26	4
	08.10. 2020.	Alūksnes Kultūras centrs	Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļa sadarbībā ar Alūksnes pilsētas bibliotēku	Seminārs. Tēmas: 2021.gada valsts un novada kultūras un tūrisma nozaru nozīmīgāko notikumu, pasākumu un aktivitāšu plānu projekti, kultūras iestāžu, t.sk. bibliotēku 2021. gada darbības prezentācija, sadarbības iespējas, novadnieku jubilejas u.c.	35	5
3.	08.12. 2020.	tiešsaiste	Alūksnes pilsētas bibliotēka	Tiešsaistes seminārs. Tēmas: aktualitātes bibliotēku novadpētniecības darbā un darbā ar bērniem, jaunākās literatūras apskats, 3td e-grāmatu bibliotēkas popularizēšanas iespējas, Latvijas pensiju sistēma, Swedbank pakalpojumi u.c.	27	5

Semināros regulāri notiek informācijas un zināšanu apmaiņa ar dažādosursos, semināros un konferencēs iegūtajām zināšanām. Atskaides periodā- 2 tiešsaistes semināros katrs bibliotēkas vadītājs stāstīja par savā bibliotēkā veiksmīgāko, interesantāko realizēto pasākumu vai jaunumu. Tā bija iespēja bibliotēku darbiniekiem gūt praktisku pieredzi darboties attālināti jaunajās virtuālās saziņas platformās (Zoom un MS Teams).

2020.gadā bibliotēku darbinieku profesionālajā pilnveidē palīdzējušas pašvaldības: Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļa noorganizēja un apmaksāja lekciju un praktisku nodarbību kursu “Kultūras procesu inventarizācija novadā un restarts pēc krīzes. Personīgais pieskāriens” (18 h, 500 eiro), bet Apes novada pašvaldība seminārus “Publiskais tēls dzīvē un sociālajos tīklos” (4 h), “Pasākumu organizēšana” (8h) un “Dizaina domāšana kā sistemātiska un uz cilvēku orientēta pieeja” (8 h).

Rudenī plānotais kopīgais pieredzes apmaiņas brauciens visiem reģiona bibliotēku darbiniekiem, ņemot vērā Covid-19 izraisīto epidemioloģisko situāciju, tika atlikts, bet Apes novada kultūras iestāžu darbinieki, tai skaitā- bibliotēku vadītājas, vasarā devās pieredzes apmaiņas braucienā uz Smiltenes novada kultūras iestādēm, jo pēc jaunās administratīvi teritoriālās reformas Apes novads tiks iekļauts Smiltenes novadā.

Sistemātiski tiek veikta aktuālas profesionālas informācijas nodošana (sūtīšana) reģiona bibliotēkām, to pielāgojot un attiecīgi ar e-pasta vēstuli dodot uzdevumu vai pievēršot uzmanību, kas īpaši būtu jāņem vērā attiecīgajā informācijā, kā arī- ja nepieciešams reģiona bibliotēku iesniegtās informācijas, datu savākšana, apkopošana un iesniegšana pēc pieprasījuma- pašvaldībai, LNB vai citai institūcijai.

Tā kā 2020.gadā interneta vidē bija ļoti plašs dažādu iestāžu un organizāciju bezmaksas tālākizglītības pasākumu piedāvājums, tad metodiķa uzdevums bija atlasīt bibliotēku darbiniekiem piemērotāko un nosūtīt informāciju par iespēju pieslēgties un izmantot šo pilnveidošanās iespēju, ko arī daudzi darbinieki labprāt izmantoja (skat. nodaļu *Personāls*).

Kā vienmēr- februāra mēnesī tiek veikta statistikas datu pārbaude un rediģēšana Latvijas Digitālajā kultūras kartē, šogad attālināti apmācot un konsultējot jaunos pagastu bibliotēku vadītājus, kas šo darbu veica pirmo reizi, protams, neiztrūkstoši- datu par reģiona pašvaldību publiskajām bibliotēkām savākšana, apkopošana, gada darba pārskata sagatavošana.

Pārskata periodā darbu uzsākušas trīs jaunas darbinieces, kurām sniegta konsultatīva, praktiska palīdzība visās bibliotēkas darba jomās- krājuma organizācijā, bibliotēkas dokumentācijā, darbā ar IS *Alise*, darbā ar datu bāzēm, informācijas meklēšanu u.c. Šis darbs lielākoties bija jāveic attālināti vai, tiekoties ar katru darbinieci individuāli, tādēļ tas no Alūksnes pilsētas bibliotēkas speciālistiem prasīja vairāk laika nekā tas būtu, ja praktiskās nodarbības varētu organizēt visām jaunajām darbiniecēm kopā.

2020.gadā ierobežojumu dēļ maz tika apmeklētas reģiona bibliotēkas. Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore kopā ar Alūksnes novada pašvaldības izpilddirektori un Kultūras un sporta nodaļas vadītāju apmeklēja tās bibliotēkas, kurām reorganizācijas dēļ, mainījās darba pienākumi, lai uzklautu bibliotēku un pagastu pārvalžu vadītājus, pārrunātu esošo situāciju nozarē.

Alūksnes pilsētas bibliotēka kā reģiona galvenā bibliotēka veic koordinējošo darbu lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija” realizācijā, saņem un sadala projekta ietvaros saņemtās grāmatas, prezentācijas materiālus.

2020.gadā iesaistījāmies Kultūras ministrijas atbalstītajā un LNB īstenotajā vērienīgajā projektā „Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”, veicām reģiona bibliotēku izvēlēto grāmatu pasūtījumu apkopošanu, piegādi no LNB un sadali katrai bibliotēkai. Paldies LNB kolēģiem par lielo darbu, ko ieguldījāt tik apjomīga projekta veiksmīgā realizācijā!

• **Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām**

Alūksnes reģionā darbojas 14 izglītības iestāžu bibliotēkas, aktīvāka sadarbība notiek ar Alūksnes pilsētas 3 skolu bibliotēkām, kur darbinieki strādā uz pilnu slodzi, ar pārējām skolu bibliotēkām sadarbība pārsvarā aprobežojas ar aktuālas profesionālās informācijas nosūtīšanu, jo lauku skolās lielākoties bibliotekāra darba pienākumus veic kāds no pedagogiem uz ļoti minimālu darba slodzi vai brīvprātīgi, tādēļ nav ieinteresētības un atgriezeniskās saites.

Notiek koordinējošais un konsultatīvais darbs ar “Bērnu žūrijas” skolu bibliotēkām- 4 Alūksnes novada skolām un 2 Apes novada skolām, 2020.gadā- arī ar tām skolām, kuras piedalījās Nacionālās skaļās lasīšanas sacensībās.

Skolu bibliotēkām tiek sniegta informācija un sūtīts aicinājums piedalīties profesionālās pilnveides pasākumos, ko pilsētu skolu bibliotekāri arī labprāt izmanto. Atskaites gadā vairākas konsultācijas tika sniegtas Ernsta Glikas Alūksnes valsts ģimnāzijas bibliotēkas bibliotekārēm, jo viņas iegūst izglītību specialitātē LU un LKK.

Nepārtraukta konsultatīvā un praktiskā palīdzība tiek nodrošināta visām tām skolu bibliotēkām (Ernsta Glikas Alūksnes valsts ģimnāzijas, Alūksnes pilsētas sākumskolas, Alūksnes novada vidusskolas, Dāvja Ozoliņa Apes vidusskolas, Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskolas bibliotēkas), kuras darbojas ar IS *Alise*, īpaši- krājuma organizācijas un kustības jautājumos, pēc skolu bibliotēku pieprasījuma tiek veikta bibliogrāfisko ierakstu izveide IS *Alise*. 2020.gadā ar IS *Alise* darbu uzsāka Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskolas bibliotēka, tādēļ aktīvs konsultatīvais darbs tika veikts tieši krājuma kvalitātes uzlabošanā pirms IS *Alise* ieviešanas un konsultācijas darbā ar IS.

Visām skolu bibliotēkām tiek sniegtas konsultācijas par statistikas datu ievadi Latvijas Digitālajā Kultūras kartē, notiek datu pārbaude un nepieciešamības gadījumā- precizēšana.

Alūksnes pilsētas sākumskolas un Ernsta Glikas Alūksnes valsts ģimnāzijas bibliotēkas iesaistās arī SBA sistēmā.

Alūksnes pilsētas bibliotēka, izstrādājot lasīšanas veicināšanas projektus iesniegšanai VKKF, konsultējas un sadarbojas ar Alūksnes skolu bibliotēku vadītājiem, lai apzinātu tos latviešu autorus, ar kuriem skolās būtu interese tikties klātienē.

• **Sadarbība ar citām iestādēm metodiskā un konsultatīvā darba jomā**

Nozīmīgi sadarbības partneri metodiskā un konsultatīvā darba jomā ir un paliek LNB Bibliotēku attīstības centra, Bērnu literatūras centra speciālisti un viņu sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts.

Reģiona bibliotēku darbinieki aktīvi izmanto Gulbenes novada bibliotēkas reģionālā mācību centra un EDIC Gulbenē piedāvājumu- atskaites periodā dalība tiešsaistes seminārā “Bibliotēku interešu pārstāvēniecība”, lekcijās “Dezinformācija un mediju vide” un “Kā atpazīt izdegšanu un saglabāt līdzsvaru”.

Sadarbībā ar Kultūras informācijas sistēmu centru un VSIA "Latvijas Vēstnesis" noorganizēts seminārs “”Latvijas Vēstnesis” – valsts, pilsoniskās un tiesiskās informācijas platforma, kurā piedalījās ne tikai bibliotēku pārstāvji, bet arī darbinieki no pašvaldības policijas, bāriņtiesa, sociālo lietu pārvaldes.

Kā jau tika minēts iepriekš- vairākiem bibliotēku darbiniekiem, reformu rezultātā, ar 01.01.2020. jāveic darbs arī kā kultūras darba organizatoriem un jāveic darbs vēstures krātuvēs, tādēļ darbā, kas saistīts ar kultūras aktivitāšu organizēšanu un vēstures krātuvju darbu, kā konsultanti tika piesaistīti Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļas vadītāja un Alūksnes muzeja darbinieki.

• **Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības**

Ar 2020.gada oktobri darba attiecības pārtrauca ilggadēja Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbiniece, metodiķe Silvija Mūrniece, bet, ņemot vērā, ka Alūksnes pilsētas budžetā pašvaldības asinējumi 2021.gadam tika samazināti par 15%, tad 2021.gadā metodiķa amata vieta netiks aizpildīta, bet metodiķa galvenos darba pienākumus centīsies veikt direktore, pārējos pienākumus pārdalot citiem speciālistiem, bet cerot, ka nākotnē amata vietu būs iespējams aizpildīt.

Semināros pagastu bibliotēku darbinieki allaž tiek rosināti aktīvāk darboties virtuālajā vidē, savam ikdienas darbam piešķirt radošu dzirksti, vairāk iziet ārpus bibliotēkas telpām, aktīvāk sekot līdz saviem aktīvākajiem kolēģiem citos reģionos, gūstot iedvesmu, profesionālās pilnveides pasākumos iegūtās zināšanas pielietot praksē, tomēr atdeve savā praktiskajā darbā nav pietiekoša. Jācenšas vēl vairāk mudināt un rosināt bibliotēku darbiniekus strādāt komandā un skaidri zināt- ko vēlamies sasniegt un izdarīt, plānot savu darbu, izvirzot prioritātes!

Problēmas darbā ar izglītības iestāžu bibliotēkām sagādā nepilnās bibliotekāru darba slodzes, līdz ar to- lielākajā vairumā- neieinteresētība, vienaldzīga attieksme un atgriezeniskās saites trūkums.

Profesionālās pilnveides vajadzības- zināšanu pilnveide IT jomās, publicitātes materiālu veidošana, digitālo izstāžu veidošana, efektīva komunikācija sociālajos tīklos u.c. 2021.gadā plānots, ka savas zināšanas pārējiem varēs nodot tie kolēģi, kas pilnveidoja savas digitālās zināšanas Kultūras ministrijas atbalstītajās mācībās.

Secinājumi:

- Pārskata periodā- metodiskais un konsultatīvais darbs pārsvarā norit attālināti, pirmo reizi bibliotēku darbiniekiem organizēti tiešsaistes semināri;
- Aktīvs atbalsts jaunajiem bibliotēku darbiniekiem un tiem bibliotēku darbiniekiem, kam jauni pienākumi kultūras jomā un darbam vēstures krātuvēs;
- Bibliotēku darbinieki aktīvi izmantojuši iespēju piedalīties dažādos tiešsaistes bezmaksas profesionālās pilnveides pasākumos, bet nav gaidītā atdeve un zināšanu pielietojuma praksē;
- Viens no darba svarīgiem virzieniem- ieteikumi un pārraudzība, lai visas reģiona bibliotēkas saņemtu informāciju, ieteikumus un konsultācijas par drošu darba vidi, darbu ar apmeklētājiem, krājumu u.c. Covid-19 pandēmijas laikā.

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore

TREIŅŠ INFORMĀCIJAS MEKLĒŠANĀ



ATRAST PAVASARI

	Kāds F. Mendelsona skaņdarbs iekļauts izlasē "Daba mūzikas skaņās" un kādās Alūksnes novada bibliotēkās ieraksts pieejams?	"Pavasara dziesma", izlase pieejama Alūksnes pilsētas bibliotēkā.
	Nacionālās enciklopēdijas šķirklī par mākslu Latvijā ievietots Vilhelma Purvīša gleznas attēls. Tās nosaukums?	Pavasara ūdeņi.
	Kas ir autors un kāds ir nosaukums zīmējumam, kas atrodas Kalncempju pagasta Viktora Ķirpa Ates muzejā? Zīmējuma apraksts: "ūdens, laiva, nesalapojis koks, vīrietis, tālumā māju puduris un koki".	Aleksandrs Šutka. "Palu laiks".
	"1934. gads ievērojams ne tikai ar agro pavasari, bet arī ar demokrātijas "galu", lasāms kādā atmiņu stāstā, kuru Latviešu folkloras krātuvei iesniedzis Bejas novadpētniecības muzejs. Kas ir atmiņu autors?	Jānis Pavasars.
	Kāds ar pavasari saistīts uzraksts redzams Rasmaš Zaķes 1983. gadā tapušā plakātā?	Pavasara diena gadu baro.

	Kāda tautasdziesma ir par laša karpēm un pavasari?	Tautiets mani precedams Lāša kurpes šūdināja. Atnāk bada pavasaris, Apēd pirkstus laizidams. VAI Tautiets, mani ceredams, Laša kurpes šūdināja; Danāk bada pavasars, Apēd pirstus laizidams.
	1989. gada 2. aprīlī Kanādas Radio atskaņo Vankūveras latviešu ziņas par pavasari Latvijā. Tajās skaidro, kāda ir atšķirības starp paliem un plūdiem. Kā noslēdzas teikums sekojošā citātā? “Ar paliem mēs lielākoties saprotam laiku, kad ūdens nosaklo uzkrājušos sārņus, ziemas netīrumus un citus. Citiem vārdiem ...”	“Citiem vārdiem pali mums izteic zemes virskārtas atdzīvošanos, kurpretī plūdi ir lielākotiesu ar postījumiem saistīta ūdens līmeņa pacelšanās.”
	Kāda 2009. gada animācijas filma ar Ingas Ābeles scenāriju skatāma Nacionālā Kino centra filmu portālā?	Pavasaris Vārnu ielā
	Kāda ir tēma raidījuma “Tāda ir dzīve” 2003. gada 17. aprīļa epizodei?	Lieldienas un latviešu svētku svinēšanas tradīcijas kopumā.
	Kādas sastāvdaļas nepieciešamas, lai pagatavotu “Pavasara maizītes”? Atbildē – recepte no 1939. gada 15. janvāra “Sievietes Pasaules” numura.	1 galda maize, 50 gr. Sviesta, 100 gramu biezpiena, 3-5 karotes skāba krējuma, 1 bunt. lociņu.